

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

**на тему: «Вплив іспаномовних діаспор на внутрішню політику США у
другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.»**

Виконала: студентка 2 курсу, групи 8.2918
спеціальності: 291 міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії
освітньої програми: країнознавство

Алексеєнкова Анастасія Євгеніївна

Керівник: доцент кафедри всесвітньої історії та
міжнародних відносин, доцент, к.і.н

_____ С.І. Андрух

Рецензент: завідувачка кафедри всесвітньої
історії та міжнародних відносин, доцент, к.і.н

_____ О.М. Маклюк

Запоріжжя
2019 рік

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Історичний факультет
Кафедра всесвітньої історії та
міжнародних відносин
Освітній рівень : магістр
спеціальності: 291 міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії
освітньої програми: країнознавство

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувачка кафебри
всесвітньої історії та
міжнародних відносин
Маклюк О.М.

« _____ » _____ 2019 р.

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ**

Алексєнковій Анастасії Євгеніївнї

1. Тема роботи: «Вплив іспаномовних діаспор на внутрішню політику США у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.» Керівник роботи: к.і.н., доцент Андрух С.І., затверджені наказом ЗНУ від №655-с від 6 травня 2019 року
2. Строк подання студентом роботи: 28 грудня 2019 р.
3. Вихідні дані до роботи: Анисимов Л.Н. Про Закон о гражданских правах 1964 г. и положение негров в США. URL: <http://law.edu.ru/doc/document.asp?docID=1130867>; 57. Коваль Б.І. Латиноамериканские диаспоры в США. Москва: Наука, 2003. 280 с.; Базанова Е. Н. Этнические меньшинства и правительственная политика США в конце ХХ века (на материале индейцев и латинос): Дис. ... канд. іст. наук. Саратов, 2005. 295 с.; An Act to amend the Immigration and Nationality Act, and for other purposes Text of Public Law 89–236. October 3, 1965. URL: <http://library.uwb.edu/Static/USimmigration/79%20stat%20911.pdf> (дата звернення: 26.10.19).
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): дослідити стан наукової розробки проблеми; проаналізувати джерельну базу дослідження та методи дослідження; розглянути передумови

еміграції іспаномовного населення; провести аналіз імміграційної політики США; розглянути положення іспаномовних діаспор в США їх роль у політиці США; проаналізувати інтеграцію діаспор у внутрішню політику США; дослідити зміни внутрішньої політики США по відношенню до іспаномовного населення; провести аналіз збільшення впливу іспаномовного електорату на політику США

5. Перелік графічного матеріалу: карта з описом розселення латиноамериканців у США, таблиця з кількісними показниками по штатам, діаграма з характеристикою зростання расової та етнічної різноманітності в Конгресі

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Андрух С.І., доцент	11.02.19	11.02.19
Розділ 1	Андрух С.І., доцент	26.03.19	26.03.19
Розділ 2	Андрух С.І., доцент	04.09.19	04.09.19
Розділ 3	Андрух С.І., доцент	02.10.19	02.10.19
Висновки	Андрух С.І., доцент	02.11.19	02.11.19

7. Дата видачі завдання: 11 лютого 2019 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вивчення проблеми, опрацювання джерел та наукової літератури	Жовтень 2018 р.	<i>виконано</i>
2.	Написання вступу	Лютий 2019 р.	<i>виконано</i>
3.	Написання першого розділу	Березень 2019 р.	<i>виконано</i>
4.	Написання другого розділу	Вересень 2019 р.	<i>виконано</i>
5.	Написання третього розділу	Жовтень 2019 р.	<i>виконано</i>
6.	Написання висновків	Листопад 2019 р.	<i>виконано</i>

Студент _____ А.Є. Алексєєнкова

Керівник роботи _____ С.І. Андрух

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ С.С. Черкасов

РЕФЕРАТ

ВПЛИВ ІСПАНОМОВНИХ ДІАСПОР НА ВНУТРІШНЮ ПОЛІТИКУ США У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.

Ключові поняття: імміграція, діаспора, латиноамериканці, суспільство США, адаптація, імміграційна політика, мігранти, політика США, електорат, Латинська Америка.

Актуальність дослідження визначається тим, що етнічний фактор багато в чому визначив розвиток історії США, оскільки саме становлення і розвиток американської держави відбувався під впливом іммігрантів-переселенців з різних країн і континентів. Однією з етнічних груп, яка відіграли важливу роль в історії країни, є іспаномовні іммігранти. Масштабність та інтенсивність сучасних міграційних потоків надає надзвичайного значення вивченню процесу утворення діаспор, що представляють собою стійкі етнічні спільноти, відірвані від своєї рідної території і зміцнюють свій вплив на суспільство що їх приймає.

Швидке зростання латиноамериканського населення та утворення іспаномовних діаспор на території США значно змінили демографічний стан Сполучених Штатів Америки, і в останні роки це породжує зміни у внутрішній політиці США. Якщо до початку 1960-х рр. іспаномовний компонент, і був присутній в політичному житті США, але не мав при цьому істотного впливу, то вже на початку ХХІ ст. іспаномовні американці мають значний вплив на формування соціально-економічного та зовнішньополітичного курсу США, а також безпосередньо впливають на трансформацію політичної бази Республіканської і Демократичної партій США та інших політичних інститутів американського суспільства. Латинос сьогодні стають найважливішим фактором політичної історії США, за вплив над яким бореться політична еліта.

Об'єктом дослідження є: суспільно-політичний розвиток США у другий половині ХХ – на початку ХХІ ст.

Предметом дослідження є: вплив іспаномовних діаспор на внутрішню політику США.

Метою дослідження є: аналіз процесів впливу іспаномовних діаспор на внутрішню політику в США, зокрема: на участь латиноамериканців в політичному житті США.

Висновки На сьогоднішній день іспаномовні громадяни, вихідці із Латинської Америки є найбільшою меншиною в Сполучених Штатах Америки. Найбільше в США латиноамериканців мексиканського походження, потім пуерто-ріканського, далі кубинського, сальвадорського і домініканського. Велика кількість латиноамериканців з'явилась в США за часів великомасштабної імміграції з середини 60-х рр. і стрімко збільшувалась аж до початку XXI століття.

У період з 1965 р. по 2000 р. імміграція була основним фактором зростання латиноамериканського населення в США, оскільки населення латиноамериканських іммігрантів збільшилася з 4,2 млн. до 14,1 млн. чоловік. А вже з 2000 року джерелом цього зростання стала народжуваність латиноамериканського населення в США. Основними містами розміщення є південний захід і частково схід: Нью-Йорк і Лос-Анджелес, Сан-Франциско, далі слід відзначити Чикаго (Іллінойс), Майамі, Вашингтон, Х'юстон і Даллас (Техас), Сан-Дієго і Бостон (Массачусетс). Латиноамериканці розселяються тисними групами в певних районах вищезгаданих штатів. Вони спілкуються зі своїми співвітчизниками, на своїй рідній мові, святкують свої національні свята тим самим уповільнюють процеси інтеграції.

Якщо говорити про діаспори в США, то найбільш значну і активну групу іспаномовних в США складають мексикано-американці. На сьогоднішній день мексикано-американці мають, принаймні, три ефективних організації національного масштабу - LULAC, MALDEF і NCLR, які впливають на функціонування законодавчої, виконавчої і судової гілок влади в США. Біля витоків створення цих організацій стояли вихідці з Мексики. Як і багато інших організацій із захисту прав латинос, вони сформували свою ідеологію в 60-70-і

рр. XX ст. на хвилі «етнічного відродження». Перераховані вище організації перетворилися в серйозну політичну силу. Проте, існує ряд факторів, який послаблює потенціал іспаномовних лобістських структур. По-перше, латинос і мексикано - американці зокрема досі залишаються вельми гетерогенним співтовариством, в результаті чого вони не можуть сформувати єдиний порядок денний. По-друге, негативну роль відіграють конфлікти, а також конкуренція між окремими групами (наприклад, мексикано-американцями і пуерторіканцями) і лідерами. По-третє, фінансові скандали, пов'язані з деякими відомими учасниками. Але при цьому мексиканська діаспора через мережу своїх організацій і політичних діячів впливає не лише на внутрішню, але і зовнішню політику США.

Кубинська діаспора є небагаточисленною, але саме кубинці володіють найбільшою економічною силою і політичним впливом. Така тенденція складалася під впливом багатьох факторів, але визначальним виявилось те, що протягом сорока років після революції 1959 р. кубинці зберігають відчуття спільноти «політичних вигнанців», на відміну від мексиканців, пуерторіканців та інших, що влаштувалися в ніші економічних мігрантів. Вся історія кубинських спільнот в США в кінці XIX-XX ст. демонструє високий ступінь їх залученості в розвиток ситуації на батьківщині, на Кубі. Протягом півтора століть саме це стало основною ланкою життя кубинців.

Пуерто-ріканська діаспора має в основному селянське соціальне походження, але розмістилася вона на материку в найбільших мегаполісах і порвала з сільським господарством. З усіх іспаномовних громад США, Пуерто-ріканська громада є найменш забезпеченою в матеріальному відношенні, найбільш страждає від безробіття і невлаштованості життя і є найменш політично активною.

Також розкрито питання взаємодії політичної системи США і латиноамериканців. Дуже великого значення в адаптації латиноамериканців має їх інтеграція в політичне життя США. Виявлено, що на політичну активність латинос, так само як і на їх соціально-політичний статус, найбільшою мірою

вплинула політика американської держави 60-70-х роках ХХ ст., що виразилася в зміні Законодавства. Після прийняття закону про громадянські права (1964 р.), та закону про виборчі права (1965 и 1975 рр.) латиноамериканці поступово стали збільшувати свій вплив на політичній арені США. Ці законодавчі акти передбачали реєстрацію виборців на федеральному рівні, так як раніше вона відбувалась тільки на рівні штату чи на місцевому рівні або взагалі не відбувалась через відмову в реєстрації, це значно обмежувало права латиноамериканців. В результаті число латиноамериканців, що займають виборчі посади значно збільшилось. Але все ще існуючі соціально-політичні бар'єри, що перешкоджають пропорціональному представництву латиноамериканців в органах влади.

Взаємодія латинос з політичною системою США в другій половині ХХ століття проходило поетапно. На першому етапі, в 1960-80-і рр., іспаномовні діаспори заявили про себе, перш за все, в якості виборців, що беруть участь у виборах місцевого рівня. Поступово зростаюча політична активність латинос зробила їх помітними учасниками електорального процесу федерального рівня в 1990-2000-і рр. (другий етап). У цей період голоси іспаномовних виборців набули значимості не лише на місцевому рівні, а й на президентських виборах.

На сьогоднішній день Республіканська і Демократична партії вибудовують свої виборчі компанії з урахуванням інтересів латиноамериканського електорату. Політика республіканців та демократів в певні періоди мала різний характер, який міг імпонувати виборцям латиноамериканського населення в США, а міг зазнавати критики з їх сторони.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	8
1.1 Стан наукової розробки проблеми.....	8
1.2 Джерельна база дослідження	12
1.3 Теоретико-методологічні засади дослідження.....	14
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІСПАНОМОВНИХ ДІАСПОР В США	16
2.1 Передумови і причини еміграції іспаномовного населення.....	16
2.2 Імміграційна політика США у другий половині ХХ – на початку ХХІ століття.....	22
2.3 Положення іспаномовних діаспор в США.....	29
2.3.1 Мексиканська діаспора та її роль у політиці США.....	29
2.3.2 Кубинська меншина, її особливості лобіювання інтересів.....	46
2.3.3 Специфіка пуерторіканської меншини.....	59
РОЗДІЛ 3. УЧАСТЬ ІСПАНОМОВНИХ ДІАСПОР У ВНУТРІШНІЙ ПОЛІТИЦІ США	72
3.1 Внутрішня політика США по відношенню до іспаномовних діаспор....	72
3.2 Збільшення впливу іспаномовних діаспор на внутрішню політику США, боротьба за іспаномовний електорат.....	84
ВИСНОВКИ	112
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	116
ДОДАТКИ	128

ВСТУП

Актуальність дослідження визначається тим, що етнічний фактор багато в чому визначив історичний процес США, оскільки саме становлення і розвиток американської держави відбувався під впливом іммігрантів – переселенців з різних країн і континентів. Іспаномовні іммігранти, відіграли важливу роль в історії країни. Масштабність та інтенсивність сучасних міграційних потоків надає надзвичайного значення вивченню процесу утворення діаспор, що представляють собою стійкі етнічні спільноти, відірвані від своєї рідної території і зміцнюють свій вплив на суспільство, що їх приймає.

Швидке зростання латиноамериканського населення та утворення іспаномовних діаспор на території США значно змінили демографічний стан Сполучених Штатів Америки, і в останні роки це породжує зміни у внутрішній політиці США. Якщо до початку 1960-х рр. іспаномовний компонент і був присутній в політичному житті США, але не мав при цьому істотного впливу, то вже на початку XXI ст. іспаномовні американці роблять значний внесок у формування соціально-економічного та зовнішньополітичного курсу США, а також безпосередньо впливають на трансформацію політичної бази Республіканської і Демократичної партій США та інших політичних інститутів американського суспільства.

Іспаномовні іммігранти сьогодні стають найважливішим фактором політичної історії США, за вплив над яким бореться політична еліта. На думку вчених, утворення іспаномовних діаспор на території США породжує як проблеми, так і можливості для майбутнього. З цієї причини немала частина дебатів і полеміки щодо іспаномовних діаспор зосереджена на їх успішній інтеграції у внутрішню політику США.

Також актуальність визначається здебільшого практичними факторами. В процесі формування іспаномовних діаспор в США вони долали безліч проблем пов'язаних з інтеграцією і поступово вносили свій вклад в кожен сферу життя США, не обійшло стороною, це і політику США, яка постійно повинна була

реагувати і зараз реагує на нові виклики з боку меншин, які виступають за свої права в американському суспільстві. Дослідження впливу діаспор на внутрішню політику США, дає змогу виокремити дієві та недієві зміни американського законодавства по відношенню до меншин проживаючих на території США та оцінити впливовість іспаномовних діаспор на політику США.

Для України ця тема є дуже актуальною, на території України проживають представники різних етносів, і сьогодні вони намагаються розширювати свої права, забезпечувати собі участь на всіх державних рівнях для створення найбільш сприятливих умов свого життя. Тому для попередження міжетнічних конфліктів повинен бути створений чіткий механізм дій державної влади.

Об'єктом дослідження є: суспільно-політичний розвиток США у другій половині XX – на початку XXI ст.

Предметом дослідження є: вплив іспаномовних діаспор на внутрішню політику США.

Метою дослідження є: аналіз процесів впливу іспаномовних діаспор на внутрішню політику в США, зокрема: на участь латиноамериканців в політичному житті США.

Завданням дипломної роботи є:

1. Дослідити стан наукової розробки проблеми.
2. Проаналізувати джерельну базу дослідження та методи дослідження.
3. Розглянути передумови еміграції іспаномовного населення.
4. Провести аналіз імміграційної політики США.
5. Розглянути положення іспаномовних діаспор в США їх роль у політиці США.
6. Проаналізувати інтеграцію діаспор у внутрішню політику США.
7. Дослідити зміни внутрішньої політики США по відношенню до іспаномовного населення.
8. Провести аналіз збільшення впливу іспаномовного електорату на політику США

Хронологічні рамки дослідження охоплюють період з другої половини ХХ століття, коли почались перші намагання іспаномовного населення відстоювання власних прав, формування етнічної самосвідомості та створення організацій по захисту прав іспаномовного населення. До сучасного етапу в розвитку цілого ряду іспаномовних діаспор та їх визнання в якості впливової політичної сили на рубежі ХХ-ХХІ ст. Даний період дозволяє простежити динаміку розвитку іспаномовних спільнот з моменту їх створення до теперішнього часу та збільшення їх впливу на політичну систему США в певні періоди.

Географічними межами дослідження є Сполучені Штати Америки.

Практичне значення роботи: дане дослідження має теоретичне і практичне значення. **Теоретична значимість** полягає в виявленні проблем впливу латиноамериканців в американське політичне суспільство та вивчення умов і особливостей проживання іспаномовного населення в США. Отримані дані досвіду США служитимуть для використання їх у практиці країн світу, так як відомості, що були отримані під час роботи, показують наскільки дієвими були шляхи вирішення проблемних аспектів впливу іспаномовних діаспор на внутрішню політику США.

Практичне значення роботи полягає в тому, що її основні положення та результати можна використовувати при підготовці до лекцій, семінарів, конференцій, індивідуальних і курсових робіт, також для подальшого дослідження особливостей впливу іспаномовних діаспор на внутрішню політику США та інших країн світу. Також дана інформація може бути застосована в процесі аналізу міграційних процесів як в Латинській Америці і США, а також у вивченні тенденцій і вироблення рішень щодо проблеми етнічних діаспор в сучасному суспільстві, розумінні характеру проблем, пов'язаних з цими питаннями.

Матеріали і висновки роботи можуть бути використані в законотворчому процесі в області національних відносин, в роботі органів державної влади, що займаються питаннями національних і федеративних відносин, в діяльності

різних аналітичних центрів. Матеріали дослідження можуть знайти застосування в навчальному процесі системи підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, зайнятих в галузі регулювання національних відносин, працівників сфери освіти і культури, представників засобів масової інформації. Окремі положення можуть бути використані при розробці та викладання курсів та спецкурсів в вищих навчальних закладах. Вміщені в роботі матеріали можуть послужити основою для подальших наукових досліджень.

Новизна обраної теми полягає в тому, що на сьогоднішній день питання, що виносять на порядок денний для обговорення не включають в себе такий важливий аспект як вивчення впливу меншин та їх інтеграцію у внутрішню політику. На основі вивчення широкого кола джерел і літератури в даному дослідженні показані етапи становлення та сучасний стан іспаномовних діаспор у США, що в даний період займають перші позиції за своєю кількістю в етнічному складі американського суспільства. Поєднання історичного, правового і соціологічного підходів дозволяє більш повно представити обличчя сучасних діаспор, як органічного елементу етапу глобалізації та цивілізаційного процесу в цілому. Більшість інформації, що отримана на основі аналізу питання про вплив діаспор на політику замовчується, адже перш за все це вказує на прогалини в законодавстві у будь-якій сфері регулювання суспільних відносин. Тому важливим моментом даної роботи є висвітлення передумов проникнення латиноамериканців у внутрішню політику США, проблем пов'язаних з впливовістю діаспор, можливо позитивного чи негативного характеру, на внутрішню політику США та якісь можливі шляхи інтеграції іспаномовних діаспор у політику США. На основі отриманих даних, можливо скласти позитивний або негативний прогноз у сфері впливовості латиноамериканських діаспор на внутрішню політику США.

Структура роботи підпорядкована меті і завданню: дипломна робота складається з вступу, 3 розділів (8 підрозділів), висновків, списку використаних джерел та літератури 110. Кількість додатків 3. Обсяг основної частини складає

– 113 сторінок машинописного тексту, загальний обсяг кваліфікаційної роботи магістра – 130 сторінок.

РОЗДІЛ 1.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Стан наукової розробки проблеми

Аналізуючи ступінь наукового дослідження даної проблеми, можна умовно поділити використану літературу на декілька категорій. Також зазначимо, що дослідженням даного питання приділялась увага, в більшій мірі зарубіжних вчених, але є роботи і вітчизняних. В категорію першої групи входять дослідники чиї роботи присвячені, аналізу імміграційних процесів. Дослідники, що займалися вивченням цього питання є: Н.М. Бурейко [41], В.Л. Іноземцев [53], Л.Ф. Лебедева [62], Е.Е. Луцька [63], В.Г. Ціватий [74], І. Ставанс [101].

Н.М. Бурейко в своїй роботі «Імміграція до США з Латинської Америки: виклик Американській нації?» [41] описує швидке зростання кількості іммігрантів латиноамериканського походження, що відбувся внаслідок пом'якшення імміграційної політики в 1965 році, та робить висновок: чи являється імміграція латиноамериканців викликом американській нації, підсумовуючи говорить, про те що, представники етнічних груп мають інтегруватися в суспільство США, а не стояти осторонь. В.Л. Іноземцев в роботі «Імміграція в сучасному світі: нова проблема нового тисячоліття» [53], описав розвиток імміграції, її переваги та недоліки, він акцентує увагу на тому, що культурне різноманіття, що вноситься імміграцією при певних умовах може сприяти прогресу США. І. Ставанс в роботі «Латиноамериканці в США: те, що треба знати кожному» [101] розглянув позиції латиноамериканців в США, в культурній, суспільній сферах. Його робота – це багатогранне дослідження латиноамериканської історії та культури.

До другої категорії віднесемо вчених, що аналізували взаємодію політичної системи США та іспаномовного населення: в історіографії розгляд положення іспаномовного населення США не виділялося в якості окремого сюжету, а відбувалося в контексті вивчення боротьби афроамериканців за громадянські права. Винятком в 1970-і рр. стали праці С.А. Червоної, яка

досліджувала теоретичні та практичні аспекти руху чиканос. Результати її ґрунтовного дослідження зберігають актуальність і сьогодні і представляють цінність для освітлення заявленої теми. Нові підходи до вивчення латинос в США з'являються в пострадянський період. У 1990-і рр. російські дослідники стали звертатися до проблем взаємодії латиноамериканських діаспор з північноамериканським суспільством в світлі збільшеного інтересу до процесів, що протікають в сучасних поліетнічних суспільствах. Російських вчених цікавили, насамперед, проблеми соціально-економічної і культурної специфіки латиноамериканських меншини. Вплив латинос на функціонування політичної системи США, на жаль, так і не став предметом спеціального дослідження.

Перша спроба комплексного дослідження іспаномовних меншини була зроблена в 2003 р. науковим колективом Інституту Латинської Америки РАН в монографії «Латиноамериканські діаспори в США». У роботі детально аналізується поява перших лідерів мексиканського спільноти, створення суспільно-політичних і профспілкових організацій, які відстоюють інтереси іспаномовного населення в США.

Г.К. Нікольська [65], Л.Н. Гарусова [45], Л.Ф. Лебедева [61], А.А. Филипенко [73], А.В. Кувалдина [51]. Г.К. Нікольська в своїй роботі «Імміграційна політика США на початку XXI століття» [44] проаналізувала сутність імміграційної політики США, її основні проблеми і підбила підсумки, що для вирішення досліджених проблем необхідно прийняти не один закон, а цілий ряд законодавчих актів, спрямованих на сьогочасні виклики. Л.Н. Гарусова, А.П. Пігінешева в роботі «Іспаномовні американці як фактор політичного життя США» [65] дослідили основні тенденції участі іспаномовного населення в політичному житті США, приділивши увагу впливу латиноамериканського електорату в різні періоди.

Дослідження латиноамериканських діаспор тісно пов'язане із загальним процесом розвитку імміграційного законодавства Сполучених Штатів. Вперше правові аспекти імміграції в США з достатньою повнотою були проаналізовані в монографії С.В. Філіппова «США: імміграція та громадянство. Політика і

законодавство», сучасні реформи детально висвітлені в роботах В.А.Тена, В.М.Ніколайчика і інших авторів. Американська концепція імміграційної політики в ХХ в. була сформульована в текстах законів, а також в працях, записках і виступах американських президентів.

Участь іспаномовного населення в електоральному процесі в 2000-2010 рр. висвітлювалося в статтях і публікаціях В. Н. Гарбузова, Н. М. Травкіна [72], де порушується питання про політичні переваги латинос, а також їх вплив на формування програмно-політичних установок Республіканської і Демократичної партій. Статті С. М. Рогова, Д. А. Соколова, А. Юріна [79] формують уявлення про соціально економічні процеси в США, які безпосередньо впливають на рівень життя і політичні настрої виборців латиноамериканського походження.

Дослідження електоральної участі і електоральної поведінки латинос, яке залишалося одним з найбільш маловивчених напрямів в історіографії, знаходить відображення в сучасних роботах. Важливе значення для розробки даного питання має серія праць за редакцією Родольфо О. де ла Гарса і Луїса Де Сіпіо [88]. Дослідники проводять ґрунтовний аналіз участі латинос в президентських виборах від праймеріз до заключних етапів виборів, а також ретельно досліджують вплив виборців латиноамериканського походження на результат голосування в штатах з великою часткою іспаномовного населення.

Третя категорія включає в себе вчених, що досліджували питання інтеграції латиноамериканців у суспільство та політику США та їх соціалізації у різних сферах: П.В. Жеребятєва [48], О.А. Іванов [50], А.І. Кубишкін [55], А.С. Рожновская [68], Е.П. Сидорова [69], В.А. Тишков [76], А. Колер та М. Лазарін [94], Ч. Бакнор [84]. П.В. Жеребятєва в роботі «Міграція латиноамериканців і формування стереотипів та їх сприйняття в суспільстві США» дослідила формування стереотипів про латиноамериканців в суспільстві США. А.І. Кубишкін провів аналіз проблем латиноамериканців в університетах та коледжах, А.С. Рожновська описала відношення американців до іспаномовного населення. Ч. Бакнор в роботі «Латиноамериканські робітники

в США» [83] розглянув питання працевлаштування латиноамериканців, і їх сфери зайнятості та проблемі аспекти. Недоліки освіти та варіанти її покращення для латиноамериканців в своїй роботі ««Освіта для іспаномовних в США» [93] розглянули А. Колер та М. Лазарін.

Четверта категорія це дослідження загальних тенденцій формування та розвитку латиноамериканських діаспор. Початок процесу становлення мексиканської діаспори в США було покладено в середині XIX ст. Детально цей етап відносин між Мексикою та США висвітлений у джерелах, що публікують дипломатичне листування в період активного розвитку кризи двосторонніх відносин. Ця проблема детально розглянута в ряді робіт Н.В.Потокової [67].

Становлення мексиканської меншини відбувалося на тлі значного загострення національних відносин в США, боротьби з расовою дискримінацією в 60–70-ті рр. XX ст. Це був період пошуку «нової соціальності», нової культури і нових еталонів в суспільно-політичному та повсякденному житті, який підготував перехід від жорстких норм і звичних стереотипів до «мультикультуралізму». Масовий рух протесту «чиканос» змусило владу США на федеральному і місцевому рівні переглянути свої позиції і прийняти ряд законів, що забезпечують рівні права іспаномовного населення в американському суспільстві. Цьому етапу становлення мексиканських меншини присвячені роботи провідних дослідників проблеми М.С.Мейера [102] і Ф.Рівери [103].

Не така чисельна, як мексиканська, кубинська діаспора грає важливу роль у формуванні внутрішньої політики по відношенню до іспаномовного населення, кубинська діаспора має досить тривалу історію в США. Найбільш яскраво і докладно історія кубинської спільноти у Флориді освітлена на сторінках американського щорічника «Cuban Studies», в дослідженнях відомого американського вченого з проблем генезису кубинської діаспори С. Вікінсона [109]. На сторінках щорічника представлені результати досліджень американських авторів як по актуального стану соціального і економічного

розвитку Куби, так і з історії становлення різних аспектів життя кубинського суспільства в США.

Особливий розділ в вивченні історії та особливостей формування іспаномовних спільнот представляють довідники та енциклопедії, присвячені етнічному різноманіттю США. У них історія латиноамериканських діаспор розглядається як невід'ємна частина сучасного життя країни. У «Гарвардської енциклопедії американських етнічних груп» під ред. Ст. Тернсторма конкретних розділах енциклопедії передують статті теоретичного характеру, що піднімають найбільш гострі та суперечливі питання, що стосуються концепцій етнічності, сутності процесів асиміляції, збереження культурного плюралізму, найближчих і віддалених наслідків імміграції. Важливою перевагою таких енциклопедій є не тільки інформаційна значимість, звернення до унікального історичного матеріалу, використання новітніх статистичних даних і постановка сучасних проблем, а й уявлення про культурне різноманіття країни, яке отримує читач, зіткнувшись навіть з приватним, другорядним питанням.

1.2. Джерельна база дослідження

Джерельну базу можна класифікувати на декілька категорій. Нормативно-правові акти: федеральні законодавчі акти, рішення Верховного Суду США, які гарантують виборчі права іспаномовних американців і забезпечують повноцінну участь латинос в політичному житті країни. До цієї категорії відносяться прийняті законодавчі акти в проміжок часу з 1965 року по 2016 рік [1], [2], [3], [4] [5], [15], [14], [19], що стосуються імміграційної політики США в даний період. Вони дають можливість проаналізувати дії влади по відношенню до іммігрантів іспаномовного походження. Найважливіше значення для аналізу даного дослідження має «Акт про імміграцію» 1965 року [1].

Важливою джерельною базою для дослідження даного питання стали матеріали Конгресу США: свідчення на слуханнях в Конгресі, тематичні

доповіді, що були зроблені експертами дослідних служб Конгресу, необхідні для розуміння позицій прихильників і опонентів пролонгації і подальшого розширення деяких положень закону про виборчі права, виступи та заяви офіційних осіб і представників Білого дому, Конгресу і різних штатів, що надають можливість ознайомитися з реформуванням законодавства в сфері імміграційної політики.

Для отримання даних, щодо кількості латиноамериканців були використані статистичні джерела, в яких висвітлено кількісні дані і матеріали. Бюро імміграції та натуралізації, а також роботи провідних соціологічних інститутів, що займаються вивченням імміграції в США надають інформацію про певні пріоритетні роки для міграції латиноамериканців та розміщення латиноамериканців на території США. Зі статистичних даних, із соціологічних опитувань ми можемо черпати інформацію щодо адаптаційних процесів латиноамериканців в США. Статистичні та аналітичні матеріали, представлені провідними недержавними організаціями іспаномовних іммігрантів, такими як: Дослідницький центр іспаномовного населення П'ю, Інститут ім. У. Веласкеса, Національна асоціація обраних і призначених чиновників латиноамериканського походження та іншими. Завдяки яким можна отримати інформацію про якісні та кількісні зміни латиноамериканського електорату в кожному виборчому циклі, результати голосування латинос в різних штатах, та виявлення іспаномовних представників в державних органах влади США.

Наступну категорію представляють офіційні сайти до яких віднесено: сайт конгресу США, бібліотеки конгресу [19], офіційний сайт перепису населення США [33]. Офіційні сайти провідних іспаномовних організацій (LULAC, MALDEF, NCLR, CANF і ін.), Що містять програмні документи організацій, а також інформацію про їх створення, основні віхи розвитку і сферах діяльності. До розділів джерел масової-інформації та інтернет ресурсів віднесено інтернет сайти, які постійно наповнюються інформацією, що необхідна для аналізу імміграційних та інтеграційних процесів іспаномовного населення в США. Наприклад на сайті проектів американських президентів ми

можемо бачити заяви, документи, партійні платформи, нотатки, повідомлення президентів США, що дають змогу розглянути позиції різних політиків на проблему та їх варіанти шляхів вирішення [7], [8], [9], [12]. А на сайтах зі статистичними даними, наприклад на сайті науково-дослідницького центру, ми можемо черпати інформації стосовно соціалізації та прийняття участі латиноамериканців в політичному житті США [36].

Також до джерел масової інформації необхідно віднести пресу, дані інформаційних агентств (Washington Post, New York Times, Miami Herald і ін.). Особливу цінність представляє ряд архівних статей з газет Washington Post і New York Times від 1975 року, які дозволяють скласти уявлення про хід дебатів з приводу внесення поправок в закон про виборчі права в 1975 р і ролі іспаномовних активістів в них.

1.3. Теоретико-методологічні засади дослідження

Вибір методологічної бази роботи обумовлений необхідністю знайти можливість найбільш повної реалізації дослідницької установки для аналізу сучасного стану основних іспаномовних діаспор в США і розуміння основних причин виникнення сучасної ситуації з властивим їй масштабом явища.

Оскільки основним завданням дослідження є створення цілісної історичної картини даного соціального явища, найбільш оптимальним представляється комплексний підхід, що включає комбінування методів дослідження історії, соціології та, в ряді випадків, етнографії та культурології. В силу того, що в дослідженні розглядається проблема розвитку латиноамериканських меншин в середовищі іншої цивілізації з урахуванням історичних подій, що відбувалися як на самому американському континенті, так і в світі в цілому, використані також елементи компаративного аналізу, який виявився дуже корисним для виявлення особливостей розвитку і адаптації меншин латиноамериканських іммігрантів. Соціологічний метод актуальний для розгляду основних соціальних характеристик.

Порівняльно-історичний метод використовувався при виявленні особливостей участі латинос в політичному житті США з 1960 до 2000 рр. Проблемно-хронологічний метод дозволив забезпечити дотримання послідовності при розгляді різних аспектів політичної діяльності іспаномовних громадян в США аж до теперішнього часу. Систематизувати та узагальнити матеріал, що відображає відносне збільшення числа латинос на виборних посадах всіх рівнів з 1970 р., допомогло використання статистичного методу дослідження.

Проблемно-хронологічний метод застосовано для поділу обширної теми на декілька більш вузьких питань для подальшого детального дослідження кожного питання в хронологічній послідовності, що сприяло вивченню динаміки змін імміграційної та внутрішньої політики Сполучених Штатів Америки.

При вивченні причин та досвіду регулювання інтеграційних процесів були застосовані методи індукції, дедукції, аналізу, синтезу. В роботі було використано статистичний підхід, так як саме зі статистичних джерел було отримано багато інформації для цілісного аналізу питання. Та за допомогою системного підходу вся зібрана інформація була проаналізована та сформульовано висновки.

РОЗДІЛ 2.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІСПАНОМОВНИХ ДІАСПОР В США

2.1. Передумови і причини еміграції іспаномовного населення

Перш за все, слід сказати кілька слів про терміни, які будуть використані в даній роботі. В англійській мові терміни «Hispanic Americans», «Latino Americans» і «Latinos» використовуються для позначення громадян, які проживають в США і є нащадками народів іспаномовних країн Латинської Америки і Піренейського півострова. Термін «Latin Americans» є узагальненою назвою іспаномовних і португаломовних народів, що населяють територію сучасної Латинської Америки. В українській мові термін «Латиноамериканці» використовується для позначення іспаномовних громадян, що проживають в США, так і для позначення народів Латинської Америки [69].

Що стосується походження латиноамериканців, то їхніми предками в першу чергу слід вважати індіанців, оскільки лише вони з незапам'ятних часів населяли невідомий Старому Світу континент. Крім того, попередниками тих, хто живе там сьогодні, стали європейці і навіть африканці. Європейці прибули як завойовники і колонізатори, африканців же завезли туди як рабів для виробництва багатств – привезли туди, де як правило, не залишалося вже індіанців, які втекли від утисків або були винищені загарбниками. Таким чином, в результаті змішування цих трьох расових компонентів протягом XVI-XVIII ст. і виникли латиноамериканці.

У Латинській Америці прямим шляхом або через посередництво змішалися всі або майже всі етноси людства. Індіанський та африканський початок прийшов безпосередньо від індіанців і африканців. Латинський початок прийшов опосередковано, через іспанців, португальців і французів, через римське захоплення Галлії та Іспанії. В жилах латиноамериканців є частка крові кельтів, арабів, готів і галлів. Тому сучасні латиноамериканці відрізняються своєрідним расово-генетичним складом з переважанням людей змішаного походження з різними комбінаціями європейських, африканських, індіанських і навіть азіатських генів [69].

Якщо говорити про передумови імміграції латиноамериканців до США, то необхідно більш глибоко розглянути історичні події заселення Америки і згадати, що Північну Америку заселила англійська буржуазія, це був представник Європи, що вже вступив на шлях капіталістичного розвитку, що призвело до того що Північна та Південна Америка мали різну соціальну структуру: в Північній Америці переважали дрібні фермери, коли в той час в Південній, землю розподіляли між великими власниками, які використовували труд безземельних батраків чи рабів. Дрібні власники були зацікавлені в створенні надійної системи захисту прав власників, а також до розширення доступу до навчання, що стало корисним для розвитку. Саме це дало поштовх від якого бере свій початок кордон між Північною та південною Америкою.

Відмінності розвитку Північної і Південної Америки якраз і призвели до імміграції латиноамериканців у США. Етапи, які характеризуються динамічною міграцією латиноамериканського населення в США, можна розділити на два основні періоди: перший обмежений рамками кінця XIX – початку XX ст., другий визначається серединою XX (1960-ті рр.) – початком XXI ст. Поява можливості благоустрою в більш розвиненій державі (США) і бажання проведення культурної, політичної та економічної експансії в Сполучених Штатах, а також природний приріст чисельності даної етнічної групи є основними факторами збільшення популяції латиноамериканців в даній державі [50].

Після Американсько-мексиканської війни 1846-1848 рр., підсумком якої стало визначення чіткої межі між країнами за Договором Гваделупі-Ідальго (1848 р.), до США відійшла 1/3 частина всієї території Мексики, включаючи сучасні штати Техас, Каліфорнія, Арізона, Невада, Юта, Нью-Мексико, Колорадо і частина Вайомінгу. При підписанні даного документа був обговорений пункт про натуралізацію 100 тисяч мексиканців, які після розділу країни вважали за краще залишитися в її північній частині, що відійшла до США. Дана подія стала початковою точкою в історії латиноамериканської міграції до Сполучених Штатів.

Часовий відрізок з 1850-х по 1920-і рр. характеризувався різким збільшенням кількості латиноамериканських мігрантів, які досягли 600 тис. чоловік. Більшу частину латиноамериканського населення становили вихідці з Мексики, чисельність яких в період після Великої депресії (1930-ті рр.) дорівнювала 1,5 мільйону з найбільшим зосередженням її представників в штатах Каліфорнія, Техас і Арізна [21]. Це пов'язано з певними історичними подіями, що відбулися в даний відрізок часу.

Перша світова війна наклала особливий відбиток на умови існування іммігрантів в США: до 1918 р. на території цієї країни стала різко відчуватися нестача робочої сили. Намагаючись вийти з цієї ситуації, конгрес та імміграційне бюро розробили заходи щодо забезпечення ринку праці дешевою робочою силою. Створена програма дозволила імміграційному бюро отримати можливість прийняття мексиканських робітників для сільських потреб і будівництва залізниць. Даний гнучкий підхід до залучення робочої сили був використаний Службами імміграції та натуралізації для зниження рівня соціальної напруги в країні, пов'язаного з масовим припливом європейських мігрантів, який різко збільшився у зв'язку з Першою світовою війною.

Історичним прецедентом хвилі масової імміграції робочих з Мексики та Латинської Америки стала «Програма Брасеро», яка надавала мексиканцям статус сезонних сільськогосподарських робітників. В результаті в той період до США іммігрувало приблизно 4,6 млн. робітників з Латинської Америки. В 1964 р. програма була закрита через зниження зайнятості в сільськогосподарському секторі та його механізації. І хоча програма була закрита, але попит на дешеву робочу силу в США залишився и масовий в'їзд латиноамериканців на територію США, як легальний так і нелегальний, продовжувався [74].

Значний приріст латиноамериканського населення в США спостерігається в період з 1970-х рр. Відомо, що в зазначений час лише близько 300 тис. мексиканців і 40 тис. латиноамериканців отримали легальний дозвіл на проживання в Сполучених Штатах. Протягом даного часового відрізка

кількість мексиканських і латиноамериканських мігрантів в Америці стрімко збільшувалася аж до початку ХХ ст.

З 1960-х рр. до початку ХХІ ст. чисельність мігрантів з Латинської Америки збільшилася з 1,5 мільйона (3.24% від загального числа населення США) до 57,5 млн. 17,4% (див. Додаток А). В даний час. Латиноамериканці мають величезний вплив на формування сучасного вигляду Сполучених Штатів в економічній, соціальній, політичній і культурній сферах. Їх образ в суспільній свідомості американців дуже суперечливий і має певні особливості.

Велика частка латиноамериканського населення з'явилася в США за часів великомасштабної міграції з Латинської Америки, що почалася в другій половині 1960-х рр., і досягла свого піку в 1980-х – середині 1990-х рр. А вже у 2015 році було зареєстровано 57,5 мільйона іммігрантів, що проживають в США, це 17,4% населення країни. Це більш ніж в чотири рази більше, ніж в 1960 році, коли в США проживало всього 9,6 млн [58].

У 2016 році латиноамериканське населення в Сполучених Штатах досягло близько 58 мільйонів чоловік і є основним фактором демографічного зростання в США, що становить половину приросту населення з 2000 року. Протягом цього часу населення латиноамериканців еволюціонувало зі змінами в імміграції, освіті та інших характеристиках.

Якщо говорити про джерела зростання латиноамериканського населення в США, то у період з 1980 р. по 2000 р. імміграція була основним фактором зростання населення Латинської Америки, оскільки кількість латиноамериканських мігрантів збільшилося з 4,2 млн. до 14,1 млн. чоловік, а вже з 2000 року, джерелом цього зростання стала народжуваність латиноамериканського населення в США. У період з 2000 р. по 2010 р. в США налічувалося 9,6 млн. народжених латиноамериканців, а число новоприбулих іммігрантів становили 6,5 млн. осіб.

Також необхідно сказати про походження латиноамериканців в США. Найчисельнішою групою іммігрантів в США є мексиканці, потім ті хто мають пуерторіканське походження, далі кубинське, сальвадорське і домініканське

походження. У 2015 році латиноамериканці мексиканського походження склали 63,3% латиноамериканського населення країни, що є найбільшою часткою будь-якої групи походження. Але ця частка в останні роки знизилася, оскільки менше мігрантів з Мексики прибувають в США, і кількість, що залишають США зростає.

Населення латиноамериканців пуерторіканського походження, друга за величиною група походження, що становила 5,8 млн. в 2015 році в 50 штатах і в окрузі Колумбія (ще 3,4 мільйона чоловік проживають в Пуерто-Ріко). Міграції пуерторіканців на континентальну частину США за останні роки збільшилась. П'ять інших іспаномовних груп походження має населення понад 1 млн. – це сальвадорці, кубинці, домініканці, гватемальців і колумбійців – і також у кожних спостерігається зростання чисельності населення за останнє десятиліття [44].

Щодо векторів розселення, то тут можна сказати, що латиноамериканців в США 57,5 млн., і близько 80% з них проживає в п'яти штатах: в Каліфорнії, Техасі, Арізоні, Нью-Мексико, Флориді. З них 15 млн. влаштувалися в Каліфорнії в таких містах: Майамі, Сан-Антоніо, Лос-Анджелес, Х'юстон, в яких вони складають вже або абсолютне, або відносно більшість, заміщаючи і витісняючи собою біле англосаксонське населення («англос» – як вони, в піку за зневажливе «латинос», охрестили білих американців). Тенденція ця йде по наростаючій і з надзвичайною швидкістю. За чисельністю іспаномовного населення Лос-Анджелес вже став третім містом в світі – після Мехіко і Мадрида. Трьом містам Каліфорнії загрожує в найближчому майбутньому перетворитися в 100-відсоткове мексиканське співтовариство: Анахайм, Санта-Ана і Піко-Юніон [69].

Візьмемо в якості прикладу Анахайм – місто, що лежить в 30 милях на південь від Лос-Анджелеса, другий за величиною в графстві Оріндж, відомий тим, що в ньому знаходиться Діснейленд. Заснований він був у 1857 р. німецькими іммігрантами, 25 років тому в місті з'явилися перші мексиканці – нешкідливі, працьовиті, послужливі, і почали його так ненав'язливо

відвойовувати, крок за кроком витісняючи нащадків німецьких колоністів. За чверть століття їх кількість стала втричі більше, склавши 54,5% від загального населення, що зробило Анахайм третім за концентрацією латиноамериканців містом США.

Близько половини з них мають власні будинки, за останнє десятиліття, під час буму на нерухомість, латинос скупили рекордну кількість будинків у місті, звільняючи тим самим більш дешеві квартири для своїх земляків – наступних легальних і нелегальних іммігрантів.

А для земляків з Мексики Анахайм став такою собі штаб-квартирою, куди можна приїхати як до себе додому, відкрити бізнес, завести друзів. Тут кругом звучить іспанська мова, мексиканська музика, продаються мексиканські товари, в кафе і ресторанах готуються національні страви, відзначаються національні свята, влаштовуються карнавали і весілля. У Лос-Анджелесі, наприклад, всюди їх магазини, ресторани. А в будь-якому чисто американському ресторані обов'язково присутня «мексиканська кухня». Текіла витіснила традиційне американське віскі. У коледжах багато студентів інших етнічних груп охоче вивчають іспанську. США вже фактично стає двомовною країною [78].

Перетворення Анахайма з стовідсотково білого міста в усе більш заселений латинос – це типовий приклад того, що переживає нині вся Каліфорнія і багато південних штатів. У США, країні іммігрантів, завжди існувала тенденція серед людей, які прибувають до розселення за національною ознакою. Якщо, скажімо, китайська сім'я влаштувалася в одному місці і місце це їй сподобалося, то дуже скоро поруч з'явиться друга, третя, десята китайська сім'я. А це означає, що даний район починає говорити по-китайськи, жити за китайськими законами.

В першому розділі нами були опрацьовані історичні передумови імміграції латиноамериканців на територію США, специфіка розселення іммігрантів з Латинської Америки та їх кількість в певні періоди. Саме ці

показники мають прямий вплив на інтеграційні процеси, специфіку та проблеми адаптації певної етнічної групи в новому для неї середовищі.

2.2. Імміграційна політика США у другий половині ХХ – на початку ХХІ ст.

Реальні зміни, спрямовані на лібералізацію міграційного законодавства і ліквідацію дискримінаційних пільг, почалися в рамках загальної лібералізації і боротьби за цивільні права в 1960-і роки. Акт про імміграційну реформу (1965 рік, доповнений в 1976 і 1980 роках) встановив річний ліміт: спочатку в 170 тисяч, а потім в 320 тисяч іммігрантів і біженців, при цьому не більше 20 тисяч осіб могли в'їхати з однієї і тієї ж країни. Пріоритет віддавався висококваліфікованим працівникам і особам, які мають родичів в США [1].

Міграція – предмет постійних дискусій в американському суспільстві. Напорядку денному завжди обговорюються питання: від легалізації незаконних мігрантів та лібералізації режиму імміграції до повної її заборони. У числі найбільш суперечливих заходів – періодичні амністії нелегальних мігрантів. Ряд заходів (1976 і 1980 років) був спрямований на збільшення частки іммігрантів із Західної Європи. Щорічний ліміт імміграції було піднято до 630 тисяч осіб, а пріоритет був перенесений на стимулювання міграції висококваліфікованих фахівців та скорочення міграції для возз'єднання сімей [2].

За отриманням американського громадянства щорічно звертаються майже 2 млн. осіб. Умови прості: особи, які досягли 18-річного віку, можуть звернутися за наданням громадянства через п'ять років після отримання статусу постійного жителя за умов, що вони провели в США принаймні половину цього терміну. При цьому неповнолітні діти отримують громадянство автоматично разом з батьками, а для подружжя американських громадян цей термін скорочується до трьох років. Кожний, хто звертається за отриманням громадянства повинен продемонструвати хороший рівень знання англійської

мови, американської історії і політичної системи і зарекомендувати себе в якості законослухняного жителя [38].

Міграційна система отримала подальший розвиток з прийняттям Акту про імміграційну реформу і контроль (1986 р.). Він був орієнтований на вирішення проблеми незаконної трудової імміграції, яка вже тоді сягала значних розмірів (від 4 до 6 млн. нелегалів в 1986 році) і характеризувалася переважанням мігрантів з Мексики та інших країн Латинської Америки [21]. По суті, даний документ був компроміс, спрямований одночасно і на легалізацію багатьох іммігрантів, що вже знаходилися в США, і на створення перешкод для розширення нелегальної імміграції в майбутньому. Ті нелегали, які могли довести, що вони постійно жили в США з 1 січня 1982 року або раніше, могли отримати амністію і легалізувати свій статус з перспективою отримання права на постійне проживання. І навпаки, нелегали, що з'явилися в США після 1982 року, підлягали депортації. Одночасно роботодавці, які свідомо наймали нелегальних мігрантів, з цього часу були схильні до штрафів, а в разі повторних порушень, могли бути засуджені і до тюремного ув'язнення.

Кардинально змінився і сам порядок оформлення дозволу на прийом на роботу іноземних громадян. До 1986 року багато роботодавців спочатку наймали іноземців і лише потім запитували відповідний дозвіл у влади. Тепер всі ці процедури повинні бути пройдені до початку трудової діяльності. Більш того, головні офіси компаній несуть відповідальність за рішення, що приймаються в цій сфері їх підрозділами. (Одночасно відмова від прийняття на роботу іноземців, які легально перебувають в США і мають дозвіл на роботу, з причини їх громадянства, національної, релігійної, або расової приналежності, вважається порушенням їх громадянських прав і також може спричинити за собою штрафи та судові позови).

Проте, правоохоронні органи вкрай неохоче займаються розслідуванням порушень міграційного законодавства роботодавцями і їх судовим переслідуванням: на ці цілі витрачається менше 10% виділених їм в міграційній сфері коштів. Більш того, число роботодавців, які зазнали покарання в

судовому порядку за прийом на роботу нелегальних мігрантів, скоротилося з 182 осіб в 1999 році до 4 осіб в 2003 році, а сума накладених штрафів з 3,6 млн. доларів до 212 тисяч.

До 4 травня 1987 року біля 2 млн. осіб звернулися в Службу імміграції та натуралізації США з проханням про надання амністії, більше 70% з них прибули в США з Мексики. Проте, багато нелегалів не намагалися змінити свій статус, тому що не могли документально підтвердити тривалість свого перебування в США і побоювалися, що навіть в разі успіху деякі члени їх сімей могли все одно бути депортовані. Аналогічні реформи були проведені і з прийняттям нового Імміграційного акту в 1990 році і Акта про імміграційну реформу і відповідальність іммігрантів в 1996 році, що мали на меті скоротити нелегальну імміграцію і посилити роль правоохоронних органів. Річна імміграційна квота зросла до 700 тисяч осіб (без урахування біженців). У 1995 році ця квота була знову знижена (до 675 тисяч чоловік) і включала такі основні категорії: 465 тисяч іммігрантів, які приїжджають для возз'єднання сімей, 140 тисяч трудових мігрантів і 55 тисяч мігрантів, які прибувають за програмою імміграційної лотереї, спрямованої на збільшення етнічної різноманітності американського суспільства: вона надає пільгові квоти вихідцям з тих країн, населення яких мало представлено в складі населення США. (Концепція лотереї піддалася різкій критиці після вересневих подій 2001 роки як потенційне джерело безконтрольного проникнення в країну носіїв ворожих США ідеологій та осіб, пов'язаних з терористичними організаціями) [17].

Амністія нелегалів, здійснена на основі Закону 1986 р. не тільки не знизила гостроту проблеми, але в якійсь мірі посилила її. У зв'язку з цим основна увага американської влади в 1990-і рр. було зосереджено на реалізації комплексу заходів, спрямованих на обмеження несанкціонованої імміграції. Головними напрямками діяльності адміністрації Б. Клінтона в цьому питанні були збільшення чисельності Служби прикордонного патрулювання, поліпшення її матеріально-технічної бази, встановлення жорсткого контролю

на американо-мексиканському кордоні, розробка системи ідентифікації і обліку іноземців. Після терористичних актів 11 вересня 2001 року, коли нелегальна імміграція і відносна відкритість американських кордонів стали сприйматися як потенційна загроза національній безпеці країни, адміністрація Дж. Буша здійснила реформування імміграційної системи США. Була проведена реорганізація органів імміграційного контролю, вжито заходів щодо подальшого посилення прикордонної безпеки, вироблені нові підходи до вирішення проблеми трудової міграції.

З метою призупинити нелегальну імміграцію з Латинської Америки у 1996 р. Конгрес прийняв три закони, які не тільки посилювали контроль за іммігрантами, а й регулювали їх права. Закон про захист кордонів, Антитероризм і контроль за нелегальною імміграцією 2005 р. (Border Protection, Antiterrorism, and Illegal Immigration Control Act) спрямований проти нелегального перетину кордону мексиканськими іммігрантами, а Закон про всебічну реформу імміграції 2006 році (Comprehensive Immigration Reform Act-CIRA) ставив за мету реформувати багато аспектів, зокрема заохочується в'їзд в країну тимчасових робітників[6].

Період 2000–2010 рр. став рекордним в американській історії за кількістю новоприбулих на територію країни (13.9 млн. осіб), а в 2010 р був поставлений ще один рекорд – кількість проживаючих в США іммігрантів (легальних і нелегальних) досягло 40 млн. У зв'язку з цим США зіткнулися з низкою серйозних викликів, до яких в першу чергу відносяться: проблема безпеки і боротьби з терористичною загрозою; масштабна нелегальна імміграція та її негативний вплив на соціальну стабільність суспільства; захист прав корінних американців на ринку праці і одночасно – необхідність більш активного залучення людських ресурсів з-за кордону, насамперед – висококваліфікованих кадрів, які забезпечують підвищення конкурентоспроможності країни і збереження позицій технологічного лідерства [49].

На думку більшості американських експертів, рішення зазначених завдань вимагає серйозної перебудови імміграційного законодавства. В його

основу повинні бути закладені механізми, що дозволяють регулювати міграційні потоки і швидко реагувати на динаміку економічного розвитку, потреби внутрішнього ринку праці, демографічну ситуацію, стан системи соціального забезпечення. Необхідно також гнучке реагування на ситуацію в окремих регіонах країни. Шляхи вдосконалення імміграційного законодавства активно обговорювалися протягом першого десятиліття поточного століття, але по більшості питань консенсусу досягти не вдалося.

Після подій 11 вересня 2001 р. президент Дж. Буш-молодший здійснив низку заходів, спрямованих на зміцнення національної безпеки, в тому числі були посилені в'їзні процедури і проведена реформа органів, що займаються питаннями імміграції.

У листопаді 2002 року був підписаний Закон про внутрішню безпеку (Homeland Security Act) [15], на підставі якого створено міністерство внутрішньої безпеки (Department of Homeland Security). Існуюча в Міністерстві юстиції (Department of Justice) Служба імміграції та натуралізації (US Immigration and Naturalization Services) була скасована, а в особі нового міністерства вперше в історії США утворений єдиний державний орган, який контролює прибуття в країну як фізичних осіб, так і товарів. Для цього в міністерстві виділено кілька підрозділів. Один з них – Служба громадянства та імміграції (US Citizenship and Immigration Services) займається перевіркою всіх, хто в'їжджає, стежить за законністю їх перебування на території США, розглядає заяви про зміну статусу або терміну перебування [10]. Основним завданням двох інших підрозділів – Бюро митного і прикордонного контролю (Bureau of Customs and Border Protection) і Бюро розслідування порушень митного та імміграційного законодавства (Bureau of Immigration and Customs Enforcement) – є забезпечення безпеки кордонів, запобігання спробам нелегального проникнення в країну, провезення контрабандних і заборонених товарів [14].

Так як особливу тривогу в США викликає кордон з Мексикою, на сухопутній ділянці якої відбувається основне число порушень, в 2006 р. був

підписаний Закон про безпеку кордонів (Secure Fence Act 2006), який передбачає будівництво 670-мильної стіни на південно-західному кордоні. Основна мета будівництва – захистити південні штати від потоку нелегалів. На це виділено 1,2 млрд. дол, також було прийнято рішення про розміщення на кордоні національних гвардійців і збільшенні чисельності постійної патрульної служби [18].

Перераховані заходи є частиною проекту імміграційної реформи, яку в повному обсязі адміністрації Дж. Буша-молодшого здійснити не вдалося. У цьому проекті паралельно з посиленням прикордонного контролю передбачалося надати право проживання тим, хто нелегально перебуває на території країни протягом декількох років, має постійну роботу, не вчинив жодних кримінальних дій, і одночасно збільшити кількість видаваних дозволів на тимчасове перебування і тимчасову роботу для малокваліфікованих іммігрантів. Законопроект передбачав також створення «внутрішніх кордонів» на шляху використання праці нелегальних іммігрантів [32].

Навколо проекту реформи протягом декількох місяців велася запекла полеміка, причому проти пропозицій Дж. Буша-молодшого виступило багато його однопартійців. Прихильники жорстких заходів заявляли, що амністія буде означати заохочення людей, які порушили закон, і стане стимулом для потенційних порушників. При цьому згадувалася амністія, проведена в 1986 р. в рамках Закону про імміграційну реформу і контроль, що надала право проживання в США 2.7 млн. Опоненти Дж. Буша підкреслювали, що цей захід не зупинить зростання числа нелегалів в країні, тому всі, хто порушив закон, повинні бути піддані депортації. Це явно нездійсненна пропозиція (депортувати 12 млн. осіб надзвичайно складно і з економічної, і з політичної, і з моральної точки зору) це лише загострило ситуацію в країні, викликавши хвилю демонстрацій протесту. У підсумку комплексний проект реформи так і не був прийнятий законодавцями. Згоди вдалося досягти лише в частині заходів посилення прикордонного контролю. Вони були виділені в уже згадуваний окремий закон Secure Fence Act 2006 [27]. Питання виявилось гострим, і

продовжувати дебати в період виборчої кампанії було ризиковано. Це завдання перейшло до наступної адміністрації.

У серпні 2010 р. Барак Обама підписав Закон про безпеку південно-західного кордону (SouthwestBorderSecurityAct), згідно з яким на цілі охорони кордону було виділено додатково 600 млн. дол. Активно велась і боротьба з нелегальною імміграцією; число депортованих нелегалів постійно збільшувалася. За два перших роки правління Б.Обами воно склало 780 тис. осіб в порівнянні з 120 тис. в останні два роки правління Дж. Буша. У 2010 р. був досягнутий своєрідний рекорд – з країни вислали 400 тис. осіб. У 2012 р. адміністрація президента запропонувала нову ініціативу, відому як DACA (Deferred Action for Childhood Arrivals). В рамках цієї ініціативи, за умови відповідності ряду вимог діти нелегальних мігрантів, які приїхали в країну до 2007 року в віці молодше 16 років, можуть не боятися депортації і отримати дозвіл на роботу терміном на два роки з правом продовження. До червня 2014 р. цією програмою скористалися понад 500 тис. осіб. Однак проведення повномасштабної реформи багато в чому було ускладнено представниками Республіканської партії в конгресі, враховуючи загострені відносини президента з консерваторами після прийняття реформи охорони здоров'я і захисту пацієнтів (відомої як Obamacare)[101].

У 2014 році, переконавшись в тому, що повноцінну реформу імміграційного законодавства неможливо буде здійснити при республіканській більшості в конгресі, президент Б. Обама вирішив скористатися своїм правом – видавати президентські укази, які не потребують схвалення з боку законодавчого органу. Таким чином, односторонніми діями президента програма DACA була розширена. З лютого 2016 р. вимоги, яким необхідно відповідати, щоб претендувати на дану програму, будуть спрощені таким чином, щоб вона мала змогу охопити ще 300 тис. осіб. Також в 2014 р. президент Б. Обама запропонував ще одну ініціативу під назвою DAPA (Deferred Action for Parents of Americans). Вона призначена в свою чергу для тих нелегальних іммігрантів, чії діти мають громадянство або посвідку на

проживання в США, і гарантує їм захист від депортації і право на роботу терміном на три роки. За оцінками Вашингтонського експертного центру, що займається питаннями міграції Migration Policy Institute[14], цією програмою потенційно можуть скористатися близько 3,7 млн осіб. Важливо відзначити, що ні DACA, ні DAPA не гарантують учасникам програми повноцінного легального статусу. Однак цього було достатньо, щоб викликати протистояння в штатах, де губернаторами були представники Республіканської партії. Вони вважали, що той факт, що програма DAPA була прийнята президентським указом без згоди конгресу і суперечить нормам конституції країни. В даний момент програма заблокована, поки це питання знаходиться на розгляді Верховного суду США [91].

З вище сказаного ми бачимо, що імміграційна політика США в указаний період еволюціонувала. Прийняття ряду рішень сприяли проблеми, що виникали з притоком іммігрантів. Імміграційна політика США відповідала на виклики, були розглянуті найважливіші проблеми імміграційного законодавства США та представлені основні досягнення. Також проаналізовані основні цілі та принципи імміграційної політики США.

2.3. Положення іспаномовних діаспор в США

2.3.1. Мексиканська діаспора та її роль у політиці США

Найбільш значну і активну групу в іспаномовній громаді США складають мексикансько-американці – 66,2% , переважна більшість яких живе в п'яти штатах: Каліфорнії, Арізоні, Нью-Мехіко, Техасі і Колорадо. Вся ця територія була заселена, ще з часів іспанського завоювання, і до середини XIX ст. належала Мексиці [20].

В результаті анексії Техасу в 1845 р. і війни між Мексикою та США (1846-1847 рр.), що закінчилася перемогою американців, північні мексиканські землі відійшли до США, а їх жителі (відповідно до мирного договору 1848 р.) були оголошені американцями. Так почалася історія найстарішої іспаномовної меншини в складі США «Mexican Americans», мексикансько-американців, які

стали громадянами іншої країни в результаті військової поразки Мексики. З тих пір мексикансько-американська спільнота, основу якого склали нащадки «корінних» мексикансько-американців, поповнювалося в основному за рахунок іммігрантів. Їх потік, незважаючи на різні історичні обставини, практично ніколи не припинявся, що наклало своєрідний відбиток на соціально-культурну специфіку та історичну долю всієї мексикансько-американської громади.

Мексиканська імміграція в США відрізнялася рядом особливостей. Перш за все, близькість «історичної батьківщини», протяжністю кордону, що погано охоронявся в кінці XIX ст. Це надало широкі можливості для нелегальної імміграції, що робили мексиканців, навіть тих, хто приїхав на законних підставах, більш уразливими в соціально-політичному і економічному відношенні в порівнянні з іншими іммігрантами [44].

За свідченням дослідника цього питання Джоан Мур, ніяка інша меншість не прибувала в країну в атмосфері такої нелегальності (може бути, за винятком китайської діаспори) і ніяка інша не піддавалася такій масовій і суворій депортації в моменти серйозних економічних і політичних криз.

Крім того, мексиканська імміграція завжди була більш молодого, більш бідною і менш освіченою в порівнянні з іншими групами. Традиційно з самої Мексики їхали в пошуках роботи і кращого життя найменш благополучні в соціально-економічному плані, маргінальні прошарки населення. Ці громадянини представляли не тільки дешеву робочу силу, вони привозили з собою соціальні проблеми і ту «культуру бідності» яка, як відомо, важко піддається трансформації здатна відтворюватися з покоління в покоління.

Не дивно, що в американській масовій свідомості образ «жебрака іммігранта», «брудного ледаря», який чекає благодійної допомоги, асоціювався в першу чергу з мексиканцем. Саме вони ставали основним об'єктом громадського невдоволення і жорстких заходів. Однак, незважаючи на негатив у цілому, ставлення суспільства і влади, мексиканська діаспора була необхідною для економіки США вона стала джерелом дешевої (в першу чергу сільськогосподарського) праці.

Перша значна міграція мексиканців в прикордонні американські штати пов'язана з періодом кінця XIX - початку XX ст., Коли економічна політика диктатури П. Діаса супроводжувалася масовим витісненням селянського населення з сільського господарства, порушенням звичного укладу життя і безробіттям. США в ці роки переживали економічне піднесення, і дешева робоча сила користувалася попитом в залізничному будівництві, в золотодобувній галузі і в сільському господарстві південно-західних штатів. За даними, які наводить у своєму дослідженні Родольфо Акунья, за період з 1900 по 1910 рр. мексиканське населення США, тільки офіційно зареєстроване, збільшилось більш ніж удвічі (з 103 тис. до 222 тис. чоловік), а згідно з неофіційними джерелами в п'ять разів (до 500 тис.). З 1910 по 1930 рр. в США щорічно переселяли від 17 тис. до 60 тис. чоловік, пік імміграції припав на 1920-1923 рр. За деякими даними, всього за період з 1900 по 1929 рр. з Мексики в США виїхало близько 1 млн осіб, тобто приблизно 10% всього населення країни [105].

Одних тягло на Північ прагнення знайти роботу і житло, інші бігли від потрясінь Мексиканської революції, від соціально-політичної та економічної нестабільності. Однак потік іммігрантів в 30-і роки падає: Велика економічна депресія, яка охопила США, привела до масових звільнень мексиканських робітників, зростання соціальної напруженості, расово-етнічних конфліктів і в кінцевому рахунку - до насильницької депортації мексиканців, багато з яких мали американське громадянство. З 1931 по 1934 рр., за офіційними даними, було вислано близько 300 тис. чоловік. Реально їх число виявилось значно більше до 500 тис. Кількість же нових іммігрантів з 1935 по 1939 рр. склала трохи більше 8 тис. Незважаючи на те що американська влада підкреслювали добровільний характер репатріації початку 30-х років, в історії мексиканської діаспори цей період став одним з найбільш похмурих і згодом наклав істотний відбиток на формування протестного компонента в культурі та ідеології чиканос (так називали бідних іммігрантів з Мексики).

Іншою «чорної» сторінкою стала кампанія 50-х років під назвою «Мокрі спини». У цей період американська влада вислала приблизно 3,8 млн мексиканських робітників-нелегалів, зайнятих на найважчих і низькооплачуваних видів робіт. Ці події стали реакцією на нелегальну масову імміграцію мексиканців кінця 1940-х - початку 50-х років, спровоковану таким ставленням місцевої влади Техасу і Каліфорнії, економіка яких потребувала в притоці дешевої робочої сили.

Особливе місце в історії формування мексиканської діаспори займає програма найму сільськогосподарських робітників-контрактників - брасерос, початок якої було покладено в результаті договору, укладеного між США і Мексикою в 1942 р. За цим договором брасерос були гарантовані робочі права, їх не могли забрати в армію або піддати расовій дискримінації. В реальності положення брасерос було абсолютно безправним: вони запрошувалися на тимчасову роботу і не були громадянами США, що робило їх однією з найбільш уразливих груп мексиканського населення. Проте довгий час договір влаштував і Мексику, і США: тільки з 1942 по 1947 рр. було ввезено 220 тис. чол. Після 1964 р. зв'язку зі зменшенням ролі ручної праці в сільському господарстві ця програма була припинена, але багато брасерос осіли в США, поповнивши найбільш необхідну верству мексиканської діаспори [69].

Протягом ХХ ст. змінювалася ідеологія і політика США щодо мексиканських іммігрантів, змінювалася ситуація в самій Мексиці. Однак потік мексиканців, які перетворили мексикансько-американську меншість США в найчисельнішу серед іспаномовного населення, неухильно зростає і продовжує зростати, потужний вплив на профіль північноамериканської цивілізації. За 1986-1996 рр. тільки легальна імміграція з Мексики склала близько 3 млн осіб, а кількість нелегальних іммігрантів практично не піддається обліку.

Очевидно, що процес формування мексикансько-американської меншини визначив його основні особливості, перш за все - виняткову гетерогенність, соціальну та культурну неоднорідність. У складі Mexican Americans є різні за

своїм соціально-економічним статусом, політичної поведінки, традицій і культурних орієнтацій групи.

На одному полюсі знаходяться ті, хто прийняв американське громадянство, домогся успіху і стійкого економічного становища, став частиною американського суспільства. На іншому полюсі вчорашні іммігранти, малоосвічені, маргінальні, носії «культури бідності» з властивими їй стереотипами свідомості та поведінки. Численний і різноманітний «проміжний» шар: іммігранти в другому і третьому поколінні, що говорять по-англійськи і іспанською (в своєму колі), які мають освіту і роботу, адаптовані, але нерідко страждають від «кризи ідентифікації», що пов'язано з комплексом неповноцінності.

Таким чином, різні групи мексикансько-американської громади не однаковою мірою володіють іспанською мовою, неоднозначно ставляться до факту свого етнічного походження, культурних традицій, історичної батьківщини. Проте і в літературі, і в розмовній мові всі вони, як правило, фігурують під загальним терміном «чиканос». Так у другій половині XIX ст. багаті мексиканці називали представників нижчого стану серед своєї етнічної групи, підкреслюючи їх неосвіченість (*chicano* - похідне від *mexicano*). У 60-70 роки, в період суспільно-політичного підйому, це найменування отримує нове тлумачення і широко використовується в повсякденній і суспільно-політичній лексиці. Термін стає популярним серед політичних активістів самої діаспори, особливо в колі студентської молоді. Більш того, він набуває специфічного відтінку етнічної гордості і одночасно соціально політичної незалежності [20].

Строго кажучи, чиканос стали представляти протестну політичну культуру мексиканців в США, сформовану в період руху за громадянські права і орієнтовану на мексиканські культурні та соціальні цінності на протигагу домінуючим англо-американським стандартам. Згодом політичне забарвлення трохи пом'якшало, саме слово «чиканос» стало більш вживаним і широким за змістом.

Однак в даний час цей термін приймають в якості самоназви далеко не всі представники мексикансько-американського меншини. Одні з них hispanos вважають себе нащадками іспанських конкістадорів, корінними американцями, які отримали громадянство США в середині XIX в. Вони давно і успішно освоїли американський спосіб життя, поділяють основні його цінності, вважають своїми національними символи США, говорять по-англійськи і відкидають будь-яку ідентифікацію з Мексикою.

Інша група визнає своє мексиканське походження, але не хоче бути чиканос. Це іммігранти не в першому поколінні, орієнтовані на інкорпорацію в американське суспільство, в основному це представники середнього класу, і в назві «чиканос» вони бачать принизливу для себе асоціацію з найбіднішими, пролетаризованими шарами недавніх іммігрантів. «Чіканос» вважає за краще називати себе група мексиканської діаспори, неоднорідна в соціальному плані, але розділяє мексиканські культурні цінності. Це спадкоємці ідеалів бурхливого політичного руху мексикансько-американців 60-х років за рівність громадянських прав, носії своєрідного світогляду, орієнтовані на збереження мексикансько-американського самобутності, на розвиток активної політичної діяльності, спрямованої на підтримку інтересів меншості в рамках американської політичної системи [93].

Істотні відмінності і суперечності всередині мексикано-американського меншини, що стосуються походження і сучасного становища окремих загонів, ускладнюють його аналіз як цілісної соціальної групи. Проте значні історичні події, пережиті мексикансько-американцями в другій половині XX ст., Культурно-політичний підйом 60-70-х років і боротьба за рівність громадянських прав для всіх іспаномовних американців дозволяють говорити про еволюцію самосвідомості цієї меншості, що володіє, незважаючи на гетерогенність, цивілізаційним єдністю і спільною долею на землі Сполучених Штатів Америки.

До цього часу в мексикано-американському середовищі вже існували суспільно-політичні організації, створені в 20-і рр. XX ст. Найбільш

впливовими утвореннями були LULAC, Політична асоціація іспаномовних організацій (PASSO), Мексикано-американська політична асоціація (MAPA) та ін. Проте ці організації ставили специфічні цілі і виражали інтереси вищого класу. Їм були властиві такі риси, як конформізм, традиціоналізм, а також орієнтація на існуючу політичну систему.

Нова сторінка в історії як мексиканської діаспори, так і всього іспаномовного населення, прийшлося на 60-70-і рр. XX ст. екс-мексиканці, підтримавши афроамериканців у боротьбі за рівні громадянські права, зробили перші спроби згуртувати усіх вихідців з Латинської Америки на основі ідеології "чиканізму". Мексикано-американці виступали проти усіх форм дискримінації, примусової асиміляція, за право на збереження мовних і культурних традицій.

Замість багаторічної політики конформізму обґрунтовувалася необхідність політичного протесту. Головним кроком на шляху етнічного самовизначення було створення загальнонаціональних організацій, що відстоюють інтереси усіх латинос у рамках американської політичної системи.

Передовою організацією такого типу стала вищезгадана LULAC, програма якої еволюціонувала за чверть століття від орієнтації на повну асиміляцію вихідців з Мексики в американське суспільство і виховання лояльного громадянина США серед її членів до визнання усіх іспаномовних американців.

Своїм першочерговим завданням Ліга вважала надання іспаномовним громадянам статусу небілої расової категорії з подальшим розповсюдження програми "Позитивних дій" для цієї меншості. Нова місія Ліги полягала в поліпшенні економічного стану, освітніх можливостей, політичної грамотності, житлових умов, охорони здоров'я і забезпеченні громадянських прав латинос.

Ще одна організація MALDEF, результат судової справи "Гарса проти Сміта" (Garza v. Smith) в 1970 р. став поворотним пунктом у боротьбі іспаномовних американців за виборчі права. Адвокати MALDEF оскаржили положення закону штату Техас, відповідно до якого людям з обмеженими

фізичними можливостями надавалася необхідна допомога при голосуванні, але при цьому особам що погано володіють англійською мовою ніякої допомоги не отримували.

Аргументи, з якими Фонд виступив в цій справі, були використані як основні свідчення іспаномовних правозахисників на слуханнях в Конгресі з приводу прийняття поправок до Закону про виборчі права від 1965 р. В 1975 р. завдяки лобістським зусиллям MALDEF положення Закону про виборчі права були поширені на іспаномовне населення. Проте, навіть після усунення бар'єрів при реєстрації і голосуванні більшості кандидатів з числа латиностан і не вдавалося виграти на виборах [93].

Після внесення поправок в Закон про виборчі права, MALDEF ініціював численні судові розгляди з метою усунути вищеперелічені практики. Перемоги іспаномовних адвокатів в цих судових процесах сприяли тому, що у більшості великих штатів: Техас, Х'юстон, Сан-Антоніо і Далласі, були створені одномандатні округи. Тільки у період з 1975 по 1990 рр. Міністерство Юстиції США подало 131 позов проти процедур голосування, встановлених в штаті Техас.

Спростування системи голосування було використане і в інших штатах, де латинос традиційно не могли обрати кандидатів з числа своєї меншини. Рішення суду у цих справах привели до подальшого реформування Закону про виборчі права в 1982, 1992 і 2006 роках. В результаті багато чинників, що перешкоджали латинос здійснювати право голосу, було ліквідовано або значно змінено на користь іспаномовного електорату [20].

У 1968 р. в місті Фінікс (штат Арізна) групою дослідників і громадських діячів латиноамериканського походження була сформована ще одна організація по захисту громадянських прав мексикано-американців Рада Ла Раса на південному Заході (SWCLR). Профінансована Фондом Форда, Національною радою церков, а також Об'єднанням робітників автопромисловості, спочатку вона замислювалася як структура по вивченню і рішення соціально-економічних проблем мексикано-американської меншості. Діяльність Ради була

спрямована на попотужність в створенні і підтримці роботи місцевих іспаномовних організацій, проведення кампаній по збільшенню числа зареєстрованих виборців.

У 1974 р. на додаток до спроб реформування політичних структур за допомогою судової системи Вільям Веласкес, колишній активіст Молодіжної організації мексикано-американців, заснував в Техасі "Освітній проект по реєстрації виборців на південному Заході". Діяльність SVREP була зосереджена на мобілізації ресурсів з метою проведення кампаній, спрямованих на роз'яснення громадянам виборчого процесу, а також процедури реєстрації.

Філією організації став освітній проект по реєстрації виборців на Середньому Заході. Тільки у штаті Техас, завдяки роботі SVREP, число зареєстрованих виборців мексиканського походження виросло з 488 тис.чол. в 1976 р. до 1 млн. чол. в 1986 р. Навіть при невисокій виборчій явці таке зростання мексикано-американського електорату поряд із змінами в політичній системі значно збільшив шанси іспаномовних кандидатів на обрання в державні органи влади.

У 1970-ті рр. було створено ряд організацій, які сприяли просуванню латинос в органи влади на всіх рівнях. Найбільш успішною іспаномовною організацією в цьому напрямку стала Національна асоціація обраних та призначених посадових осіб латиноамериканського походження (NALEO), заснована в 1975 р. колишнім конгресменом від штату Каліфорнія Е. Ройболем. За 35 років існування NALEO виросла з невеликої групи іспаномовних активістів у видатну політичну організацію національного масштабу, яка добре відома своїми науковими дослідженнями та аналізом питань, що належать до участі латинос у політичному житті США. NALEO також займається вихованням лідерів серед молодих латинос, організовує підвищення кваліфікації для іспаномовних чиновників [22].

До досягнень Е. Ройболя можна віднести створення в 1976 р. Іспаномовного кокусу при Конгресі США. У початковий склад кокусу увійшли п'ять вихідців з Латинської Америки, які в той час засідали в Конгресі США . Їх

основним завданням був моніторинг законодавчої та інших видів державної діяльності щодо латинос. Спочатку учасниками кокусу були конгресмени з обох основних партій. Однак наприкінці 1990-х рр. республіканці латиноамериканського походження і у зв'язку з розбіжностями щодо кубинської політики залишили іспаномовний кокус і сформували свій власний - Іспаномовну конференцію при Конгресі США. Таким чином, в даний час іспаномовний кокус складається тільки з представників Демократичної партії. У 2010 році його чисельність досягла 24 осіб.

У 1976 р. Національна ліга міст створила групу обраних місцевих чиновників латиноамериканського походження (HELO). Діяльність цієї групи головним чином спрямована на підтримку взаємодії між місцевими представниками влади з числа латиноамериканських діаспор. Іншим завданням HELO є вироблення рекомендацій Лізі міст щодо нагальних для латинос проблем, включаючи реформування імміграційного законодавства, оцінку діяльності НАФТА, питання двомовного навчання, розширення програм з підтримки малого бізнесу національних меншин та ін. Пізніше була сформована аналогічна організація, яка представляла інтереси іспаномовних чиновників, обраних в графствах [35].

У 1974 р. відразу два вихідця з Латинської Америки - Дж. Аподака і Р. Кастро були обрані губернаторами штатів Нью-Мексико і Арізона. Дж. Аподака є першими латинос, які досягли губернаторської посади з 1918 р. Третім іспаномовним губернатором в сучасний період став Т. Анайя, який у 1982 р. виграв вибори в штаті Нью-Мексико при підтримці приблизно 85% мексиканських виборців. Подальший прогрес іспаномовних американців в цьому напрямку ознаменувався перемогою Б. Мартінеса на губернаторських виборах в штаті Флорида в 1987 р. п'ятим і поки останнім іспаномовним губернатором є мексикано-американець Б. Річардсон, який зайняв свій пост в 2002 р. і був переобраний чотири роки по тому.

У 1982 Р. Г. Сіснерос виграв вибори мера в М. Сан-Антоніо і став першим іспаномовним мером великого міста в історії США. Сіснерос зумів

мобілізувати розрізнену мексикано-американську громаду, зберігши підтримку англо-американської еліти міста. У 1983 Р. Ф. Пенья став першим вихідцем з Мексики, який переміг на виборах в мери Г. Денвер (штат Колорадо). У 1970 рр. Пенья був адвокатом MALDEF. У 1978 р. він зайняв місце в законодавчому органі штату Колорадо і дослужився до посади молодшого спікера Палати Представників легіслатури. У 1983 р. Пенья виставив свою кандидатуру на пост мера м. Денвер, де латинос склали меншість і, відповідно, мали обмежений доступ до "коридорів влади". Незважаючи на те, що частка мексикано-американців в електораті міста не перевищувала 12%, вони зіграли важливу роль у перемозі іспаномовного політика. Необхідно зазначити, що діяльність «освітнього проекту з реєстрації виборців на південному заході» значною мірою вплинула на результат цих виборів. Перед голосуванням активістам проекту вдалося зареєструвати 6000 нових виборців латиноамериканського походження, голоси яких забезпечили необхідну перевагу для перемоги над суперником. В кінці 1980-х рр. вже 245 латинос займали пости мерів.

Що стосується представленості іспаномовних американців в законодавчих органах влади, то в 1980 р. вони заміщали 8 місць в нижній палаті Конгресу США . Через десять років їх кількість збільшилася до 10 чол. У 2004 р. М. Мартінес (штат Флорида) і К. Саласар (штат Колорадо) стали першими сенаторами латиноамериканського походження з 1977 р. У 2010 р. в Конгресі США працювало 30 іспаномовних депутатів – 3 сенатора і 27 представників у нижній Палаті. У легіслатурах в штатах число латинос зросло з 128 чол. в 1989 р. до 221 чол. в 2004 р. [17].

Усунення дискримінаційних бар'єрів і розширення виборчих прав для латиноамериканської меншини є далеко не єдиним об'єктом уваги організацій із захисту цивільних прав латинос. Протягом всієї історії свого існування лідери латиноамериканської спільноти докладали величезних зусиль для того, щоб вирішити численні соціально-економічні проблеми латинос. Найбільшу активність і ефективність у лобіюванні інтересів вихідців з Латинської Америки

виявили такі організації національного масштабу, як Ліга Об'єднаних Латиноамериканських громадян, Фонд правового захисту та освіти американських мексиканців і Національна Рада Ла-Раса. Вони здобули значні політичні перемоги в таких сферах, як офіційне визнання «іспаномовних» як окремої етнічної групи; поширення на латинос «програми позитивних дій»; блокування змін в існуючому порядку імміграції; відсутність жорсткого законодавства щодо нелегальних іммігрантів; розвиток білінгвізму.

На початку 1990-х рр. іспаномовні правозахисні організації виступили з критикою встановлених расових і етнічних стандартів. У 1993 р. на слуханнях з питань офіційного визначення расового та етнічного статусу в Конгресі США іспаномовні представники заявили про необхідність створення нової расової категорії – «іспаномовні». Основним аргументом служила поява іспаномовних, які не ідентифікували себе ні з однією із запропонованих чотирьох расових категорій і вибирали пункт "інша раса". Результати перепису населення спотворювали дані про чисельність іспаномовних громадян, що в свою чергу знижувало ефективність застосування Закону про виборчі права і створювало труднощі в застосуванні програми «позитивних дій» для латиноамериканців. Пропозиція внести пункт "іспаномовний" як расову категорію кинула виклик офіційній позиції Бюро перепису населення, яке наполягало, що расовий та етнічний статус не одне й те саме [44].

Іншим важливим аспектом діяльності лобістських правозахисних іспаномовних організацій було блокування реформ заборонного характеру стосовно імміграції, в тому числі нелегальних потоків, і подальша лібералізація імміграційної політики. У середині 1980-х рр. NCLR і MALDEF сконцентрували свої зусилля на лобіювання законодавчих проектів з легалізації мігрантів, які незаконно перебувають на території США. На думку правозахисників, зниження числа нелегальних іммігрантів відповідало загальноприйнятим принципам гуманного поводження і сприятливо позначалося на розвитку американського суспільства в цілому. Організації по захисту цивільних прав латинос з різним успіхом брали участь в обговоренні всіх основних

імміграційних законопроектів, ініційованих і прийнятих в кінці 1980-х-початку 1990 рр. Багато дослідників відзначають особливо важливу роль цих організацій у прийнятті Акта з контролю та імміграції 1986 р.

У 1990 р. було проведено чергове коригування американського законодавства, що збільшило щорічну легальну міграційну квоту. В США з новою силою розгорілися дебати з приводу раціональності існуючої імміграційної політики. Висловлювалися думки, що нелегальні мігранти являють собою тягар для соціальної сфери країни. Найбільш радикальним заходом у цьому плані є законодавчий проект за номером 187, поставлений на голосування в ході референдуму в Каліфорнії в листопаді 1994 р. і схвалений 59% виборців. Дана ініціатива була орієнтована на обмеження нелегальної імміграції в цей самий населений штат США і зводилася до заборони надання дотацій на освіту, соціальну і не термінову медичну допомогу нелегальним іммігрантам [93].

Правозахисні організації та адвокати латиноамериканської діаспори в США звинуватили ініціаторів цієї поправки в расизмі. Кілька захисних організацій, включаючи LULAC і MALDEF, опротестували каліфорнійську пропозицію в суді. У 1998 р. на підставі рішення суду у справі «LULAC» проти Вільсона» (LULAC v. Wilson), законопроект за номером 187 був визнаний невідповідним Конституції США. По-перше, тому що положення закону виступали за межі повноваження штатів і порушували суверенність федерального уряду контролювати питання, пов'язані з імміграційною політикою. По-друге, тому що цей закон не враховував рішення верховного суду США про неприпустимість припинення доступу до здобуття шкільної освіти дітям нелегальних іммігрантів.

В цілому діяльність у сфері імміграції, яку проводили організації по захисту цивільних прав латинос в кінці 1980-1990-х рр, можна оцінити позитивно. До 4 травня 1987 р. приблизно 2 млн. осіб звернулися в Службу імміграції і натуралізації США з проханням про надання амністії, більше 70% з них прибули в США з Мексики. За даними історика Йосі Шейна, близько

2,5 млн. нелегальних іммігрантів придбали американське громадянство за час дії програми легалізації. Більшість новоспечених громадян поповнили ряди виборців і значно посилили електоральний потенціал вихідців з Латинської Америки. У період з 1980 по 1990 рр. населення США поповнилося за рахунок легальних і нелегальних мігрантів принаймні на 10,9 млн чол. В абсолютному значенні це був найбільший приплив іммігрантів за всю історію країни. Що стосується прийняття Закону про реформу нелегальної імміграції та відповідальність іммігрантів (1996 р.), то, з одного боку, він може розглядатися як поразка мексиканського лобі, так як мав явну анти-імміграційну направленість. З іншого боку, той факт, що порядок легальної імміграції та умови для возз'єднання із сім'єю залишалися без змін, є важливою перемогою латинос [44].

Після терористичних актів 11 вересня 2001 р. на перший план вийшли питання забезпечення безпеки країни, посилення прикордонного контролю та створення систем збору даних про мігрантів. Ініціативи Дж. Буша-мол., що стосуються нових підходів до вирішення проблем трудової міграції, були відтіснені на другий план. З новою силою розгорілися дебати про відновлення ери жорсткої обмежувальної політики. У Палаті Представників у грудні 2005 року був прийнятий білль, з ініціативою якого виступив республіканський представник Дж. Сенсенбреннер. Згідно з цим документом, нелегали, так само як і всі громадяни, що надають їм допомогу, прирівнювалися до злочинців. Інші пропозиції включали в себе розширення прикордонної служби, створення імміграційних в'язниць і будівництво загороджувальної стіни уздовж частини кордону США з Мексикою.

Жорсткі антиімміграційні заходи викликали широкий резонанс і стали найпотужнішим мобілізаційним фактором для представників різних латиноамериканських діаспор. NCLR, MALDEF, LULAC і NALEO виступили єдиним фронтом проти прийняття Акта. 6 грудня 2005 р. активісти рухів по захисту цивільних прав латинос направили Дж. Бушу-мол. лист, в якому засудили Білий дім за підтримку даного білля. "Положення законопроекту 3744

суперечать ініціативам, заявленими вами в 2004 році. Цей білль заперечує будь-яку спробу ефективної реформи імміграційного законодавства, яку, на вашу думку, необхідно провести в країні». Крім того, організації агітували мексикано-американців не бути аполітичними і вийти з протестом на вулицю.

Важливим напрямком діяльності іспаномовних правозахисних організацій стало розширення можливостей у сфері освіти, в тому числі офіційне визнання концепції двомовності. На думку лідерів латиноамериканського походження, білінгвізм був покликаний виконувати важливу функцію - сприяти збереженню іспаномовної культури і етнічної ідентичності. Незважаючи на те, що в 1968 р. Конгрес США прийняв Закон про двомовну освіту, сфера його дії була обмежена, а використання білінгвальних програм заохочувалося, але не закріплювалося в якості обов'язкової умови. У цьому контексті латинос сконцентрували свою увагу на подальшому вдосконаленні даного законодавчого акта [93].

Перші спроби з активізації лобістських зусиль в цій сфері були зроблені латинос в кінці 60 - х-початку 70-х рр. ХХ ст. і носили форму протестних акцій. Так, в 1970 р. учні мексиканського походження М. Крістал Сіті (штат Техас) за підтримки радикальної організації RUP оголосили бойкот з вимогою надати їм рівне отримання освіти. Після того як прихильники RUP зайняли більшість місць у відділах середньої освіти та муніципалітеті, вони розгорнули білінгвальні програми в деяких школах.

Створення MALDEF в 1968 р. свідчило про намір мексикано-американців використовувати судову систему для розширення своїх можливостей у сфері освіти. У 1974 р. Фонд здобув першу значущу для всього іспаномовного співтовариства перемогу в суді. Згідно з рішенням суду у справі "Серна проти Порталеса" (Serna V. Portales), школярі в Нью-Мексико отримали право навчатися двома мовами. Поштовхом до подальшого розвитку двомовних програм послужив результат справи «Лау проти Ніколса» (Lau v. Nichols, 1974), відповідно до якого навчання тільки англійською мовою розцінювалося в якості дискримінації [69].

В результаті цих і ряду інших судових прецедентів, створених завдяки активній участі іспаномовних правозахисних організацій, Конгрес США в 1974 р. прийняв Закон про рівні можливості у сфері освіти. Закон забороняв штатам відмовляти в рівних освітніх можливостях особі на підставі його раси, кольору шкіри або національної приналежності. Відповідно до положень акта не допускається дискримінація викладачів та інших працівників, а також студентів, у тому числі расова сегрегація. Крім того, шкільні округи повинні були усунути мовні бар'єри, що перешкоджають меншинам отримувати повноцінну загальну освіту. Для належного виконання цього законодавчого акту Конгресом було засновано управління у справах двомовної освіти та мов меншин.

Після прийняття законів про двомовне навчання і поправок до них суттєво змінилася сама концепція білінгвізму: від допоміжних програм до вивчення мови, культурного, а також історичної спадщини іспаномовного меншини. Обсяг субсидій на проведення двомовних програм збільшився з 7,5 млн дол. у 1969 р. до 157,5 млн дол. у 1981 р. Виросли і масштаби двомовного навчання. Якщо в 1969 році воно охоплювало 25 тис. учнів, то в 1980 р. 500 тис.

На сьогоднішній день іспаномовні американці мають, принаймні, три ефективних організації національного масштабу - LULAC, MALDEF і NCLR, які впливають на функціонування законодавчої, виконавчої і судової гілок влади в США. Біля витоків створення цих організацій стояли вихідці з Мексики. Як і багато інших організацій із захисту прав латинос, вони сформували свою ідеологію в 60-70-і рр. XX ст. на хвилі «етнічного відродження». Однак на відміну, наприклад, від «Партії об'єднаного народу», яка стала короткочасним явищем у житті країни, перераховані вище організації перетворилися в серйозну політичну силу. Здається, що їхній успіх пояснюється тим, що вони:

- 1) відстоюють інтереси латинос в рамках американської політичної системи;
- 2) виступають від імені всіх іспаномовних американців;

3) швидко адаптуються до змінюваних політичних умов;

4) не заграють з радикальними гаслами, які б могли викликати відторгнення у більшості американського населення, включаючи значну частину самих латинос;

5) ефективно формують коаліції з представниками інших меншин.

Проте, існує ряд факторів, який послаблює потенціал іспаномовних лобістських структур. По-перше, латинос і мексикано-американці зокрема досі залишаються вельми гетерогенним співтовариством, в результаті чого вони не можуть сформувати єдиний порядок денний. По-друге, негативну роль відіграють конфлікти, а також конкуренція між окремими групами (наприклад, мексикано-американцями і пуерторіканцями) і лідерами. По-третє, фінансові скандали, пов'язані з деякими відомими учасниками, створюють негативний образ і псують репутацію цих організацій.

Отже, мексиканська діаспора через мережу своїх організацій і політичних діячів впливає не лише на внутрішню, але і зовнішню політику США, перш за все, коли мова йде про мексиканській політиці США. Очевидно, що від стану відносин між двома країнами, залежить соціально-економічне становище багатьох американців мексиканського походження в США. Наприклад, регулювання таких проблемних сфер американо-мексиканських відносин, як торгівля, імміграція, наркотрафік, нерозривно пов'язані з рівнем зайнятості, рівнем охорони здоров'я і злочинності в США. Економічна взаємозалежність і процеси глобалізації, що збільшується з кожним роком, посилюють цю тенденцію.

2.3.2. Кубинська меншина, її особливості лобіювання інтересів

Сучасна кубинська імміграція виділяється не тільки на загальному тлі іспаномовної частини США, але і у всій мозаїці американської поліетнічності. Багато дослідників стверджують, що зверненість на життя власної спільноти і несприйнятливність до загальноамериканських мультикультурних процесів є всього лише початковим етапом становлення кожної етнічної групи на початку

адаптації до нової цивілізаційної обстановки. Кубинці представляють собою стійкий феномен «громадянства на відстані», властивий лише деяким народам у світі (китайці, греки).

При відносній нечисленності цієї групи - 4,3% від загальної чисельності іспаномовного населення США, саме кубинці володіють найбільшою економічною силою і політичним впливом. Така тенденція складалася під впливом багатьох факторів, але визначальним виявилось те, що протягом сорока років після революції 1959 р. кубинці зберігають відчуття спільноти «політичних вигнанців», на відміну від мексиканців, пуерториканців та інших, які влаштувалися в ніші економічних мігрантів [42].

Вся історія кубинських спільнот в США в кінці XIX-XX ст. демонструє високу ступінь їх залученості в розвиток ситуації на батьківщині, на Кубі. Протягом півтора століть саме ця нитка була становлючою ланкою життя кубинців поза островабать.

До початку 40-х років на території США існували три основних кубинських спільноти: в Тампі, Кі-Уесті і Нью-Йорці, стало формуватися нове співтовариство в Майамі, де проживало понад 1 100 кубинських іммігрантів першого покоління. Кубинську імміграцію другої половини XX ст. умовно можна представити у вигляді трьох послідовних потоків, кожен з яких мав свої спонукальні причини й особливості.

При тому що фактори, що їх визначали, мали різні політичні та економічні підстави. У 50-х роках в Нью-Йорці і Майамі активну діяльність вели антибатистівські військові іммігранти. Наприкінці 1950-х років, під час останніх років правління Ф. Батісти, кубинці мігрували кількості 10-15 тис. осіб щорічно.

Після повалення в 1959 р. Ф. Батісти повстанськими військами під керівництвом Ф. Кастро, частина людей, що мали тісні зв'язки з поваленим урядом, бігли в США. Хоча 3 січня 1961 р. адміністрація президента Д. Ейзенхауера розірвала дипломатичні відносини з урядом Куби, комерційне

авіасполучення між двома країнами не припинялося аж до Карибської кризи 1962 р. за цей період іммігрували понад 155 тис. кубинців.

З цим потоком з Куби поїхали багато представників політичної та економічної еліти. Досить часто це були люди в зрілому віці. Такі переїзди найчастіше відбувалися цілими сім'ями, в які входило кілька поколінь. Переважно вони осідали в Майамі, що став символом антикастровського кубинського співтовариства. Американський уряд полегшив їм в'їзд, гарантуючи статус біженця, що дозволив необмеженому числу кубинців в'їжджати в США понад встановлену квоту. Ця практика тривала протягом довгого часу аж до закриття в 1980 р. морської переправи.

З моменту припинення в 1962 р. прямого авіасполучення, що тривав більше трьох років, імміграція з острова значно скоротилася. Покинути Кубу було можливо тільки підпільно, часто з використанням маленьких човнів або через треті країни, зазвичай Іспанію або Мексику. Так чи інакше, але за період з 1962 по 1966 рр. в США прибуло близько 30 тис. кубинців [42].

Наприкінці осені 1965 р. кубинський уряд дав можливість возз'єднатися частини сімей: кубинці, які вже проживають в США, могли прибути на Кубу і забрати родичів, які хотіли залишити країну. Приблизно 5 тис. кубинців виїхали з порту Камариока (Camarioca) перш, ніж Америка і Куба призупинили це морське сполучення і погодилися на відкриття організованого повітряного перевезення. У більшості випадків возз'єднання відбувалося з літніми родичами – батьками, що виїхали раніше кубинців.

Стрімкий стрибок імміграції відбувся після підписання в грудні 1965 р. Адміністрацією президента Л. Джонсона «меморандуму про взаєморозуміння» з кубинським урядом, який відкрив повітряний коридор між Варадеро (Varadero) і Майамі. За період з грудня 1965 р. по грудень 1972 р. його щоденні «рейси свободи» перевезли 260 500 кубинцев.

У 1973 р. повітряний коридор був закритий, імміграція стала поступово скорочуватися. В якості федеральної підтримки і допомоги у прийомі більшого припливу іммігрантів з Куби і для ослаблення впливу масового кубинської

втечі в Майамі в лютому 1961 р. була заснована Програма кубинських біженців (U.S. Cuban Program), яка передбачала безкоштовну підтримку біженців, а також надання робочих вакансій і тимчасової допомоги [42].

З 1961 по 1972 рр. в рамках програми по території США було розселено близько 300 тис. кубинців. З-за спаду потоку імміграції в середині 1970-х років програма переселення була припинена, а до цього моменту вона була важливим фактором у розподілі кубинців на території США. У перші роки повітряних перевезень 1960-х, коли спостерігалось найбільше переміщення, біженці були спрямовані в Нью-Йорк, Нью-Джерсі, Каліфорнію і Іллінойс.

Після завершення програми багато кубинців повернулися в Південну Флориду, в Майамі. Для багатьох з них вирішальними факторами ставало рідне оточення і більш звичний клімат. Для кубинців цього періоду перебування в Америці здавалося тимчасовим, і вони планували повернутися додому після повалення уряду Ф. Кастро.

На відміну від пуерторіканців, які сприймали і дотримувалися американської традиції "плавильного котла", кубинці Майамі підкреслювали значимість збереження своїх національних традиційних цінностей і поведінки. Іншого і не могло бути. Статус «вигнанців» і надії на повернення в чому визначили особливості взаємин з англомовної американської середовищем. Кубинці в Майамі селилися сім'ями. Для початку 60-х років типовим було сімейство, що складається з трьох поколінь: від бабусі і дідуся до малюків, а коло соціальних зв'язків складалося приблизно з 30-40 родичів.

Для прибулих з першою хвилею (1960–1964 рр.) було характерно непропорційно велике число осіб похилого та літнього віку. Кубинський уряд заохочував імміграцію цієї групи і охоче гарантував дозвіл на виїзд.

В даний час близько 17% кубинців у США знаходяться у віці понад 65 років, що в три рази вище відповідної частки чисельності загального іспаномовного населення Сполучених Штатів. У перші роки революції багато представників старшого покоління були переконані, що новий уряд довго не

проіснує і відмовлялися покидати країну, але вже до кінця 1960-х і на початку 70-х багато хто з них возз'єдналися зі своїми дітьми.

У наступні роки (1965-1974) серед іммігрантів переважали менш освічені кубинці, практично ті, що не говорять англійською і мають більш низьку професійну кваліфікацію. До 1980 р. внутрішній імміграційний тиск ще раз змусив кубинський уряд відкрити необмежений виїзд з країни. Порт Маріель (Mariel) дав ім'я нової водній переправі у Флориду, яка діяла протягом шести місяців і за відсутності контролю з боку влади США, дозволила скористатися нею більш ніж 125 тис. кубинців. Цей масовий потік біженців викликав суперечливу реакцію американської сторони, так як США наповнювалось тисячами злочинців та іншого роду "небажаними" елементами. Кубинці маріельської хвилі, у яких були родичі у Флориді (приблизно половина загального числа) були швидко акумульовані кубинським співтовариством Майамі. Інших федеральна влада розподілила по спеціальних таборах у Вісконсині, Арканзасі і Пенсільванії, але після звільнення більшість з них перебралися назад в Майамі [56].

Прийнята в листопаді 1987 р. імміграційна угода між Сполученими Штатами і Кубою передбачала допуск з острова до Сполучених Штатів приблизно 20 тис. осіб на рік. Пріоритет давався тим, хто шукав політичний притулок. Більшість людей, які прибули в США після цієї дати (значно менше очікуваного числа), були політичні в'язні та члени їх сімей.

Представники маріельської хвилі 1980-1981 рр. були молоді, частіше самотні, і серед них було значне число чорношкірих і мулатів (приблизно 40%, або 50 тис. з 125 тис.). Вони мали різний освітній рівень, з них лише деякі могли говорити англійською. Близько 26 тис. (понад 20%) з них тим чи іншим чином ставилися до злочинного світу.

Імміграція 1980-1981 рр. зруйнувала ідеальний образ багатих і освічених американських кубинців. Чергова криза вибухнула в 1994 р. це була так звана масова хвиля бальсерос, що висадилися на берегах Флориди. У серпні 1994 р. кубинський уряд припинив патрулювати свої прибережні води, даючи зелене

світло досить хоробрій людині побудувати пліт і перетнути Флоридський протоку. З 12 по 23 серпня американська берегова охорона перехопила 9 тис. таких біженців.

Адміністрація Б. Клінтона оголосила, що Сполучені Штати не будуть більше автоматично приймати бальсерос або інших нелегальних іммігрантів з Куби. Бальсерос, перехоплені у Флоридському протоці, пересилалися в табори біженців, організовані на військово-морській базі Гуантанамо і в Панамі. Але це рішення вже не могло перешкоджати масовим намірам покинути острів. З 13 серпня по 13 вересня 1994 р., коли кубинський уряд відновив патрулювання кордонів, приблизно 36 тис. кубинців втекли з острова. Більш 28 тис. з них були тимчасово укладені в Гуантанамо і Панамі, згодом більшості з них вдалося залишитися в США[42].

Об'єднані загальною назвою «бальсерос», вони не були однорідними за своїм складом. Представників такого способу досягнення берегів США можна розділити на три категорії.

Для небагатьох обраних, з грошима і зв'язками, це був «водний спосіб таксі», відносно швидкий і безпечний. Зазвичай він використовувався за підтримки родичів у Сполучених Штатах, які часто і наймали контрабандиста-перевізника. Так як водне таксі вимагало зв'язків і досить великої суми грошей (витрати, за повідомленнями, становили від 2000 до 6000 дол. протягом 1991-1994 рр.), це був найменш використовуваний метод і становив, за оцінками, лише 1-2% від загального числа випадків бальсерос.

Хвиля бальсерос внесла свої корективи в кубинське співтовариство: 43% загального числа бальсерос були у віці від 20 і 29 років (у той час як тільки 17,7% населення острова припадає на цю вікову категорію). Представники останньої хвилі бальсерос були молоді, без будь-якого досвіду життя в капіталістичному суспільстві не мали мовної підготовки.

Незважаючи на відносно високий рівень освіти, вони мали навички, які відповідали застарілим радянським технологіям, системі центрального планування та соціалістичній економіці. В результаті вони змушені

погоджуватися на роботу за мінімальний розмір оплати. Якщо найперші вигнанці були ідеологічними супротивниками Кастро, то наступних іммігрантів притягували, скоріше, нові економічні можливості в Америці, ніж політичні і соціальний тиск на Кубі.

Згодом процес адаптації вніс свої корективи в соціальну структуру кубинської діаспори. Більшість біженців і вигнанців з кубинської аристократії і традиційно багатих сімей, незважаючи на збереження ними відносного престижу серед іммігрантської групи, втрачали свій соціальний статус, так і багатство. Деякі жили в бідності, інші трохи краще. Але фактично всі зазнали втрати колишнього соціального становища. Їх позиції були зайняті тими кубинцями, чиє походження було значно скромнішим, але які були в змозі використовувати вигідні можливості, що представлялись в ринковій економіці. На цьому тлі багато кубинських іммігрантів поліпшили свій економічний статус [56].

Кубинське лобі є невід'ємною частиною політичної системи США протягом 50 років кубино-американська діаспора робить великий вплив на зовнішню політику американської держави по відношенню до Куби. При відносній нечисленності цієї групи кубинці володіють найзначнішою економічною вагою і політичним впливом серед латиноамериканських діаспор в США. Кубинська імміграція виділяється на загальному тлі не тільки іспаномовного населення, але і всіх інших етносів, що проживають в США. Така тенденція складалася під впливом багатьох чинників, але визначальним виявилось те, що на протязі довгих років кубинці зберігають відчуття спільноти «вигнанників» на відміну від мексиканців, пуерторіканців і інших, і не перестають бути залученими в розвиток ситуації на батьківщині.

Історія кубино-американської діаспори починається з середини XIX ст. і пов'язана з перенесенням тютюнових виробництв з Куби в США. Тютюновий етап (1860-1950 рр.) кубинської імміграції в США носив переважний але економічний характер. Винятком є період десятирічної війни (1868-1878 рр.), коли в США іммігрували кубинці, які виступають за незалежність острова. До

1869 р. близько 100 000 кубинців прибули в США в пошуках політичного притулку. Під час визвольної боротьби іммігранти активно підтримували революцію, на батьківщині проводився збір коштів для Кубинських націоналістів, створювалися революційні організації, видавалися патріотичні газети. Саме ідея незалежності Батьківщини відіграла визначальну роль у збереженні національної ідентичності кубинців, які проживали поза островом. Політичні вигнанці ставали лідерами Кубинських громад, а ідея кубанідад об'єднувала розрізнені спільноти Кубинських мігрантів. Однак після завершення війни з Іспанією активісти визвольного руху повернулися на Кубу, політичний аспект кубинської міграції перестав існувати. Кубинці поступово почали втрачати свою ідентичність, вливаючись в мейнстрім американського суспільства. До моменту приходу до влади Ф. Кастро чисельність кубинської Діаспори в США становила 40 000 чол.

Таким чином, кубинська імміграція в другій половині XIX-середині XX століть не змогла стати значущою політичною силою в США. За значенням десятирічного періоду війни за незалежність Куби вона не справила суттєвого впливу на політичне життя США. При цьому навіть у пік політичної активності кубино-американці не впливали на формування зовнішньополітичного курсу США.

Наприкінці 60-х - початку 70-х рр. XX ст. представники кубинської діаспори почали активно набирати політичну вагу як на місцевому рівні, так і в масштабах країни. У 1972 р. перший кубинський іммігрант став членом Міської Ради Майамі. Посилювалося значення кубинського питання і відповідально впливу кубинських емігрантів у передвиборній боротьбі. Кубино-американці створили і контролювали мас-медіа в Майамі. Проте більш сильний вплив на формування і реалізацію жорсткого курсу США щодо Куби надавали консервативні сили з числа американського істеблішменту. Роль кубино-американців залишалася другорядною. В основному їх діяльність зводилася до силових, а не політичних методів. Контрреволюційні кубинські організації здійснювали збройні операції з метою повалення режиму Ф. Кастро, сплановані

у Вашингтоні. Серед найбільш великих організацій подібного роду можна виділити Кубинський Революційний рада (КРК), «Рух революційного відновлення», «Другий фронт Ескамбрая», «Омега 7», «Бригада 2506», «Альфа 66» [57].

Незважаючи на наявність єдиної мети і великої кількості ресурсів для її досягнення кубино-американці стали організованою політичною силою лише через 20 років. У 1981 р. Травні Каноса, мігрант першого покоління, заснував Кубино-американський національний Фонд (CANF), який на протязі 25 років був бастіоном антикастрізма. Відповідно до установчих документів CANF мета організації полягала в боротьбі з клієнтами, пропагованими кубинським урядом. Моделлю при організації діяльності CANF послужив Американсько-Ізраїльський комітет з суспільних зв'язків - найбільш успішна етнічна організація в США. В ролі основного джерела фінансування організації виступав Національний Фонд розвитку демократії. Керівним органом Фонду є Виконавча рада, яка складається з впливових бізнесів нів кубино-американського походження. Під своєю егідою Фонд об'єднав три незалежні ланки-Дослідницьке, лобістський і політичний комітет дій за вільну Кубу (Free Cuba PAC). Така структура дозволяла CANF отримувати державне фінансування і водночас звільняла від сплати податків.

Необхідно відзначити, що створення CANF проходило за активної допомоги реакційних сил республіканської партії і збіглося з приходом до влади президента Р. Рейгана. Адміністрація Рейгана займала вкрай жорстку позицію не тільки щодо Куби, але і до всіх «лівих» режимів в країнах Карибського басейну. Кубинська громада солідаризувалася з адміністрацією по більшості зовнішньополітичних питань.

Важливим каналом впливу кубинської діаспори на прийняття політичних рішень були внески у виборчі фонди кандидатів на пост президента або на місце у федеральному Конгресі. Крім федеральних коштів, значущим джерелом фінансування Фонду виступали членські внески.

Одним з найважливіших досягнень Фонду є створення радіо «Марті» і телебачення «Марті». У 1981 р. Рейган під впливом CANF створив Відділ для мовлення на Кубі, головне завдання якого заключалась в пошуку можливостей прориву інформаційної монополії кубинського уряду. Головою Виконавчої Ради відділу був призначений Травні Каноса. Після двох років лобістських зусиль «Радіо Марті» стало реальністю. Радіопередачі «Радіо Марті», змодельовані на основі більш ранніх американських проектів, таких як «Радіо Вільна Європа» і «Радіо Свобода», повинні були підірвати довіру до режиму Кастро на Кубі. Економічні проблеми Куби та військова присутність в Африці стали головними темами програм. Телебачення "Марті" з аналогічним інформаційним наповненням почало своє мовлення у 1985 р.

CANF під проводом Травні Каноси завжди були тісно пов'язаний з науковими закладами на всій території США, що дозволяло, з одного боку, впливати на формування поглядів наукової громадськості США на кубинську проблему, а з іншого, підтримуючи антикубинське лобі, активно впливати на формування кубинської політики адміністраціями Р. Рейгана, Дж. Буша-старшого, Б. Клінтона і Дж. Буша-молодшого [75].

Політичні реалії 1990-х рр., що відбувалися як у світі, так і у внутрішньому житті США, створили своєрідний прецедент у світовій практиці, коли діаспора, по суті, визначала політику великої держави стосовно іншої держави. Протягом майже всіх 90-х рр. ХХ ст. CANF був найзначнішою антикастровською силою. Амбітність, політична нетерпимість і навіть агресивність лідерів CANF проявлялася, перш за все, в тому, що вони відчували себе «господарями Флориди», які перетворили колись небагатий штат в «столицю Америки». Більш того, CANF активно просував ідею про те, що не тільки кубинська, але і вся латиноамериканська політика США повинна «робитися» не у Вашингтоні, а в Майами.

Першим серйозним кроком у розгортанні Фондом антикастровської кампанії стало прийняття в жовтні 1992 р. «Закону про демократію на Кубі» (Cuban Democracy Act), більше відомого як закону Торрічеллі (Torricelli Act).

Основна мета законопроекту зводилася до посилення торговельно-економічного ембарго з тим, щоб загострити кризові явища на Кубі і остаточно дестабілізувати правлячий режим. За словами головного "архітектора" Закону Р. Торрічеллі, прийняття даного законодавчого акту повинно було призвести до падіння режиму Ф. Кастро протягом декількох місяців.

Закон Торрічеллі заборонив торгівлю з Кубою для американських дочірніх компаній, встановив піврічну заборону на вхід і обслуговування в портах США іноземних судів, які побували в кубинських портах. Крім того, закон передбачав можливу відмову в американській допомозі країнам, що здійснюють торгівлю з Кубою. Водночас закон містив низку щодо положень, які передбачають надання підтримки кубинському Народу. Законопроект дозволяв поставку продовольства, медичних засобів та медичного обладнання для Кубинських неурядових організацій та фізичних осіб. Для здійснення подібних поставок було потрібно отримання спеціальної державної ліцензії, а також ретельний огляд експортних вантажів. Крім того, закон заохочував мовлення американських телекомунікаційних компаній на Кубі, перш за все антикастровського радіо і телебачення «Марті».

Закон Торрічеллі не приніс очікуваних результатів ні для антикасторівських сил, ні для американського уряду. США не тільки не домоглися міжнародної ізоляції соціалістичного режиму на Кубі, а й зіткнулися з неприйняттям політики посилення ембарго світовим сполученням. У 1992 р. Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй (ГА ООН) більшістю голосів (59 проти 3) прийняла резолюцію, що звужує заходи США щодо посилення блокади острова. Реакція держав Латинської Америки на ухвалення «Акту Торрічеллі» була досить настороженою, більшість держав регіону утрималися при голосуванні по вищезгаданій резолюції. Проте Мексика, Колумбія, Бразилія виступили з критикою екстериторіального характеру Закону дії США щодо Куби засудили їх головні атлантичні партнери – Канада і Євросоюз. Більш того, до середини 1990-х Рр. Іспанія, Канада, Мексика перетворилися на основних іноземних економічних партнерів Куби. Товарообіг

Куби з країнами ЄС до 1995 р. склав близько 1,5 млрд дол. До середини десятиліття на острові діяло 104 спільних підприємства з Іспанією, 70 – з Канадою, 57 - з Італією [42].

Антикастровским силам не вдалося дестабілізувати правлячий режим Ф. Кастро. Більш того, з 1994 р. багато в чому завдяки заходам щодо економічної лібералізації уряду Куби вдалося вивести країну з кризисного штопора. Початок перетворенням було покладено рішеннями IV з'їзду і прийняттям нової редакції Конституції. За ними послідувала серія законів і декретів-законів. У серпні 1993 р. Ф. Кастро було підписано Закон-декрет № 140, який дозволив Вільне Звернення на всій території країни вільно-конвертованої валюти. У вересні того ж року побачив світ Закон-декрет № 141, значно розширив дозволу ще раніше індивідуальну трудову діяльність. Важливу роль у зниженні соціальної напруженості в суспільстві, пов'язаної з проблемою постачання, зіграло відкриття аграрних та індустріальних ринків .

Таким чином, спроби радикально налаштованих кубино-американців пролобіювати закон про посилення торговельно-економічного ембарго на Кубі, були успішними і «акт Торрічеллі» був схвалений Конгресом США. Безсумнівно, важливу роль у прийнятті цього законодавчого акта грала і зацікавленість американської правлячої еліти в якнайшвидшому поваленні режиму Ф. Кастро. Однак ні США, ні американському істеблішменту не вдалося досягти своєї кінцевої мети-руйнування соціалістичного режиму на Кубі. Більш того, протилежна сторона в межах добре налагодженої моделі «обложеної фортеці» вельми аргументовано представляла політику ембарго як головну причину соціально-економічних лих, що спіткали Кубу, а необхідність мобілізованого суспільства мотивувалася відвертою ворожістю найпотужнішої держави планети. Така інтерпретація кубинською владою дій США сприяла поширенню антиамериканських настроїв в латино американських країнах.

Кубинська діаспора в США володіла достатньою кількістю грошових запасів, щоб лобіювати свої інтереси в органах влади як на місцевому, так і на федеральному рівні, тим більше, що потреба в коштах на стають все

більш дорогими виборчі кампанії в США постійно зростає. У ході виборчої кампанії 1992 р. Торрічеллі, головний ініціатор "Закону про демократію на Кубі", отримав 10 000 тис. доларів від Кубино-американського комітету політичних дій (КФКПД) і 22 650 тис. доларів від фізичних осіб. У цей же електоральний цикл розмір грошових пожертвувань від фізичних осіб в підтримку Дж. Буша-ст. склав 106 тис. доларів, Б. Клінтона-понад 300 тис. доларів .

Пік найбільшої активності в історії CANF припадає на початок-середину 1990-х рр. зовнішнє середовище і природа американської політичної системи створила сприятливі умови для реалізації цілей антикастровських сил. У цей період кубино-американцям вдалося пролобіювати ухвалення двох законів, положення яких визначають сучасну кубинську політику США. Формуючи зовнішньополітичний курс США у відношенні Куби, Кубинське лобі неминуче впливало на внутрішню політику наймогутнішої держави в світі [83].

Новий етап в історії антикастровського лобі почався у другій половині 1990-х рр. і характеризувався зниженням політичного впливу CANF. У 1997 р. праві кубино-американці позбулися загальноновизнаного Лідера, засновника CANF – Хорхе Травні Каноси. Особисті зв'язки та фінансове зі стояння Каноси сприяли підтримці стабільно холодних відносин між США та Кубою. Авторитет і харизматичність лідера забезпечили згуртованість кубинського суспільства, яке вже з 1970-х рр. мало тенденцію до більш помірних рішень «кубинського питання». Після смерті Травні Каноси, CANF очолив його син Хорхе Сантос Каноса, який ні коли не був на Кубі і за його словами, не мав політичних амбіцій щодо острова. Більше того, наприкінці 1990-х рр. CANF висловив намір піти на контакт з кубинським урядом [56].

Ознаками зниження впливу CANF стало щорічне скасування Б. Клінтоном III розділу документа, програне кубинським співтовариством "справа Еліана Гонсалеса" і прийняття закону про реформу торгових санкцій і поліпшення експорту (Trade Sanctions Reform and Export Enhancement Act).

Наприкінці листопада 1999 р. біля берегів США рибалки підібрали у відкритому морі шестирічного Еліана Гонсалеса. Човен, на якому в США таємно переправлялася група кубинських емігрантів, в тому числі мати і вітчим Еліана, затонула біля берегів Флориди. Відповідно до американського імміграційного законодавства Еліан повинен був бути репатрійований на батьківщину. Однак американські родичі хлопчика за підтримки антикастровських сил з Майамі домагалися надання йому в США політичного притулку.

Праві кубино-американці як і раніше зберігають сильні позиції в Конгресі США. У Конгресі скликання (2009-2011 рр.) інтереси цієї етнічної групи представляють шість кубино-американців: Ілеана Рос-Летінен, Лінкольн Діас-Баларт, Маріо Діас-Баларт, Роберт Менендес, Мел Мартінес і Албіо Сірсем. Ці законодавці за підтримки ПАК ведуть активну діяльність із залучення прихильників жорстких заходів проти Куби. Поєднання таких ресурсів дозволить їм якийсь час впливати на формування і здійснення кубинської політики, принаймні, в частині зі зберігання торгового ембарго.

Отже, «Золотий Вік» кубино-американського лобі антикастровського толку в минулому. Зростаючий сегмент кубино-американського електората-другого і третього покоління, нових кубинських емігрантів не приймає традиційну політику ембарго. Минулі президентські вибори показали, що перемогти у Флориді можна без підтримки антикастровського блоку. Б. Обама став єдиним за останні 20 років кандидатом у президенти США, який відмовився від фінансових пожертв кубинської діаспори. Тим самим він продемонстрував, що не бажає бути зв'язаним з інтересами даної етнічної групи. Крім того, пропозиція Б. Обама щодо пом'якшення санкцій, по суті, є першим кроком щодо реалізації помірному курсу CANF.

При вмілому керівництві у CANF є шанс залишитися найвпливовішою кубино-американською організацією в США. Однак, вже не в якості бастиону антикастризму, а як сила, яка адекватно відповідає на нові потреби і турботи

молодих кубинців. Нормалізація відносин з Кубою в такому випадку повинна бути центральною ланкою політичної стратегії Фонду.

2.3.3. Специфіка пуерторіканської меншини

За останні півстоліття пуерторіканська діаспора пережила стільки змін, що в суспільній свідомості сформувався стереотип пуерторіканця на материку - «нуйорикан», та пуерторіканця-айлэндера, як двох різних великих груп населення США. Ця різниця настільки велика, настільки впадає в очі, що в наукових дослідженнях і в художній літературі, в публіцистиці, в кіно і на телебаченні, у повсякденному житті ставиться питання: існування єдиної пуерторіканської нації.

Перш за все звернемося до кількісної сторони явища. Дані приблизно на 40% применшують чисельність пуерторіканців, які проживають на материку. Тут не враховуються пуерторіканці третього і старших поколінь, слабо враховані чорношкірі пуерторіканці та неграмотні мешканці. На відміну від мексикано-американської та південно-американської громади, серед пуерторіканців немає нелегальних іммігрантів тому, що всі пуерторіканці автоматично є громадянами США або, якщо вони володіють Пуерторіканськими паспортами, їх прирівнюють до американських.

Починаючи з 1960 р. приблизно одна третина, а часом і більше пуерторіканців постійно проживає на континенті, хоча в окремі роки і десятиліття помітні великі коливання. Вони залежать від змін економічної кон'юнктури на острові і материку, які не завжди збігаються, і від законодавства, особливо податкового режиму. На континенті склався великий масив пуерторіканців другого-третього поколінь, що не збираються повертатися на острів, але і не асимільованих до англomовного середовища, що зберігають білінгвізм і навіть говорять тільки по-іспанськи.

Йдеться приблизно про мільйон осіб. Але більшість в діаспорі належить тим, хто зберігає і підтримує сімейні зв'язки з Батьківщиною і в разі зміни кон'юнктури або під старість, повертається «додому». Так сталося в 70-ті роки,

коли понад 330 тис. пуерторіканців повернулося з материка на острів. З 1940 по 1970 рр. офіційна чисельність проживаючих в Нью-Йорці пуерторіканців зросла з 66 тис. осіб (1% всього населення міста) до 817 713 осіб (понад 10% населення). Це поповнення мігрантів в основному йшло за рахунок жінок, безробітних чоловіків, що розорилися.

У 1990 р. серед осіб іспанського походження, які проживали в Нью-Йорці, жінки становили 52,3%, в той час як у неіспанських білих - 52,8%, а неіспанських чорношкірих – навіть 55,2%. Непрості стосунки склалися всередині самої пуерторіканської громади Нью-Йорка, з одного боку, і між нею та іншими етнічними меншинами міста, з іншого. Втім, і сама біла більшість, теж зовсім неоднорідна (нащадки голландців, німців, євреїв, італійців, ірландців, португальців та ін), стали в 90-ті роки етнічною меншиною в місті [75].

Пуерторіканська меншина успадкувала у острівного суспільства його ієрархізовану структуру з дискримінацією за расовою ознакою. При переписі населення люди, що говорять іспанською відносять себе, і на острові, до різних етнічних груп («білий», «чорний», «метис», «індіанець», «грифо» тощо). Далеко не всі згадують про своє пуерторіканське походження або родичів на острові.

Чорношкірі пуерторіканці в Нью-Йорці включаються соціологами в другу за чисельністю в місті етнічну групу (іспаномовні чорношкірі), яких трохи більше, ніж іспаномовних білих. Пуерторіканські чорношкірі ближче сходяться з іншими іспаномовними чорношкірими і з англломовними чорношкірими з Вест-Індії. Вони легше асимілюються американським суспільством. Водночас вони з недовірою, а то й ворожістю ставляться до чорношкірих емігрантів з Гаїті, які говорять на креолі і часто є прихильниками водуїзму.

В цілому живуть компактно в "іспанському Гарлемі" пуерторіканські негри разом з американськими неграми часом стикаються з Пуерторіканськими остров'янами-мігрантами, яких презирливо називають «спікс» (spicks). Рівень

життя негрів і їх кваліфікація, середній сімейний дохід значно вище, ніж у остров'ян-мігрантів.

У свою чергу, і негри, і білі особливо неприязно ставляться до емігрантів азійського походження, наприклад до китайців. Цю свою неприязнь вони вивезли з острова. У Нью-Йорці вона загострилася через конкуренцію в готельній сфері і взагалі в сфері послуг і розваг, хоча проживають вони в різних районах Нью-Йорка.

Всі пуерторіканці, і білі, і чорношкірі, нерідко стають жертвами місцевої італійської мафії. Саме тому скарги на поширеність наркотиків і високу злочинність в місті займають перші місця при опитуваннях. Втім, що стосується «айлендерів», то гострота конкуренції з їхнього боку, поступово спадає, але не зникає зовсім [57].

Надалі велику роль став грати природний приріст населення, а саме місто все більше перетворювалося на своєрідну перевалочну базу. Поживши тут якийсь час і придбавши відомі навички життя в новому середовищі, іммігранти їдуть на південь і на захід, включаючись там в місцеві Пуерторіканські громади. Взагалі з 60-х років не тільки соціальна, але і територіальна мобільність населення як на острові, так і на материках різко зростає.

На острові близько 40% населення сконцентрувалося в столиці. Сан-Хуан став не тільки адміністративним центром, але і найважливішим туристським, торговим, фінансовим та індустріальним містом. На материках з «старих» центрів розселення (Нью-Йорк, Ньюарк, Філадельфія, Маямі) пуерторіканська діаспора стала просуватися в Нову Англію, на Захід і на Південь, у штати Каліфорнія, Флорида, Огайо, Коннектикут, Массачусетс, Техас, Луїзіана та ін. Склалися нові пуерторіканские меншини в Чикаго, Лорейн, Майамі, Хартфорд, Спрінгфілд та ін.

Причини переміщення пуерторіканців з Нью-Йорка в інші райони були в основному через економічний фактор. Ці цифри вказують на одну з найважливіших економічних (поряд із збільшеною безробіттям) причин рееміграції пуерторіканських сімей на острів в 1977-1979 рр. та від'їзду їх в

інші райони США, де був вище середньосімейний дохід. Незважаючи на цю міграцію, через високий природний прирост іспаномовне населення Нью-Йорка в 1990 р. склало чверть всього населення мегаполісу, а білі, що не говорять іспанською, перетворилися на етнічну меншину (43,2%)[57].

У цей період, починаючи з 1947 р., коли Народно-демократична партія на острові стала вводити в життя програму економічного розвитку острова, розгорнувся процес урбанізації. Число сільськогосподарських робітників скоротилося з 200 тис. в 1952 р. до 36 тис. в 1975 р. Відомий пуерторіканський демограф Хосе Луїс Васкес Кальсада прийшов до наступного висновку: "у своїй більшості емігранти виїжджають з сільських районів Пуерто-Ріко. В останні десятиліття більше 60% тих людей, які їхали в США, проживали в сільській місцевості». А в США вони поселялися у великих міських агломераціях. У 60-ті роки, коли стали закриватися дрібні і середні текстильні підприємства в провінційних містах і селищах острова, потік емігрантів поповнився за рахунок нових безробітних, вже міського оходження. У своїй більшості це були молоді люди у віці від 15 до 39 років. В останні десятиліття економічна міграція з острова носить переважно міський характер, причому частка «кольорових» стала незначною.

Такі зміни зробили пуерторіканську меншину на материк у дещо більш конкурентоспроможною на ринку праці, порівняно з іншими іспано-американськими сім'ями, і дозволили дещо знизити частку бідних сімей. Так як материкові пуерторіканці в своїй більшості краще володіють англійською мовою, ніж остров'яни і іммігранти з Центральної і Південної Америки і Мексики, то у них виявилось більше шансів одержати роботу, а отже, мати більш високий дохід. Соціологічні дослідження показали також, що в цьому випадку загальноосвітній рівень не впливає так сильно на шанс отримати роботу, як володіння англійською мовою.

Такий тип сім'ї досить поширений також серед пуерторіканців, які проживали в старих колоніях Сан-Франциско, Лос-Анджелеса і Гонолулу. Ці колонії з'явилися тут відразу ж після окупації Пуерто-Ріко американськими

військами в 1898 р., коли Сан-Франциско служив перевалочною базою для пуерторіканських робітників цукрового очерету, завербованих на Гавайських островах. Частина з них тут і осіла, це – гарнооблаштовані громади (вони займають по середньому сімейному доходу перше і третє місце серед материкових меншин). Більше половини сімей проживає тут в третьому і більше поколіннях. Частка бідних сімей найбільш низька серед усіх пуерторіканських меншин. У громаді Лос-Анджелеса найвищий відсоток осіб, що належать до управлінського персоналу фірм.

Зовсім іншу картину ми спостерігаємо в новій громаді Бостона. Тут на чолі 36% сімей стоять жінки, оточені численними дітьми. 40% сімей живуть у бідності. Багато дітей не відвідують школу. Ще гірше становище у пуерто-ській громаді Майамі (штат Флорида), де найвища частка бідних сімей, які живуть на тлі процвітаючої громади домінуючих тут кубино-американців[75].

Нью-Йоркські пуерторіканці в переважній більшості випадків проявляють аполітичність, погано піддаються організації. Незважаючи на великі зусилля і особисту підтримку з боку Фіделя Кастро, ні Мартін Лютер Кінг, ні тим більше Кармайкл не знайшли співчуття у своїй агітації навіть з боку чорних мешканців «іспанського Гарлема», не кажучи вже про білих. У більш пізній час ця увійшла в приказку політична індиферентність, пасивність «материкових» пуерторіканців, їх неспроможність домогтися лобювання своїх інтересів на політичному рівні стала ще більш очевидною. Соціологічне опитування, проведене наприкінці 60-х років серед пуерторіканців в Нью-Йорці, показало, що 65% опитаних найбільше турбувала проблема наркоманії та наркоторгівлі, 37% було стурбоване високим рівнем безробіття, 26% - злочинності, по 12% - поганим станом медичних послуг і проблемою бідності і тільки 8% хвилювала невирішеність політичного статусу. А нещодавно приїхавших остров'ян, щохочуть налагоджувати свої справи в індивідуальному порядку через представництво уряду Пуерто-Ріко в Нью-Йорці, представника Пуерто-Ріко в конгресі США у Вашингтоні і різноманітні клуби.

Пуерторіканська громада в Нью-Йорці єдина, у якої немає етнічно забарвлених організованих злочинних груп. Соціально-політична пасивність відшкодовується соціокультурною активністю переважно на муніципальному рівні. Вона проявляється в створенні всіляких клубів, молодіжних розважальних об'єднаних асоціацій.

У 1948 р. відділ міграції Департаменту праці Пуерто-Ріко відкрив своє відділення в м. Нью-Йорці. Відділення проводило моніторинг сезонних трудових контрактів, що уклалися пуерторіканцями, які прибували на континент, пропонувало свою допомогу у пошуку роботи та пропозиції послуг, свої адвокатські послуги, забезпечення зв'язків з островом. Після прийняття нового статусу острова відділення було перейменовано в Бюро Співтовариства, яке перетворилося у політичного посередника між Пуерто-Ріко і пуерторіканськими меншинами США.

В кінці 50-х років з'явилися нові пуерторіканські організації на континенті, такі як координаційний комітет з відзначення національного дня Пуерто-Ріко (Coordinating Committee for the Puerto Rican Day Parade), Рада місцевих клубів (Council on Hometown Clubs), які були покликані поширювати позитивний образ пуерторіканців і сприяти боротьбі з расизмом і дискримінацією, поліцейським призволом влади [45].

У 1953 р. була створена Пуерторіканська асоціація у справах громади (Puerto Rican Association for Community Affairs), а в 1958 Пуерторіканський Форум. Вони займаються переважно справами молоді, освіти та захисту культурної самобутності. Крім того, Форум допомагає створенню місцевих груп, розробці планів їх розвитку, представляє інтереси пуерторіканців перед владою міста, штату і федеральною владою. В 1961 р. була створена в Нью-Йорці спеціальна організація з питань освіти (Aspira). Вона допомагає пуерторіканців в отриманні ними повної середньої та вищої освіти, сприяє розробці програми двомовної освіти.

У 1968 р. ця організація була перетворена у всеамериканську (Aspira of America) з відділеннями в Нью-Джерсі, Пенсільванії, Іллінойсі і Пуерто-Ріко.

Однією з головних фігур, які брали участь у створенні всіх цих організацій, була Антонія Пантоха (Antonia Pantoja). Вона народилася в Сан Хуані в 1921 р. в робітничій сім'ї і переїхала в Нью-Йорк в 1944 р. Тут вона брала участь в організації асоціацій робочих тютюнових фабрик, потім культурних товариств. В 1970 р. вона заснувала Коледж Борикуа (Boricua College). У 80-ті роки вона переїхала в Сан-Дієго, де заснувала школу з розвитку місцевих громад (Graduate School for Community Development). Потім повернулася на острів, де разом з Вільгельміною Перрес заснувала громадський рух щодо розвитку виробництва.

У 80-90-ті роки вже друге і третє покоління пуерторіканців, що живуть на континенті, включилися в діяльність цих асоціацій, яких багато з них критикують за бюрократизм керівництва і політичну пасивність. З'являються і нові організації, наприклад Пуерторіканський студентський союз (Puerto Rican Students Union), Пуерторіканська соціалістична партія (Puerto Rican Socialist Party - PSP), «Молоді Лорди» (Young Lords) та ін. Вони розробляють і проводять в життя більш радикальні програми боротьби з бідністю, за поліпшення житлових та санітарних умов, створюють доступні для бідноти клініки, борються за двомовну освіту в публічних школах.

Деякі з нових лідерів цих організацій, наприклад Герман Бадильо (Herman Badillo), пов'язані з реформістським крилом Демократичної партії США. Герман Бадильо народився в м. Кагуас на Пуерто-Ріко, в 1941 р. переїхав у Нью-Йорк і оселився в «іспанському Гарлемі», жив в Чикаго і Лос-Анджелесі, потім повернувся в Нью-Йорк, де закінчив коледж і Бруклінську школу права (1954 р.). Він присвятив себе муніципальній роботі в пуерторіканських кварталах і став першим пуерторіканцем, який очолив муніципалітет Бронкса у 1966-1969 рр., а пізніше першим пуерторіканцем, обраним з вирішальним голосом в палату представників США (1971-1976 рр.). Потім він зайнявся розвитком програми освіти у вищій школі в Нью-Йорці [57].

В 1965 р. був прийнятий закон про початкову і середню освіту, в якому фігурувала глава VII про введення двомовного освіти. Це дозволило розробити

програми і ввести навчання іспанською мовою (на додаток до англійської) Пуерторіканських дітей і підлітків в школах Нью-Йорка та інших американських міст. Крім того, в 1973 р. міським університетом Нью-Йорка і Фондом Форда був заснований Центр пуерторіканських досліджень при цьому університеті. Всього в ньому на початку 70-х років діяло 14 програм з пуерторіканських досліджень в рамках етнічних досліджень з проблем іспаномовного населення США. Ці програми відокремлювалися від етнічних досліджень афро-американської культури. Однак все це і пільги, надані пуерторіканцям при вступі в коледж та університети, принесли вигоди головним чином афро-американцям (з них набиралися вчителі та їхні помічники у двомовних школах і коледжах).

Майже половина повернулися з континенту на острів це були пуерторіканці, що не володіє іспанською мовою, що в умовах високого безробіття на Пуерто-Ріко позбавляє їх надії на отримання роботи. А жити на соціальну допомогу, надану місцевою владою, для них неможливо, так як вона значно менше, ніж на материку і надається набагато більш вузькому колу людей. Хоча за офіційними даними, більшість повернулися тих, хто належить до середнього класу, у дійсності, більшість з них втратила роботу і не могли влаштуватись знову, вважаючи за краще шукати щастя на острові. А роботу вони шукають у звичному для них міському середовищі, у промисловості та сфері послуг, а не в незначному сільському господарстві.

В середині 70-х років в публічних школах Нью-Йорка навчалось 253 тис. пуерторіканських дітей (23% всіх учнів). З введенням двомовних навчальних програм у школах Нью-Йорка та інших міст з'явився досить численний шар помічників вчителів, які утворили Товариство пуерторіканських помічників вчителів (Society of Puerto Rican Auxiliary Teachers), а пізніше Пуерторіканську асоціацію вихователів (Puerto Rican Educators' Association). У 1972 р. Фонд по захисту законних прав пуерторіканців на освіту став працювати серед міської молоді. У 70-ті роки в центрі уваги Пуерторіканських та інших іспано-американських громадських організацій м. Нью-Йорці знаходилися питання

двомовної освіти в публічних школах і підготовки викладацьких кадрів для них. Вони вирішували ці питання спільно з міською Радою з освіти.

Особливо велику активність у цій справі виявляло нью-йоркське відділення організації "Аспіра". Питання зрушилося, коли були підготовлені кадри іспаномовних помічників вчителів, які об'єдналися у власну асоціацію. Паралельно вирішувалося питання про забезпечення доступу іспаномовних на курси підготовки офіцерів (сержантів) Нью-Йоркської поліції. Це питання "Хіспанік сосаїеті" вирішувала, домовляючись з департаментом поліції Нью-Йорка. Воно було вирішене в 1986 р.

З другої половини 70-х років на перший план висунувся питання про створення рівного доступу до нарізки ділянок у міській межі для часткового житлового будівництва та усунення расової дискримінації з боку міської влади в цьому відношенні. Розгорнулася масова кампанія за справедливий підхід до вирішення житлового питання [45].

На початку 90-х років була створена іспаномовна організація за рівноправність в процесі голосування для всіх виборчих округів у місті. Вона домагається формування округів таким чином, щоб не розбивати голоси іспаномовних виборців і забезпечити їм можливість проводити своїх кандидатів у місцеві органи влади. Як бачимо, Пуерторіканські громади на материка вельми неоднорідні в соціальному відношенні, сильно різняться між собою і діють в неоднакових умовах. Їх зв'язок з островом є значним, але в одних випадках більш різнобічним і різноманітним (приклади Нью-Йорка і Бостона), в інших - більш скудним (як вийшло в Майамі).

Влада острова намагаються опікувати материкові громади і використовувати, хоча і невеликі, лобістські можливості. Вони продовжують бачити в них клапан, що допомагає дещо знизити хронічне соціальне напруження на острові, а також свого роду донора і кадровий резерв. Однак у всіх цих відносинах значення материка після проведених на острові реформ зменшилася. Зате зросла небезпека конкуренції, так як рівень освіченості, інформованості та ступінь володіння новими технологіями у «людей з

материка» все ж вища. У свою чергу, більша конкурентоспроможність і більш високий середній сімейний дохід «нуйориканс» викликають соціальну заздрість остров'ян - «айлендерс» і досить виразну неприязнь.

Отже, пуерторіканська діаспора має в основному селянське соціальне походження, але розмістилася вона на материку в найбільших мегаполісах і порвала з сільським господарством. Процес адаптації до міського середовища протікав болісно і породив багато соціопсихологічних проблем, посилив роз'єднаність людей і їх конформізм, викликав утриманські настрої. З усіх іспаномовних громад США Пуерторіканська громада є найменш забезпеченою в матеріальному відношенні, найбільш страждає від безробіття і невлаштованості життя. Це - найменш солідарна громада. Її навіть важко назвати громадою, мова йде скоріше про суперечливий конгломерат різних расово-етнічних груп, що різко відрізняються один від одної за своїм матеріальним становищем, рівнем освіти, зайнятості, мови, психологічним характеристикам, віросповідання, політичних поглядів. Серед них досить численні маргінальні міські шари, нечисленний середній клас. Велика частина представників останнього асимілювалися і увійшли до складу англосаксонського «білого» ядра американської нації [45].

Отже, у другому розділі висвітлено інформацію про те, що латиноамериканці – найбільш швидкозростаюча група в США. Через погане економічне становище, погані умові життя в більшості країн Латинської Америки населення змушене емігрувати до найближчої країни – до Сполучених Штатів Америки. З середини ХХ ст. еміграція з країн Латинської Америки придбала масовий характер. Імміграційна політика США у другий половині ХХ – на початку ХХІ ст. мала дуже різний курс направлення, від легалізації незаконних мігрантів та лібералізації режиму імміграції до повної її заборони. У числі найбільш суперечливих заходів – періодичні амністії нелегальних мігрантів. В указаний період імміграційна політика залежить від потреб країни, а іноді у випадках реагування на проблеми, що виникали. В кінці ХХ ст. – пріоритетним напрямком стали: трудова міграція, перешкоджання нелегальній

міграції, легалізація мігрантів. На початку XXI ст. політика спрямована на охорону кордонів і безпеку держави, а питання нелегальної імміграції залишається гострим і переходить від однієї адміністрації до іншої, в ключових напрямках депортації та легалізації мігрантів тільки за відповідних умов.

Найбільше в США латиноамериканців мексиканського, пуерторіканського, кубинського, сальвадорського і домініканського походження, інші ж мають центральноамериканське або американське походження. Велика кількість латиноамериканців з'явилась в США за часів великомасштабної імміграції з середини 60-х рр. і стрімко збільшувалась аж до початку XXI століття.

У період з 1965 р. по 2000 р. імміграція була основним фактором зростання латиноамериканського населення в США, оскільки населення латиноамериканських іммігрантів збільшилось з 4,2 млн. до 14,1 млн. чоловік. А вже з 2000 року джерелом цього зростання стала народжуваність латиноамериканського населення в США. У період з 2000 р. по 2010 р. в США налічувалося 9,6 млн. народжених латиноамериканців, а число новоприбулих іммігрантів становило 6,5 млн. осіб. Загалом з 1960-х рр. до 2015 р. чисельність мігрантів з Латинської Америки збільшилася з 1,5 млн. до 57,5 млн.

Основними містами розміщення є південний захід і частково схід: Нью-Йорк і Лос-Анджелес, Сан-Франциско, далі слід відзначити Чикаго (Іллінойс), Майамі, Вашингтон, Х'юстон і Даллас (Техас), Сан-Дієго і Бостон (Массачусетс). Латиноамериканці розселяються тисними групами в певних районах вищезгаданих штатів. Вони спілкуються зі своїми співвітчизниками, на своїй рідній мові, святкують свої національні свята тим самим уповільнюють процеси інтеграції.

Якщо говорити про діаспори в США, то найбільш значну і активну групу іспаномовних в США складають мексикано-американці. На сьогоднішній день Мексикано-американці мають, принаймні, три ефективних організації національного масштабу - LULAC, MALDEF і NCLR, які впливають на функціонування законодавчої, виконавчої і судової гілок влади в США. Біля

витоків створення цих організацій стояли вихідці з Мексики. Як і багато інших організацій із захисту прав латинос, вони сформували свою ідеологію в 60-70-і рр. ХХ ст. на хвилі «етнічного відродження». Перераховані вище організації перетворилися в серйозну політичну силу. Проте, існує ряд факторів, який послаблює потенціал іспаномовних лобістських структур. По-перше, латинос і мексикано - американці зокрема досі залишаються вельми гетерогенним співтовариством, в результаті чого вони не можуть сформувати єдиний порядок денний. По-друге, негативну роль відіграють конфлікти, а також конкуренція між окремими групами (наприклад, мексикано-американцями і пуерторіканцями) і лідерами. По-третє, фінансові скандали, пов'язані з деякими відомими учасниками. Але при цьому мексиканська діаспора через мережу своїх організацій і політичних діячів впливає не лише на внутрішню, але і зовнішню політику США, перш за все, коли мова йде про мексиканську політику США. Очевидно, що від стану відносин між двома країнами, залежить соціально-економічне становище багатьох американців мексиканського походження в США [57].

Кубинська діаспора є небагаточисленною, але саме кубинці володіють найбільшою економічною силою і політичним впливом. Така тенденція складалася під впливом багатьох факторів, але визначальним виявилось те, що протягом сорока років після революції 1959 р. кубинці зберігають відчуття спільноти «політичних вигнанців», на відміну від мексиканців, пуерторіканців та інших, що влаштувалися в ніші економічних мігрантів. Вся історія кубинських спільнот в США в кінці ХІХ-ХХ ст. демонструє високий ступінь їх залученості в розвиток ситуації на батьківщині, на Кубі. Протягом півтора століть саме це стало основною ланкою життя кубинців.

Пуерторіканська діаспора має в основному селянське соціальне походження, але розмістилася вона на материку в найбільших мегаполісах і порвала з сільським господарством. Процес адаптації до міського середовища протікав болісно і породив багато соціопсихологічних проблем, посилив роз'єднаність людей і їх конформізм. З усіх іспаномовних громад США,

Пуерторіканська громада є найменш забезпеченою в матеріальному відношенні і найбільш страждає від безробіття і невлаштованості життя, є найменш політично активною.

РОЗДІЛ 3.

УЧАСТЬ ІСПАНОМОВНИХ ДІАСПОР У ВНУТРІШНІЙ ПОЛІТИЦІ США

3.1. Внутрішня політика США по відношенню до іспаномовних діаспор друга половина ХХ століття

Кінець 1950-х і 1960-і рр. увійшли в історію США як «революція цивільних прав», за своїм історичним значенням порівнянна з Американською революцією і Громадянською війною. Боротьба національних меншин за громадянські права і проти всіх видів дискримінації викликала зростання етнічної самосвідомості, прагнення кожної етнічної групи виявити для себе належне місце і роль в суспільній структурі. Цей рух очолили афроамериканці, які вимагали включення чорного населення в американське суспільство на основі расового рівноправ'я у всіх областях соціально-економічного і політичного життя. До них приєдналися і інші етнічні меншини, в тому числі вихідці з Латинської Америки. «Революція цивільних прав», метою якої була реалізація конституційного ідеалу «сліпого до кольору шкіри» суспільства, обернулася трансформацією американського державного курсу і еволюцією в бік суспільства, організованого за етно-расових категорій [57].

Оновлення політики США відбувалося головним чином за допомогою законодавства. З прийняттям законів про громадянські права і інших антидискримінаційних заходів етно-расові меншини набули статусу повноправних членів американського суспільства. Американське законодавство, яке справило значний вплив на підвищення політичної активності латинос в другій половині ХХ ст., проявилось в двох напрямках: в області виборчих прав (Закон про виборчі права від 1965 р. дод. В 1975, 1982, 1992 і 2006 роках) і імміграції (Закон про імміграцію від 1965 г.) [1].

Розвиток нормативно-правової бази політичної участі латинос можна умовно розділити на 2 етапи. Перший період відноситься до 1960-1970-х років і характеризується прийняттям критично важливих нових законів (Закон про виборчі права від 1965 року і внесення поправок до нього в 1975 р), що

забороняють дискримінацію та спрямованих на забезпечення рівних можливостей латинос. Подальша еволюція законодавства в сфері виборчого права меншин відбувається в 1980-2000-х рр. В даний період іспаномовні американці починають поступово відчувати позитивний ефект від цього закону. Тому латинос активізують тиск на державу з метою подальшого реформування виборчого законодавства, так як розглядають цю міру в якості головної можливості посилення свого політичного впливу. Результатом їх лобістської діяльності стало внесення поправок до Закону про виборчі права в 1982, 1992 і 2006 роках, що призвело до значного зміцнення і розширення виборчих прав іспаномовних громадян. Змінилося і розуміння призначення закону: від гарантії рівного доступу до «виборчих урн» до забезпечення пропорційного представництва латинос в органах влади на всіх рівнях.

Найбільш важливим законом, який гарантував участь національних меншин, був Закон про виборчі права від 1965 р. Спочатку законодавчий акт було направлено на усунення дискримінаційної політики щодо афроамериканців, але він виявився корисним і для інших етнічних груп. Розділ 2 є ключовим положенням закону і забороняє штатам або політико-адміністративним одиницям приймати статути, які ведуть до обмеження або заперечення права голосу на основі раси, кольору шкіри. Згідно з розділом 3 закону, Федеральний суд, в разі неналежного виконання 14 і 15 поправок до Конституції США, має право призначити інспекторів і спостерігачів, тимчасово припиняти використання тестів або інших перевірок (test and other device) в якості попередньої умови для голосування, вимагати завчасного узгодження змін до виборчих норм в будь-якій політико-адміністративній одиниці. В результаті прийняття закону правовий статус афроамериканців став міцнішим. Значно зросла кількість зареєстрованих виборців африканського походження [60].

Пуерторіканці стали першою латиноамериканською діаспорою, що отримали вигоди від прийняття Закону про виборчі права 1965 р. Незважаючи на те, що Закон про виборчі права заборонив використовувати тести на

грамотність в штатах і інших більш дрібних адміністративно-територіальних одиницях, охоплених дією розділу 4, використання подібної дискримінаційної заходи практикувалися не тільки на Півдні щодо афроамериканців, але і в інших регіонах США, в тому числі в Нью-Йорці в відношенні пуерторіканців.

Пуерторіканці отримали американське громадянство відповідно до Закону Джонса, підписаним В. Вільсоном 2 березня 1917. У зв'язку з тим, що законодавчий акт дозволяв вільне пересування вихідців з Пуерто-Ріко по всій території США, сотні пуерторіканців мігрували на континент. Закон Джонса не передбачав обов'язкового знання англійської мови як умови надання американського громадянства. При цьому пуерторіканці могли отримати доступ до «виборчих урн» тільки за умови успішного виконання тесту на знання англійської мови. До 1965 року члени пуерторіканської громади кілька разів безуспішно намагалися опротестувати вимоги штату Нью-Йорк по здачі тесту на знання англійської мови як однієї з передумов для голосування. У 1961 р. в справі «Камачо проти Роджерса» Федеральний суд США постановив, що не розглядає використання тестів на грамотність як дискримінаційні заходи. Суд заявив, що 15-а поправка до Конституції США забороняє обмеження активного виборчого права «за ознакою раси, кольору шкіри або у зв'язку з колишнім становищем раба», а не «в зв'язку з незнанням англійської мови».

У 1965 р. Конгрес США схвалив включення статті 4 (е) до Закону про виборчі права. Відповідно до статті 4 (е), особа, здатна доказати наявність 6-річної освіти в американській школі, в якій викладання велося переважно не англійською мовою, не може бути позбавлене права голосу на основі його нездатності говорити, писати на англійській мові [60].

У період з 1938 по 1959 рр. тільки три вихідця з Пуерто-Ріко були обрані в законодавчу асамблею штату Нью-Йорк, в той час як 10 представників пуерторіканської діаспори стали депутатами штату з 1963 по 1973 р. У 1971 р. Герман Бадиля став першим конгресменом пуерторіканського походження з правом голосу. В цьому ж році перший представник пуерторіканської діаспори Роберт Гарсія був обраний до Сенату штату Нью-Йорк. Інший пуерторіканець

Хосе Серрано отримав місце в Асамблеї штату. У 1978 р вперше в історії США в законодавчий орган влади було обрано жінку латиноамериканського походження. Нею стала пуерторіканка Ольга Мендес, яка зайняла місце в Сенаті штату Нью-Йорк.

У 1970 р. в Закон була включена стаття 201, яка забороняла використання тестів на грамотність в національному масштабі. Проте, заборонні заходи не змогли забезпечити мовним меншинам повноправну участь в американському електоральному процесі, так як всі виборчі матеріали як і раніше склалися на англійській мові.

Ключове значення як для пуерторіканської діаспори в США, так і для латинос в цілому має результат наступних судових процесів: «Пуерторіканська організація з політичних дій проти Каспера» (Puerto Rican Organization for Political Action v. Kusper, 1972), «Арройо проти Такера» (Arroyo v. Tucker, 1974) і «Торрес проти Сачс» (Torres v. Sachs, 1975). За результатами розгляду справ «Арройо проти Такера», «Торрес проти Сачс» виборчим комісіям Філадельфії і Нью-Йорка ставилося: 1) надати всі виборчі матеріали англійською та іспанською мовами; 2) забезпечити наявність фахівців, які володіють двома мовами; 3) вести інформаційний супровід виборів на іспанською мовою в кожному виборчому окрузі, де частка пуерторіканського населення становила 5%.

Незважаючи на те, що Закон про виборчі права 1965 року помітно поліпшив позиції афроамериканців в політичному житті США і зробив позитивний вплив щодо виборчих прав пуерторіканців, інші етнічні групи як і раніше стикалися з масовою дискримінацією. Найчисленнішим етнічною меншиною з тривалої історією суворої дискримінації були мексикансько-американці. Серед незліченних порушень виборчих прав мексикано-американців можна виділити наступні: подушний податок на голосування; первинні вибори, в яких могли брати участь тільки білі; залякування мексиканців на виборчих дільницях; відмова надати їм перекладача.

До 1975 року більшість скарг, поданих вихідцями з Мексики в різні інстанції з метою знизити рівень дискримінації, були відхилені. Проте, в березні 1971 мексикансько-американці досягли успіху, коли виграли судовий процес «Гарса проти Сміта». Суд підтримав колективну петицію мексикансько-американців, які вимагали визнати неконституційним закон штату Техас, що забороняє надання необхідної допомоги виборцям, які не володіють англійською мовою [40].

У 1975 р Фонд юридичного захисту та освіти американських мексиканців (MALDEF) і ряд інших іспаномовних правозахисних організацій за підтримки Міністерства Юстиції США і Конференції лідерів по цивільним правам (the Leadership Conference on Civil Rights) успішно про лобіювали прийняття поправок до Закону про виборчі права від 1975 р. Фонд представив переконливі докази того, що проведення виборів тільки англійською мовою перешкоджає деяким громадянам США в реалізації конституційного права голоса. Правозахисники зазначили, що в результаті расової сегрегації в школах багато вихідців з Південної Америки не володіють англійською в достатній мірі, щоб заповнити реєстраційні форми, їм важко зрозуміти суть референдумів або запропонованих конституційних поправок. Вони звинуватили білу більшість в передвиборних махінаціях зі зміни меж виборчих округів з метою зниження концентрації іспаномовних виборців в них. Так, в 1972 р. до Сан-Антоніо, в якому латинос були близькі до того, щоб з меншості перетворитися в більшість, були приєднані нові території з переважно білим населенням [40].

Незважаючи на те, що в 1975 р. Конгрес кілька видозмінив пропозиції Фонду, його ключові принципи залишилися в силі. Відповідно до розділу 4 (b), під терміном «тести і інші засоби перевірки» мала на увазі практика, при якій президентські вибори в листопаді 1972 р. на якійсь політико-адміністративній одиниці проводилися англійською мовою за умови, що а) більше 5% виборців політико-адміністративної одиниці штату належать до одного мовної меншині, б) на президентських виборах в 1972 р. голосувало менше половини жителів. Таким чином, політико-адміністративним одиницям, які відповідали критеріям

розділу, ставилося вести всю виборчу документацію не тільки англійською мовою, а й мовами меншин (розділ 4 (1) 4). Згідно закону до мовних меншин ставилися іспаномовні американці, азіато-американці, американські індіанці, корінні жителі Гаваїв та інших островів Тихого океану. Крім того, на ці території автоматично розповсюджується дія розділу 5, тобто вони були об'єктом Федерального нагляду в сфері виборів.

Важливим досягненням латинос в 1975 р. стало включення в Закон про виборчі права розділу 203, який передбачав сприяння етнічним меншинам в формі усного та письмового перекладу виборчих матеріалів. Положення розділу 203 обов'язкові для виконання в штатах і графствах, де частка неангломовних виборців однієї мовної групи перевищує 5%, а рівень неписьменності останніх перевершує середній показник по країні. У 1975 р. термін дії розділу 203 був обмежений 10 роками. Формально в результаті прийняття розділів 4 (4 і 203 мовний фактор як обмеження можливостей мільйонів іспаномовних виборців брати участь в голосуванні був усунутий). Це забезпечило латинос розширений доступ на участь в управлінні державою.

У серпні 1975 р. в Закон про виборчі права були внесені ряд інших поправок. По-перше, термін Закону був продовжений ще на 7 років до 1982 р. По-друге, змінилися розрахунки формули в розділі 4 (b). По-третє, на постійній основі і в національному масштабі заборонялося використання цензу грамотності в якості попередньої умови для голосування. По-четверте, дія розділу 2 поширювалося на мовні меншини [17].

У 1982 р., коли минав термін дії Закону, представники латиноамериканських діаспор зробили масивне лобіювання для того, щоб його продовжити. На слуханнях в Конгресі в підтримку Закону виступили такі відомі організації із захисту прав латинос, як MALDEF, Ліга об'єднаних латиноамериканських громадян (LULAC), Освітній проект по реєстрації виборців на Південно-Заході (SVREP), Програма за рівні права мексикансько-американців (Mexican American Equal Rights Project), Рада з питань праці для сприяння прогресу латинос (Labour Council for Latin American Advancement).

Правозахисники латиноамериканського походження представили солідні докази позитивного впливу Закону на рівень участі латинос в американському політичному процесі. Особлива увага приділялася розділу 203. Виходячи з матеріалів, представлених MALDEF і SVREP, 23% опитаних іспаномовних виборців отримували відповідне мовне сприяння згідно з розділом 203. При цьому 32% респондентів відзначили, що вони з меншою ймовірністю прийшли б на виборчі дільниці в разі відсутності подібної практики [45].

В результаті 29 червня 1982 р., Рейган підписав документ про збільшення дії Закону на 25 років. Термін дії розділу 203 був продовжений до 1992 р. Значному реформуванню зазнали положення розділу 2. Як уже було сказано вище, він забороняє штатам або політико-адміністративним одиницям приймати статути, які ведуть до обмеження або заперечення права голосу на основі раси, кольору шкіри. Зокрема даний розділ дозволяє представникам етнічних меншин звертатися до суду в разі, якщо зміна меж виборчих округів зменшує можливості кандидата з їх числа на обрання. Для цього потрібно було подати відомості про те, що проведення географічних кордонів округів мало на меті дискримінацію етнічних меншин. У 1982 р., на підставі рішення Верховного суду США у справі «Мобайл проти Болдена» (*Mobile v. Bolden*, 1980), в розділ 2 були внесені поправки, згідно з якими позивачам необхідно було довести, що нарізка виборчих округів може мати негативні наслідки для реалізації їх права голосу. Таким чином, поправки до закону 1982 р. започаткували перекроювання кордонів виборчих округів з урахуванням етнічного чинника. Створення округів, в котрих етнічні меншини становлять більшість, стало основною гарантією забезпечення представництва іспаномовних американців у законодавчих органах влади.

Цей випадок ілюструє, як під тиском етнічних меншин, в тому числі іспаномовних активістів, еволюціонувало розуміння дискримінації взагалі: від тлумачення дискримінації як порушення рівності окремих індивідів на користь її розуміння з точки зору рівності груп. Спочатку метою прийняття Закону про виборчі права було надано рівного доступу до «виборчих урн». До 1980 рр на

думку правозахисників, закон повинен був забезпечити пропорційне представництво етнічних меншин в державних органах влади [57].

При цьому однією з цілей реформування законодавства в сфері виборчих прав в 1982 р. було стимулювання участі латинос в федеральних виборах і збільшення їх представництва на національному рівні. Після поширення положень Закону про виборчі права на латинос в 1975 р. число обраних осіб латиноамериканського походження помітно збільшилось тільки в місцевих органах влади. У 1973 р. в шести штатах з найбільшим латиноамериканським населенням число латинос на виборних посадах становить 1280 чол. У 1984 році цей показник склав 3063 чол. З них 1276 чол. заміщали посади в місцевих органах влади, 1176 – у відділах освіти, 495 – в судових органах та 119 – в законодавчих та виконавчих органах штата. У 1980 році явка виборців латиноамериканського походження на президентських виборах склала 29,9 %. У 1982 р. тільки 25,3% іспаномовних виборців взяли участь у виборах а Конгрес.

У 1992 р. термін дії розділу 203 був продовжений до 2007 р., а його зміст значно розширено на користь представників етнічних меншин. Правозахисники латиноамериканського походження продемонстрували, що велике число потенційних іспаномовних виборців проживало у великих міських зонах, де їх частка становила менше 5%. Так, наприклад, в 1984 р. 69 тис. латинос, які говорили виключно іспанською мовою, проживали в м.Лос-Анджелес, були позбавлені можливості отримувати відповідне двомовне сприяння. У той же час у разі, якщо 5 тис. іспаномовних громадян проживали в місті з чисельністю населення в 100 тис. чол., то вони потрапляли під юрисдикцію закону [17].

У 1992 р, згідно з поправками, положення розділу 203 стали обов'язковими для виконання в адміністративно-територіальних одиницях, де частка неангломовних виборців однієї мовної групи перевищує 5% або становить понад 10 тис. чол., А рівень неписьменності останніх перевищував середній показник по країні. В результаті поправки до закону 1992 р. зміцнили гарантії виборчих прав більшого числа іспаномовних громадян. Після перепису

населення 2000 р. 505 політико-адміністративних одиниць виявилися під юрисдикцією розділу 4 (f) 4 та розділу 203. При цьому в 425 одиницях вимагалось надання виборчих матеріалів іспанською мовою.

Важливість статей 203 і 4 (1) 4 для латинос підтверджується тим, що з моменту їх прийняття число зареєстрованих виборців латиноамериканського походження збільшилася вдвічі. До Конгресу 109 скликання 96% законодавців латиноамериканського походження були обрані від округів, на які поширюється дія розділу 203. Ефективність дій розділу 203 в забезпеченні представництва латинос в держаних органах влади обумовлюється тим, що громадяни іспаномовного населення в цих політико-адміністративних одиницях представляли громадян, які народилися за кордоном. Крім того, 6 з 10 вихідців з Південної Америки використовували іспанську мову в повсякденному житті. На рівні штату частка іспаномовних депутатів, обраних від округів, що потрапляють під юрисдикцію розділу 203, трохи нижче - 79%, проте значно перевищує аналогічний показник у афроамериканців (22,3%) і азіатоамериканців (62,4%). На користь продовження дії вищевказаних частин законодавчого акту свідчать матеріали опитування, згідно з якими 23% зареєстрованих виборців латиноамериканського походження використовують іспанську мову в якості основної і погано знають англійську [17].

В результаті боротьби іспаномовного населення за свої права і зміни державної політики кількість латинос, що займають виборчі посади в органах влади, значно збільшилася. До 2004 року цей показник збільшився на 228% і досяг 4853 чол. У 2007 р. загальне число посадових осіб латиноамериканського походження склало 5129 чоловік. З них 26 латинос обіймали посади в федеральних органах влади, 238 чол. працювало в легіслатурах штатів, 512 чол. були посадовими особами в округах, 1640 чол. працювали в муніципалітетах, 685 чол. – в судових та правоохоронних структурах 1847 чол. – у відділах середньої освіти.

У 1975 р в Конгресі США засідало лише 9 депутатів латиноамериканського походження (8 в Палаті Представників і один в Сенаті). У 2005 р.

число латинос в головному законодавчому органі США збільшилось до 27 (25 в Палаті Представників і 2 сенатора) [57].

Незважаючи на постійне збільшення числа латинос на виборних посадах, вони недостатньо представлені в державних структурах як по відношенню до загальної чисельності іспаномовного населення США, так і в порівнянні з іншими етнічними групами. Будучи найбагатшою чисельною етнічною меншиною США (у січні 2006 р. чисельність латинос досягла 44 млн чол.), Латинос заміщають менше 1% виборних посад. У Каліфорнії і Техасі, де 1/3 населення - вихідці з Латинської Америки, представники латиноамериканських діаспор займають 5,2% і 7,3% державних виборних посад відповідно. У 2004 р. латинос займали 3697 виборних посад або 33% всіх посад, тоді як афроамериканці – 7434 місць (64,9%).

У 2006 р. в Палаті Представників Конгресу 109 скликання (435 місць) 71 місце займали представники небілого населення: 41 місце належало афроамериканцям (9,4%), 25 – іспаномовним (5,7%), 4 – вихідцям з Азії і одне індіанцям. В результаті, якщо розрахувати коефіцієнт пропорційного представництва для кожної етнічної групи в нижній Палаті, то виявиться, що для білих він становить 1,3, афроамериканців – 0,7, латинос – 0,5, азіатів – 0,2, індіанців – 0,191 [19].

У 2008 р. частка латинос в населенні США склала 15,4%. Дотримуючись логіки пропорційного представництва, вихідці з Південної Америки повинні були заміщувати 67 місць в нижній палаті національного Конгресу. Однак тільки 25 латинос успішно завершили свої передвиборчі кампанії з обрання до Палати Представників Конгресу 111 скликання. У той же час афроамериканці, частка яких у населенні США становить 12,2%, займають 42 місця в цьому органі.

В цілому, прийняття поправок до Закону про виборчі права позитивно позначилося на ролі латинос в політичному житті США. Слід пам'ятати, що дія імміграційних процесів має тенденцію проявлятися не відразу, а через досить тривалий відрізок часу. Тому позитивний вплив даного законодавства на

активізацію політичної участі іспаномовних американців стало помітним тільки в останнє десятиліття XX століття.

Імміграційна політика США в 1990-х рр. щодо імміграційних законів цього періода відносяться: Закон про імміграцію (1990 р), Закон про особисте відповідальність і трудові можливості (1996 г.), Закон про реформу нелегальної імміграції і відповідальності іммігрантів (1996 г.). Основне значення цих законодавчих актів зводилося до наступного: розширювався спектр примусових заходів в справі контролю кордонів; вводилися нові правила і обмеження в галузі нових іммігрантів; обмежувався доступ іммігрантів (як легальних, так і нелегальних) до соціального забезпечення [40].

В результаті відносини між владою і латиноамериканськими діаспорами погіршились. Посилилися вимоги до контролю кордонів і нелегальної імміграції змушували представників втручатися у внутрішні справи іспаномовного спільноти, почастишали випадки дискримінації по відношенню до латинос. Викликали невдоволення більш суворі вимоги до спонсорів нових іммігрантів, які, здебільшого, були членами сімей, що вже переїхали в США латинос. Зміни в процедурі депортації не тільки приводили до психологічної травми, але і в значній мірі посилювали фінансове становище вихідців з Латинської Америки. Обмеження соціальної допомоги призвело до погіршення соціально-економічного статусу: 1) іммігрантів, які прибули після 1996 р.; 2) іспаномовних, що не володіли англійською мовою на належному рівні; 3) іспаномовних матерів-одиначок та деяких інших груп латинос. Невдоволення наслідками імміграційного курсу американського держави змусило більше число іспаномовних американців відстоювати свої інтереси за допомогою участі в політичному житті США.

У зв'язку з цим в останні 20 років лідери іспаномовної меншини роблять величезні зусилля для того, щоб на основі загальних інтересів консолідувати латиноамериканське співтовариство і виробити стратегію для всіх латинос. Поява подібного курсу, безумовно, призведе до більш активної участі іспаномовних американців у політичному житті США за допомогою

голосування та через інститут лоббіювання. З іншого боку, розуміння потреб найбільш динамічного меншини країни дозволить кандидатам в президенти ефективніше вибудувувати свої передвиборні програми, спрямовані на залучення цієї частини електорату.

Іншою важливою тенденцією, яка проявилася в останні два десятиріччя, є поступова адаптація значної частини латинос, до соціально-політичних реалій американського суспільства. Формуванню і підвищенню політичної зрілості цієї частини латинос сприяло поступове познання сутності та особливостей американської політичної системи - її основних механізмів, традицій, принципів. В результаті з'явилася нова іспаномовних еліта і розширився реальний іспаномовний електорат [65].

Таким чином, державна політика США 1960–1970-х рр. стала головним фактором залучення латинос в політичне життя американського суспільства через електоральний процес. Вплив іспаномовних американців на політичну систему США проходило в 2 етапи і було 2-рівневим. Перший етап (1960-1970 рр.) Був пов'язаний з прийняттям Закону про виборчі права від 1965 року, а також внесенням поправок до нього в 1975 р. і забезпечив участь латинос у виборах на місцевому рівні.

Особливе значення для майбутніх політичних перспектив латинос мало поширення на них в 1975 р. положень Закону про виборчі права. Американська держава нарешті визнала іспаномовних в якості окремої групи – мовного меншини, яка протягом багатьох років стикалась з дискримінаційним відстороненням від участі в виборах. Проте, сам факт визнання іспаномовних громадян особливою етнічною групою не означав миттєвого зміни їх політичної свідомості і політичної активності. Отримавши можливість голосувати, латинос спочатку змогли реалізувати свої громадянські права лише на місцевому рівні, вирішуючи найбільш важливі для себе повсякденні проблеми.

Другий етап участі латинос в політичному житті США припадає на 1990-2010 рр. і пов'язаний активізацією політичного участі латинос вже і на

федеральному рівні. Чергові зміни в законодавстві США знову розширили і уточнили права іспаномовних громадян. До цього часу етнічна еліта зуміла консолідувати розрізнене іммігрантське співтовариство (яке виросло кількісно і якісно) на основі загальних інтересів. Прагнення впливати на політику американської держави висловилося в завоюванні іспаномовними громадянами нових місць в Конгресі США і активної участі виборців-латинос в президентських виборах.

3.2. Збільшення впливу іспаномовних діаспор на внутрішню політику США, боротьба за іспаномовний електорат

Традиційно вихідці з Латинської Америки використовували право голосу з метою утвердження свого положення в американському суспільстві. В силу низького соціально-економічного статусу і невисокої політичної культури участь в голосуванні залишалася і залишається основною формою масової політичної активності більшості іспаномовних американців. При цьому протягом багатьох років латиноамериканський фактор не грав істотної ролі у визначенні американського електорального простору. Лише до початку ХХІ ст. стало можливо спостерігати посилення політичної ваги іспаномовних американців у виборчому процесі. Найбільш наочно ця тенденція простежується при проведенні президентських виборів.

Вперше систематизація даних про участь латинос у виборах як федерального, так і місцевого значення була проведена в 1976 р. відомості, зібрані до цього часу, дозволяли отримати уявлення (вельми обмежене) про електоральну поведінку окремих латиноамериканських діаспор, переважно мексикансько-американців і пуерторіканців. У 1976 році іспаномовний електорат склав 2 098 000 осіб. При цьому на виборчі дільниці в цьому році стало тільки 31,8% виборців латиноамериканського походження. До 1984 р. іспаномовний електорат збільшився до 3 092 тис. чол. Проте виборча явка залишалася як і раніше критично низькою – 32,9% [77].

Двома найважливішими чинниками, що обмежують електоральний потенціал латинос, було велике число як іспаномовних громадян, які не досягли виборчого віку, так і ненатуралізованих вихідців з Латинської Америки. Так, в 1984 р. 3 622 000 латинос не являлись повнолітніми громадянами, а 3 027 000 латиноамериканських іммігрантів (виборчого віку) не мали американського громадянства. Невисока політична активність латинос була обумовлена низкою соціально-демографічних чинників: висока частка осіб з незакінченою середньою і незакінченою вищою освітою, низький рівень доходів, молодість. У зв'язку з цим латинос, які формально отримали доступ до виборчих урн в 1975 р., почали реалізовувати їх переважно за допомогою обрання своїх кандидатів до місцевих органів влади.

До 1988 р. кандидати в президенти, за великим рахунком, не робили зусиль по залученню голосів іспаномовних громадян в ході передвиборної кампанії. До проблемних питань даної меншини політики зверталися рідко, епізодично. Нечисленні спроби, направлені на мобілізацію латинос, зводилися до однократному відвідування представників латиноамериканської громади в кінці виборчої гонки, коли розгорталася боротьба за кожен голос.

В кінці 80 – початку 90х рр. ХХ ст. деякі кандидати намагалися навмисно відокремити програму для латинос від загальної передвиборної кампанії. В результаті цілеспрямованого звернення до потреб іспаномовних виборців М. Дукакіса вдалося заручитися підтримкою громадян мексиканського походження і здобути перемогу на первинних виборах Демократичної партії в штаті Техас в 1988 р. Проте, даний підхід не можна назвати вдалим, так як він викликав відторгнення у широкого кола неіспаномовних американців. Найчастіше інтереси останніх йшли врозріз з інтересами латиноамериканської спільноти [77]

У 1992 р. Б. Клінтон відмовився від старих підходів у формуванні політичних платформ і включив «латиноамериканське питання» в свою передвиборну програму. До 1996 р. стратегії по залученню іспаномовного електорату, в тому числі агітація іспанською мовою, займали центральне місце

в передвиборній кампанії кандидата від демократичної партії. Клінтон також ввів в практику призначення громадян латиноамериканського походження на провідні пости в передвиборному штабі.

Підвищена увага до латинос з боку Демократичної партії обумовлювалося насамперед швидкими темпами зростання даної меншини з 1980 по 1990 рр. У цей час деякі аналітики починають ангажувати ідею про те, що латинос представляють собою «гіганта, що прокидається» і незабаром вони будуть суттєво впливати на результат виборів. Дійсно, іспаномовне населення США збільшилася майже на 8 млн. осіб і перевищило 22 млн чол. У 1996 р. число іспаномовних виборців сягнуло 4 928 тис. чол. Таке динамічне кількісне зростання іспаномовного населення в США, здавалося, що може прямо пропорційно впливати на його політичну активність і суспільну значимість. Однак у випадку з латинос даний висновок не був очевидним. Основною характеристикою політичної поведінки латинос залишалася їх відносно низька в порівнянні з іншими етнічними групами залученість в політичний процес. Колишні перешкоди соціально-політичного та демографічного характеру для участі латинос в політичному житті не втратили свою актуальність.

На президентських виборах 1992 і 1996 рр. роль іспаномовних виборців можна охарактеризувати як допоміжну. Їх голоси в сукупності з підтримкою інших етнічних груп забезпечили перемогу Б. Клінтону в штатах Колорадо (1992), Нью-Джерсі (1992), Нью-Мексико (1992 і 1996), Техасі (1992), а також Дж. Бушу-ст. в Арізоні (1992), Техасі (1992) і Флориді (1992). При цьому в 1990-і рр. латинос не стали вирішальною силою ні в одному штаті [77].

Найбільш явно тенденція до підвищення політичної ваги латинос проявилася в останні три цикли президентських виборів. Саме в цей період латиноамериканський електорат стрімко збільшився в розмірі, а його активність значно зросла. Крім того, відбулися деякі зрушення в географічному розселенні іспаномовних американців, які позитивно позначилися на їх політичний вплив. Звісно ж, що дані процеси багато в чому є «відкладеним»

результатом політики американської держави 1960–1970 рр. У зв'язку з цим характерною рисою даного періоду політичної історії США є збільшена увага з боку партійних еліт обох партій до виборців латиноамериканського походження.

У 2000 р. Республіканська партія вперше вступила в боротьбу за голоси латинос. До цього моменту республіканці не брали до уваги іспаномовних громадян, перешкоджали здійсненню мексикансько-американцями виборчих прав, висували в якості номінантів від партії політиків, відомих своїми анти-імміграційними гаслами, і включали останні в передвиборну програму.

Ворожість щодо іммігрантів в платформі 1996 р. змінюється заявами про важливу роль іммігрантів в збагаченні американської культури і пожвавлення економіки в платформі республіканської партії 2000 р. Положення про необхідність ліквідації таких федеральних органів, як Національний фонд мистецтв і Міністерство освіти, що містились в платформі 1996 року, замінені в платформі 2000 р. концепцією необхідності розширення федеральних витрат і державного регулювання освіти. Дж. Буш-мл. проголосив гасло «жалісливого консерватизму» і поряд зі звичайним для республіканців гаслом про зниження податків закликав «врятувати» систему соціального забезпечення і державної медичної підтримки.

Перемогу республіканцям на виборах в умовах економічного підйому 1990-х рр. могло забезпечити тільки «дещо нове». А в результаті республіканська партія «розбавила» філософію Р. Рейгана лексикою Б. Клінтона, створивши тим самим своєрідний «консервативно-ліберальний коктейль», який покликаний повернути її в Білий Дім.

В основу передвиборної програми А. Гора лягли такі переконливі і виграшні факти минулих на той час семи років правління команди Клінтона-Гора, як створення 22 млн. нових робочих місць (90% яких виникло в малому і середньому бізнесі), досягнення самого високого і стійкого за післявоєнні десятиліття економічного зростання і самого низького рівня безробіття (фактично повної зайнятості), асигнування на розвиток освіти і

комп'ютеризацію шкіл більше 15 млрд. дол., ініційовані під патронажем Х. Клінтон багатьох соціальних програм, в тому числі реформи системи охорони здоров'я [76].

Вже на ранній стадії передвиборної гонки обидва кандидати використовували іспанську мову в своїх зверненнях до електорату. Під час дебатів перед первинними виборами Республіканської партії, на подив суспільства, Дж. Буш-мл. відповів на питання іспанською мовою. Подібну лінгвістичну толерантність республіканці не виявляли протягом багатьох років. Буш говорив іспанською мовою, виступаючи перед правозахисними латиноамериканськими організаціями. Більш того, він відмовлявся вести дебати з питань, що зачіпають інтереси латинос, на англійській мові. Згідно з даними організації «Пріоритет - іспаномовні» («The Hispanic Priority»), республіканці витратили 2.274 млн. дол. На передвиборну пропаганду іспанською мовою, вибравши два іспаномовних канали, що мають найбільшу телеаудиторію. Вперше в штаті передвиборної кампанії з'явився спеціальний представник зі зв'язків з іспаномовної громадськістю [79].

А. Гор також використовував іспанську мову в передвиборних промовах, проте не так часто, як його політичний опонент. У свою чергу, Гор зібрав максимальне число підписів обраних посадових осіб латиноамериканського походження, а також лідерів іспаномовних діаспор, підтримуючих Демократичну партію. Згодом він систематизував і опублікував їх. Крім того, демократ в рамках загальнонаціональної передвиборної кампанії ініціював латино-орієнтовану програму «Переможемо разом з Гором» (Ganamos con Gore) за аналогією з Клінтонською «Вперед з Клінтоном» (Adelante con Clinton).

В кінці весни – на початку літа 2000 р. А. Гор і Дж. Буш-мл. виступили на національних з'їздах впливових іспаномовних правозахисних організацій, включаючи Лігу об'єднаних громадян латиноамериканського походження і Національну Раду раси. Звертає на себе увагу те, що «посили» кандидатів до іспаномовної аудиторії не враховували її специфіку, а також не включали чіткої стратегії щодо вирішення конкретних проблем латинос. Подібні виступи, за

допомогою яких кандидати намагалися виказати свою увагу швидкорослому іспаномовного спільноти, носили скоріше символічний характер.

Іншим символічним жестом з боку обох партій стало розширене представництво вихідців з Латинської Америки на їх загальнонаціональних конвентах. Серед 4402 делегатів і учасників Національного Конвенту Демократичної партії 10% становили латинос. На республіканському з'їзді (4338 чол.) латиноамериканське коріння мали 8,3% учасників. Для порівняння в 1996 р. на загальнонаціональному конвенті демократів 6% делегатів належали до іспаномовної меншини, на республіканському конвенті - 2,3%. Варто відзначити, що в 2000 р. латинос, як і в попередні роки, не зробили помітного впливу на результати первинних виборів будь-якої з партій. Календар праймеріз був складений таким чином, що штати з великою чисельністю іспаномовного населенням голосували пізніше інших. В результаті вони були позбавлені можливості задавати тон подальшому ходу первинних виборів [45].

У надії вплинути на хід передвиборчих дебатів, лідери правозахисної іспаномовної організації підготували платформу, в яку включили 43 актуальні проблеми латиноамериканської меншини. У жовтні 2000 р. активісти запросили кандидатів обговорити цю платформу. Однак жоден з кандидатів особисто не був присутній на тематичній зустрічі. Їх представники: сенатор-республіканець Оррін Хетч і демократ Хав'єр Бесерра в загальних рисах нагадали про зв'язки свого кандидата із використанням іспаномовної громади і пообіцяли, що число призначених посадових осіб з латиноамериканських країн зросте. Конкретні проблеми, виражені в платформі, і шляхи їх вирішення залишилися непорушними.

Напередодні виборів 2000 року були проведені чотири загальнонаціональні дослідження електоральних уподобань латинос. В цілому результати проведених опитувань показали подібну картину. По-перше, вони підтвердили, що більшість іспаномовних американців підтримували демократів і мали намір голосувати за А. Гора. Причому ця тенденція особливо сильно виявлялася серед зареєстрованих виборців. Винятком з правила, як і раніше

залишалися мешканці Флориди кубинського походження, які планували віддати свої голоси республіканцям.

По-друге, згідно з опитуваннями, в фокусі уваги зареєстрованих іспаномовних виборців були такі проблеми внутрішньої політики, як освіта (23,3%), міжрасові відносини (12,2%), безробіття (12%), стан економіки (7,4%). Питання зовнішньої політики мало цікавили вихідців з Латинської Америки (0,7%). Деякі проблеми були особливо актуальні для тієї чи іншої діаспори. Так, 15% мексикансько-американців хвилювали питання освіти, 10% кубино-американців - моральні цінності, 14% пуерторіканців - боротьба з незаконним обігом наркотиків [25].

За даними Перепису населення США, за чотири роки іспаномовне населення США зросло з 22 млн. чол. до 35,2 млн. чол. (12,5% населення США). При цьому 60% вихідців з Латинської Америки не мали права брати участь в голосуванні. По-перше, до 2000 року понад ніж 12% латинос не досягнули 18-річного віку. По-друге, 9 млн. латинос не мали американського громадянства. За цим показником їх обганяли тільки вихідці з Азії - 41% азіати-американці не були громадянами США, в той час як лише 3,6% представників білого і 7,3% чорношкірого населення були позбавлені виборчого права з цієї причини. У шести штатах з численним іспаномовним населенням число латинос без американського громадянства перевищувало число тих, хто проголосував. Так, в Каліфорнії 6 з 10 американців з іспаномовними корінням не були громадянами США.

У листопаді 2000 р. 5,9 млн. латинос взяли участь у виборах. Таким чином, у порівнянні з 1996 р. виборча явка латинос збільшилася на 20%. У деяких штатах спостерігався вражаючий ріст латиноамериканських виборців. Так, в штаті Іллінойс їх число за чотири роки збільшилася на 71% з 127,232 чол. до 218 тис. чол. У Пенсільванії завдяки цілеспрямованій передвиборній агітації явка латинос зросла в два рази, в Вісконсині - на 1/3. Проте, в національному масштабі виборча явка латинос залишалася дуже низькою. Відповідно з даними Бюро перепису населення США, на виборах

проголосували 79% зареєстрованих виборців латиноамериканського походження. Для білих цей показник склав 86%, для афроамериканців - 84%, для вихідців з Азії - 83%.

Відповідно до даних загальнонаціонального екзит-полу, проведеного агентством «Сі Ен Ен», А. Гора підтримали 62% латинос, Дж. Буш-мл. отримав голоси 34% іспаномовного електорату. Таким чином, представники латиноамериканської меншини зберегли вірність Демократичної партії. Однак А. Гор набрав менше голосів латинос, ніж Б. Клінтон (72%) в 1996 р, а Дж. Буш-мл. поліпшив позиції республіканців серед латинос в порівнянні з минулими виборами, на яких за Б. Доула проголосували 21% іспаномовних.

Найзначніший вплив латинос на результат голосування в 2000 р. був в штаті Флорида. Незважаючи на те, що Флорида традиційно вважалась bastionом Республіканської партії, до початку 2000 р. політична кон'юнктура різко змінилася на користь демократів. По-перше, за роки свого правління в якості губернатора «сонячного штату» Джеб Буш – брат Д. Буша-мл., загострив відносини з афроамериканцями (16% електорату штату). В результаті чого афроамериканці в переважній більшості мали намір проголосувати за А. Гора. По-друге, вибір Дж. Лібермана в якості кандидата на пост віце-президента від Демократичної партії сприяв мобілізації єврейської громади штату (6% електорату). По-третє, демократи з самого початку вирішили боротися за Флориду і витратили чималі кошти для проведення передвиборної агітації [25].

Протягом багатьох років важливим фактором політичного життя «сонячного штату» була кубинська діаспора. У 2000 р. кубино-американці становили 8% виборців Флориди. При цьому в найбільшому окрузі штату - Майамі Дейд - вони представляли 42% виборців. У 1996 році демократ Б. Клінтон завдяки посиленню ембарго відносно Куби (закон «Хелмса-Бертон»), підтримки радіо і телебачення «Марті» здобув вражаючу підтримку вихідців з Куби (близько 40%). У цьому контексті в 2000 р. демократи розраховували залучити велику кількість кубино-американців на свою сторону.

Навесні в США вибухнув гучний політичний скандал з кубинським хлопчиком Еліану Гонсалесом, який зменшив всі шанси демократів на успіх серед американців кубинського походження. У квітні протистояння між американськими кубинцями і владою Куби мало не призвело до застосування сили, але кубинці американського походження вкрай негативно поставилися до рішення адміністрації Клінтона депортувати (відповідно американському законодавству) Е. Гонсалеса на Кубу. Формально А. Гор відмежувався від рішення Вашингтона [103].

Згідно з дослідженням, проведеним в січні 2000 р. в окрузі Майамі Дейд серед представників кубинської діаспори, 83% респондентів вважали, що Республіканська партія краще представляє інтереси їх меншини. Опитування виявило і більш тривожну для Демократичної партії тенденцію - подібної думки дотримувалися 48% демократів кубинського походження.

На президентських виборах багато демократів кубинського походження відвернулися від своєї партії. Політичні аналітики при цьому відмітили, що на президентських виборах 1996 р. приблизно 25-30% кубинців американського походження, що традиційно підтримували республіканців, проголосували за Б. Клінтона; за опитуваннями громадської думки, А. Гор міг розраховувати на підтримку приблизно 13-15% виборців кубино-американської громади, але в результаті скандалу з Е. Гонсалесом отримав менше 10%. Як зазначив політолог Міжнародного університету Флориди Д. Фернандес, скандал з Е. Гонсалесом «виявився для А. Гора фатальним. Якби він отримав підтримку 20% кубинців американського походження, то, ймовірно, переміг би в штаті». Жартівливо він додав при цьому, що «хлопчик на ім'я Еліан і вирішив долю президентських виборів в США».

Ще одним штатом, в якому латинос вплинули на результат голосування, є Нью-Мексико. З огляду на, що латинос склали 36% електорату штату, ступінь їх підтримки мала велике значення для успіху кандидатів. Показником підвищеної уваги до штату служить той факт, що в період з другої половини

серпня по жовтень кандидати в президенти і їх офіційні представники відвідали Нью-Мексико 19 разів.

Згідно з опитуванням, проведеним «Альбукурке Джорнал» з 30 жовтня по 2 листопада 2000 р. 44% виборців штату підтримували Дж. Буша-мол., 41% виступали за А. Гора, 5% за Р.Нейдера. Уподобання іспаномовного електорату відрізнялися від загального патерну. За А. Гора мали намір проголосувати 44% іспаномовних американців, у той час як за Дж. Буша-мол. - тільки 20%. Незважаючи на те, що лояльність іспаномовних жителів Нью- Мексико по відношенню до Демократичної партії не викликала сумнівів, республіканці сподівалися отримати максимально можливу кількість голосів латинос. З цією метою передвиборний штаб республіканців в Нью-Мексико розгорнув безпрецедентну агітаційну кампанію [103].

Як і очікувалося, латинос в день виборів підтримали демократа (66%). А. Гор набрав на 65129 голосів іспаномовних громадян більше, ніж Дж. Буш-мл. У свою чергу республіканець випередив демократа на 74167 голосів білих виборців. У підсумку переміг А. Гор, за якого також проголосували афроамериканці (3% електорату) і індіанці (5% електората). Таким чином, етнічні меншини зіграли вирішальну роль успіху кандидата-демократа. Очевидно, що лише голоси вихідців з Латинської Америки не змогли б забезпечити тріумф А. Гору в Нью-Мексико. Проте, в сукупності з бюлетенями, поданими афроамериканцями і індіанцями, вони гарантували необхідний для виграшу перевагу голосів.

В інших штатах іспаномовні виборці не вплинули на підсумки голосування. Так, вибори в Арізоні найбільш наочно відобразили весь комплекс проблем, з яким стикаються латинос в ході виборчого процесу на Південному-Заході США. У період з 1990 по 2000 р. частка іспаномовного населення Арізони збільшилася з 18,8% до 25,3%. При цьому частка виборців з латиноамериканським корінням в рік виборів становила всього 15%. Диспропорції між чисельністю іспаномовного населення і іспаномовного електорату частково пояснюється тим, що більша частина латинос в Арізоні

проживала без американського громадянства (33%). Крім того, електоральний вплив вихідців з Латинської Америки було ослаблено внаслідок їх низької виборчої явки, яка в 2000 р. не досягнула 50%.

Наприклад, Дж. Буш-мл. з упевненістю міг заявити, що виграє в Техасі і Арізоні, в свою чергу А. Гор міг розраховувати на лояльних демократичних каліфорнійців. Тому у кандидатів в президенти не було необхідності витратити титанічні ресурси на широкомасштабну агітацію латинос або вибудувати програми з урахуванням специфічних потреб цієї меншини. В результаті значна частина іспаномовних американців залишилася без уваги з боку основних політичних сил [103].

В голосуванні 2000 р. з одного боку, вперше в політичній історії США обидві основні партії приділяли підвищену увагу до латинос, підкреслюючи свою повагу до латиноамериканської культури, двомовності і терпимість до іммігрантів. Особливо важливо, що Республіканська партія з метою залучення іспаномовних виборців зробила крен у бік «жалісливого консерватизму» і розгорнула масову агітаційну кампанію на іспанською мовою.

Однак, як і в попередні електоральні цикли, чисельність латинос не позначилася на їх політичний вплив. Низький соціально-економічний статус представників латиноамериканських діаспор, молодість, особливості розселення і той факт, що значна частина латинос проживає в країні без громадянства, як і раніше значно обмежували їх електоральний потенціал. В результаті кандидати в президенти не були схильні витратити ресурси на мобілізацію, на їхню думку, свідомо неперспективного електорату.

Згідно з даними опитування дослідницького центру П'ю напередодні виборів 2004 р. партійні уподобання латинос практично не змінювались з моменту попереднього голосування. Більшість зареєстрованих іспаномовних виборців (близько 45%) підтримували демократів, в той час як на прихильників Республіканської партії доводилося 20% опитаних латинос. При цьому значна частина вихідців з Латинської Америки (21%) виступала за незалежних кандидатів, а 5% латинос неасоціювали себе з будь-якої конкретної партією або

іншою політичною силою. Що стосується етнічного чинника у визначенні партійних симпатій і антипатій латинос, то за Демократичну партію планували проголосувати 50% пуерторіканців, 47% мексикансько-американців і 17% вихідців з Куби. Підтримку республіканцям висловлювали 52% представників кубинської діаспори, 18% - мексиканської і 17% - пуерторіканської.

Виборам 2004 року в плані змісту основних дискусій крім традиційних був притаманний і ряд специфічних особливостей. Це перші президентські вибори після подій 11 вересня 2001 року, які в значній мірі змінили характер суспільних суперечок щодо зовнішньої політики США. Крім цього, великий вплив на передвиборні кампанії надали події в Іраку.

Латиноамериканська діаспора болісно сприйняла терористичні акти 11 вересня 2001 року і зайняла жорстку антитерористичну позицію. 53% каліфорнійців латиноамериканського походження побоювалися того, що подібні події можуть трапитися з їхніми співвітчизниками. Після трагічних подій вони усвідомили велику приналежність до американського суспільства, посилилося почуття патріотизму, згуртованості. У лютому 2003 року більшість латинос, як і інші представники американського суспільства, схвалювали можливе вторгнення американських військ до Іраку. Основна відмінність полягала в ступені підтримки з цього питання. Число американців, позитивно відгукувалися про ймовірність застосування військової сили в Іраку, трималося на рівні 60-70%, в той час як серед іспаномовних громадян рівень підтримки становив 48%. При цьому латинос казали про серйозну заклопотаність щодо негативного впливу військового втручання на економічну ситуацію в країні, яке могла призвести до погіршення їх добробуту. Вихідці з Латинської Америки, народжені за межами США, в якості несприятливого результату відзначали можливість жорсткості імміграційної політики держави [76].

На момент президентських виборів думки латинос щодо розв'язання війни в Іраку розділилися порівну. 46% зареєстрованих латинос вважали, що США зробили правильний вибір, розпочавши війну в Іраку, в той же час інші 46% вихідців з Латинської Америки не підтримували таке рішення

американської держави. Латинос були більш критичні до способів ведення війни. 41% опитаних американців латиноамериканського походження категорично не схвалювали методи ведення війни в Іраку, тоді як 22% респондентів повністю підтримували президента.

Дж. Керрі, кандидат в президенти від Демократичної партії, намагався використовувати зростаючу критику дій свого суперника на Близькому Сході. Він заявив, що Буш «порушив свої зобов'язання і неправильно веде війну». І хоча в ході передвиборної кампанії Керрі виступив за інтернаціоналізацію військової операції в Іраку і велику роль ООН у мирному врегулюванні іракської проблеми, Дж. Керрі активно сприяв зростанню переконаності в суспільстві, що Буш обдурих націю, коли говорив про наявність у С. Хусейна зброї масового ураження [79].

Незважаючи на всю значимість зовнішньополітичних проблем, внутрішня політика і стан справ у власній країні набагато більше цікавили іспаномовних виборців, ніж війна в Іраку. У першій половині 2004 р. Національна асоціація обраних і призначених посадових осіб латиноамериканського походження (The National Association of Latino Elected and Appointed Officials) провела серію форумів, де обговорювались найбільш актуальні проблеми латиноамериканських громад в США. В ході зустрічей латинос висловили найбільшу заклопотаність питаннями освіти, охорони здоров'я, економічного розвитку і імміграції.

Ці відомості підтверджуються даними опитувань, проведених центром П'ю, згідно з якими основним предметом заклопотаності осіб латиноамериканського походження була освіта (54%), на другому місці згадувались економічні питання (51%), на третьому - проблеми охорони здоров'я (51%), на четвертому - питання, пов'язані з війною в Іраку (45%). За словами старшого наукового співробітника латиноамериканського дослідницького центру П'ю Річарда Фрая, ці цифри показують, що у виборців з латиноамериканськими країнами приблизно ті ж пріоритети, що і у білого населення і афроамериканських виборців, при цьому основна відмінність

пов'язана зі ступенем заклопотаності з приводу питань освіти. На думку відомого американського політолога Руйя Тейшейри, латинос розглядають освіту як ключовий канал для поліпшення свого соціального і матеріального становища [31].

Як і в 2000 р., Республіканська партія з метою залучення іспаномовних американців, що традиційно голосували за демократів, зробили наголос на вирішення соціально-економічних проблем. Центризм в поглядах, помірність позицій обох претендентів на президентське крісло відмітилась у відносно невеликій кількості внутрішньополітичних проблем, вирішення яких значно б різнилася в платформах партій. Так, обидва кандидати виступали за полегшення податкового тягара і рішення проблеми безробіття. Незважаючи на деякі відмінності в підходах до політики в галузі охорони здоров'я, план як Дж. Буш-мл., Так і Дж. Керрі був направлений на подальше зростання виплат за медичну страховку і зменшення кількості незастрахованих заохоченням дешевого і доступного варіанту охорони здоров'я . Головна мета, заявлена обома кандидатами в президенти, - підвищення якості освіти в середній школі. Для цього кандидати пропонували створити механізми, що дозволяють навчальним закладам виконувати освітні стандарти [13].

Питання імміграції викликало стурбованість лише у 27% опитаних латинос. Однак не варто зменшувати важливість цієї тематики з огляду на те, що іспаномовні громадяни уважно стежать за ставленням кандидатів до імміграційної політики. У 2004 р. більшість латинос вважали, що нелегальна імміграція позитивно впливає на американську економіку, і підтримували ідею легалізації мігрантів, які незаконно проживаючих на території США.

У боротьбі за голоси вихідців з Південної Америки обидва кандидати включили в свої передвиборчі програми ініціативи щодо вирішення проблем імміграції. Ініціатива президента Буша полягала в наступному: незаконні переселенці, що знаходяться в даний час в Сполучених Штатах, отримують юридичний дозвіл на роботу терміном на три роки. Для цього їм необхідна підтримка роботодавця, який пообіцяє прийняти їх на роботу. Протягом

трирічного періоду іммігранти можуть, сплативши деякі податки і штраф, звернутися до відповідних органів за отриманням постійного імміграційного статусу або виїхати з країни і вивезти свої заощадження на законних підставах. Бажаючі в'їхати в США також могли б звернутися за тимчасової трирічної візою в американські консульства за кордоном. Той факт, що Буш, що спирався на підтримку консервативних політичних шарів, виступив з досить ліберальних позицій, пішовши проти значної частини Республіканської партії, це говорить про серйозність наміри кандидата отримати симпатії латинос на виборах.

Основний зміст імміграційної програми Дж. Керрі зводився до надання американського громадянства всім нелегальним іммігрантам, які працюють в США протягом останніх п'яти років і які не представляють загрози для національної безпеки США. Крім того, передбачалося надати більш пільгові умови отримання громадянства США іноземцям, службовцям в збройних силах Сполучених Штатів. Напередодні виборів ініціативу кандидата-демократа схвалювали "84% зареєстрованих іспаномовних виборців. Підвищена увага латинос приділяли обговоренню «моральних цінностей» в передвиборчих платформах кандидатів. Дж. Буш-мл. вимагав прийняття конституційної поправки, яка забороняє одностатеві шлюби. У 2003 р Дж. Буш-мл. підписав законопроект про заборону деяких видів переривання вагітності на пізніх термінах. У свою чергу Дж. Керрі не підтримував одностатеві шлюби, але виступав за всіляке розширення прав сексуальних меншин. Кандидат демократів негативно ставився до заборони абортів, вважаючи, що це призведе до їх криміналізації. У своїй передвиборчій програмі він обіцяв відстоювати так зване право жінки на вибір [57].

Опитування, які досліджували думку латинос щодо питань моралі, виявили кілька важливих тенденцій: по-перше, переваги латиноамериканського електорату з цих питань розділилися (в основному за релігійною ознакою); по-друге, жодне з опитувань не показало, що «традиційні цінності» матимуть визначальний вплив на користь того чи іншого кандидата. Разом з тим, було відзначено, що позиція Керрі з цього питання викликала неприйняття з боку

іспаномовних євангелістів. Так, тільки 39% представників цієї релігійної групи підтримували легельне здійснення абортів і 56% висловили згоду з необхідністю прийняття поправки до Конституції США, що не допускає шлюби між людьми однієї статі.

За оцінками стратегів з лав Республіканської партії, в 2004 р Дж. Бушу-мл. необхідно було заручитися підтримкою 40% латиноамериканських виборців для того, щоб успішно завершити президентські перегони. Такі характеристики латинос, як географічна концентрація в багатонаселених штатах країни і в ключових «вагаються» штатах з великим числом вихідців з Південної Америки (Невада, Колорадо і Нью-Мексико), соціальний консерватизм, соціально-економічна мобільність, виступали в якості сприятливих факторів для республіканців для завоювання голосів цієї меншини. Як уже згадувалося вище, республіканці, бажаючи залучити голоси іспаномовних громадян, включили в свою платформу елементи програми конкуруючої партії. Разом з тим для досягнення цієї мети передвиборний штаб Дж. Буша-мл. розробив ретельну стратегію в ЗМІ. Згідно даними організації «пріоритетним іспаномовних» («The Hispanic Priority»), республіканці витратили 2.274 млн. дол. на передвиборчу пропаганду іспанською мовою, вибравши два іспаномовних каналу, маючих найбільшу телеаудиторію (Canal 23 de Univision, Canal 51 de Telemundo). Вперше в штаті передвиборної кампанії з'явився спеціальний представник зі зв'язків з іспаномовної громадськістю [57].

Крім того, масштабну кампанію з використанням латиноамериканського ресурсу розробляв і проводив старший радник тодішнього президента Карл Роув. Основою його стратегії була технологія прямих поштових звернень. Стосовно до латиноамериканської аудиторії використовувались різні рівні. Так, до першого покоління - тим, хто нещодавно отримали громадянство - звернення робилися іспанською мовою, проте до представників другого і третього поколінь - вже англійською, так як було відзначено прагнення латиноамериканців до адаптування мови і культури США. Крім того, дана аудиторія була розбита по національно-географічним ознаками. У Флориді

працювалося з вихідцями з Куби, в південно-західних штатах - з колишніми мексиканцями. У політичних зверненнях використовувалися різні «коди доступу» відповідно до етнічних відмінностей. Враховувався і фактор релігійної приналежності: іспанські протестанти-євангелісти і романо-католики.

Під впливом республіканців і демократів постаралися використовувати схожі прийоми в боротьбі за вплив на латиноамериканських виборців. Так, проводячи кампанію проти реформи соціального страхування Буша, демократ Говард Дін підготував і розмістив в телеефірі серію роликів іспанською мовою.

Напередодні виборів 2004 р. багато політичних оглядачів та коментаторів знову заговорили про те, що іспаномовний електорат набирає силу і, можливо, стане вирішальною силою в таких ключових штатах, як Нью-Мексико, Колорадо, Флорида, Невада і Арізона. На думку аналітиків, латинос могли також вплинути на результат виборів в Іллінойсі, Нью-Джерсі, Огайо і Пенсільванії. У червні 2004 р. Артуро Варгас, виконавчий директор Національної асоціації обраних і призначених посадових осіб латиноамериканського походження, заявив, що «ключ від Білого дому знаходиться в руках у іспаномовних виборців» [89].

Дійсно, в період з 2000 по 2004 р. частка іспаномовного населення США збільшилася на 5,7 млн. осіб (всього населення США в цей період збільшилася на 11,5 млн. чоловік). Однак лише 2,1 млн. латинос з цього числа мали право голосу, так як 1,7 млн. чол., що не досягли повноліття, а 1,9 млн. іспаномовних не були жителями США. Таким чином, в президентських виборах 2004 року з 41,3 млн. іспаномовного населення брати участь у виборах могли лише 16 млн.чол. (39%). Для порівняння, афроамериканський електорат на цих виборах становив 23,4 млн. (65%) осіб при чисельності населення в 36,4 млн. чоловік.

У порівнянні з 2000 роком на виборах в 2004 р. зросла кількість як зареєстрованих (9,3 млн. чоловік), так і реально проголосувалих іспаномовних виборців (7,6 млн. чоловік). У відносному вираженні це означає, що в 2004 р.

для участі у виборах зареєструвалося 58% іспаномовних громадян, що мають право голосу. З них 89% прийшли на виборчі ділянки. Дані показники значно поступаються виборчої активності інших етнічних груп. Незважаючи на те, що латиноамериканський електорат збільшився на 1,4 млн. чоловік, в процентному співвідношенні це означає, що частка іспаномовних виборців збільшилась всього на 0,5% в порівнянні з 2000 р. (з 5,5% до 6 %).

У 2004 р. іспаномовне населення США за традицією проголосувало за демократів. Проте, аналітики досі сперечаються про ступінь підтримки, яку виявили латинос кандидатам. Результати екзит-полів, проведених кількома великими агентствами, не відповідали один одному. Так, за відомостями Дослідницького інституту У. Веласкеса, за Дж. Керрі проголосували 67,7% іспаномовних громадян і тільки 31,5% - за Дж. Буша-мол. Ці дослідження значно відрізняються від даних опитування «Лос Анжелес Таймс», згідно з якими республіканського кандидата підтримали 45% латинос. Відразу після виборів найбільш широке визнання громадськості отримали дані загальноамериканського опитування «Едісона і Міфотскі». Опитування агентства показують, що Дж. Буш набрав 44% голосів іспаномовних виборців, а Дж. Керрі - 53%.

Найбільшу підтримку Дж. Буш-мл. отримав серед двох категорій латиноамериканського населення - вихідців з Куби і представники Євангелістських церков. З огляду на те, що кубино-американці традиційно голосують за республіканців через позицію останніх щодо режиму Кастро на Кубі, їх симпатії до республіканському кандидату не викликали подиву. Згідно з дослідженнями «Вашингтон Пост», Дж. Буш-мл. в 2004 р., як і в 2000 р. набрав 80% голосів представників кубинської діаспори [89].

Поділ в залежності від релігії існує не тільки серед вихідців з Латинської Америки. Однак в 2004 р. розходження думок серед латиноамериканців у зв'язку з приналежністю до тієї чи іншої конфесії було більш вираженим. За Дж. Буша проголосувало 58% іспаномовних прихильників Євангелістської церкви, в той час як за Керрі - тільки 33%. У свою чергу кандидат від

Демократичної партії отримав солідні дивіденди від іспаномовних католиків 65% голосів проти 24% голосів у Дж. Буша-мол [75].

На думку багатьох американських політичних коментаторів, «моральне питання» і «традиційні цінності», безумовно, стали одними з визначальних чинників успіху для республіканця серед консервативної частини латинос. У 2004 р. в Східному залі Білого Дому, де зібрались сотні іспаномовних прихильників республіканців, Дж. Буш-мл. сказав: «Латиноамериканці приносять в Америку віру в Бога, любов до сім'ї, працьовитість і самостійність, тобто ті цінності, які стали основними для нашої великої нації». Важливу роль у формуванні симпатій євангелістів до кандидата від Республіканської партії зіграла релігійна забарвлення зовнішньополітичної програми Дж. Буша-мол. Вчений-американист А. Уткін назвав Дж. Буша «заново народженим» євангелістом. На думку іспаномовних євангелістів релігійної групи, зовнішня політика Джорджа Буша відкрито будувалась на принципі захисту віри. Відомий американський проповідник баптист наступним чином прокоментував участь американців в воєнних діях: «Ми не тільки захищали свою країну, але і переслідували шляхетну мету - позбавити світ від зла». Євангелісти підтримують не тільки тверду лінію США по боротьбі з міжнародним тероризмом і війну в Іраку, а й ідею про гегемонію США в світі [73].

Якщо слідувати результатами екзит-полу «Едісона і Міфотсткі», то Дж. Буш-мл., Набравши на 10% більше голосів іспаномовних виборців, ніж у 2000 році, отримав солідну підтримку серед латинос, в той час як Дж. Керрі явно поступився частиною свого традиційного електорату. Не дивно, що після виборів з'явилися численні публікації, в яких говорилося про стрімку втрату демократами такого стратегічного електорального ресурсу, як іспаномовні американці. Деякі дослідники попереджали, що при збереженні цієї тенденції демократам ніколи не вдасться стати партією більшості.

Інші аналітики не погоджуються з тим, що Дж. Бушу-мл. вдалося набрати 44% голосів латинос. По-перше, згідно з результатами десяти попередніх опитувань, проведених з червня 2003 по жовтень 2004 року, 60% вихідців з

Південної Америки мали намір віддати свої голоси на користь кандидата-демократа і тільки 32% латинос підтримували майбутнього президента. По-друге, малоімовірно, що підтримка євангелістів (15% іспаномовного населення) і кубино-американців (6% іспаномовного населення) виявилася достатньою для того, щоб республіканець отримав таке значне число голосів. На думку професора Каліфорнійського університету (Ірвін) Луїса Де Сіпіо, в реальності Дж. Буш-мл. отримав підтримку 37-39% іспаномовного електората.

У червні 2005 р. дослідний центр П'ю опублікував доповідь, в якій також йдеться про те, що популярність Дж. Буша серед латинос на минулих виборах була спочатку перебільшена. Співробітники центру проаналізували дані загальноамериканського опитування і прийшли до висновку, що в 2004 р. за республіканця проголосували 40% вихідців з Південної Америки [31].

Авторитетний американський дослідник політичної поведінки латинос Родольфо О. де ла Гарса стверджує, що успіх Дж. Буша-молодшого серед латинос в 2000 і 2004 роках чи не свідчить про те, що демократи в цілому стали втрачати свій ресурс серед латиноамериканської частини населення країни. На думку Де ла Гарса, особистість політичного лідера, а не партійна ідеологія визначає електоральний вибір іспаномовних громадян. У 1984 р. 37% виборців латиноамериканського походження підтримали на президентських виборах республіканця Р. Рейгана (Р. Рейган сприймався масами як більш ефективний; компетентний, заслуговуючий довіру політик). Однак в 1988 і в 1996 роках менш привабливі для латинос кандидати від Республіканської партії Дж. Буш ст. і Р. Доул, набрали 32 і 21% голосов. Згідно з дослідженнями Де ла Гарса, в 2004 році більшість іспаномовних виборців, які змінили свої уподобання на користь Республіканської партії, зробили це в силу того, що схвалювали роботу Дж. Буша-мол. на посаді президента. Крім того, дослідник зазначає, що команда Дж. Буша провела ефективну кампанію по залученню голосів цієї частини електорату [73].

Підсумки восьмирічного керівництва країною республіканського президента Джорджа Буша виявилися серйозною перешкодою на шляху до

перемоги його однопартійця Маккейна і, навпаки, хорошим стартовим умовою для демократичного кандидата Обама. Іспаномовні виборці, як ніяка інша група, голосують, оцінюючи зміни в своєму житті і в розвитку країни. А те, що відбувається у багатьох викликало почуття розчарування і невпевненості в завтрашньому дні. Напередодні виборів 2008 р. 41% зареєстрованих іспаномовних виборців вважали, що президентство Дж. Буша-мол. негативно відбилося на їх соціально-економічному становищі, і тільки 16% схвалювали його роботу.

Грунтовне дослідження центру П'ю, завершене в кінці березня 2008 року, дозволило зробити наступний висновок: баланс партійної ідентифікації в латиноамериканському електораті стали сприятливими для Демократичної партії і значно краще того, який був у ході двох попередніх президентських виборів. Відповіді 2015 опитаних зареєстрованих виборців латиноамериканського походження дали наступну картину партійної приналежності: 51% опитаних відносили себе до демократів, 16% називали себе республіканцями. Як і раніше значну частку в іспаномовному електораті займали незалежні виборці - 23%, що надавало кожному кандидату хорошу можливість для розширення свого електорату [90].

Пріоритетність проблем іспаномовні виборці в цілому виглядали наступним чином: освіта (93%), економіка і зайнятість (91%), охорона здоров'я (90%), злочинність (82%), незаконна імміграція (75%), Ірак (75%) .

Наприкінці січня 2008 р. дві третини жителів США (66%) негативно оцінювали стан справ в економіці країни, і протягом року цей показник стрімко зростав. До кінця лютого він досяг 70%, після кінця березня не опускався нижче 75%. Перше півріччя завершилося на позначці 83%. Для іспаномовних громадян цей показник склав 88%.

Поряд зі зростанням занепокоєння американців з приводу погіршення економіки ними все частіше фіксується зростання структурної економічного нерівності, розшарування на заможних і незаможних. Чорні та латинос, навіть з високим рівнем доходів, рідше білих відносять себе до заможних, вони

відзначають існування расових, етнічних факторів, що перешкоджають входженню представників цих спільнот в число заможних. У групі білих не латинос частка тих, хто ділить суспільство на заможних і незаможних, за чотири роки виросла на дев'ять пунктів (з 36 до 46%), серед афроамериканців - на 15 (з 57 до 72%), а середіспаномовних на 18 (з 31 до 49%) [35].

Як і в 2004 році, в 2008 р більшість вихідців з Латинської Америки пов'язували погіршення економічної ситуації з невдалою операцією в Іраку. 85% іспаномовних жителів були незадоволені американською присутністю в цій країні (серед білого населення незадоволених набагато менше - 59%) . Як наслідок - латинос з великою симпатією ставилися до зовнішньополітичних ініціатив кандидата від Демократичної партії. На думку Обама, розгортання широкомасштабної військової операції в Іраку було помилкою з самого початку, і в разі свого обрання він обіцяв негайно розпочати виведення американських військ із зони військових дій. Маккейн, навпаки, виступав за розширення там американської присутності і досягнення рішучої перемоги. За даними соціологічних досліджень, в липні 2008 року 58% латиноамериканського населення США вважали, що на посту президента країни з ситуацією в Іраку краще справиться Обама, 27% - що Маккейн [98].

Через чотири роки економічні проблеми або проблема безпеки відсунули тему моральності на другий план. Проте, обидва кандидата в президенти вели роботу з релігійним електоратом. До вересня розклад передвиборних переваг основних груп віруючих американців став вже остаточно ясний. Його основні риси сформувалися ще на попередніх виборах, і, як показали соціопитування, за минулі чотири роки в політичних установах релігійних громадян США мало що змінилося. Базу прихильників республіканця Джона Маккейна склали релігійно дисципліновані білі протестанти, а також іспаномовні євангелісти. Електорат Обама - це формально віруючі американці, що не знаходять в своєму повсякденному житті місця для молитви і відвідування богослужінь, і відкриті атеїсти. Безсумнівно, в даній виборчій гонці етнічний фактор мотивації перехлеснув релігійний. Так, за нього були готові проголосувати католики

латиноамериканського походження (56% іспаномовного електорату): згідно з жовтневим опитуванням «Gallup», 65% проти 26% сторонників Маккейна. Б. Обама перейняв досвід кампанії Буша чотирирічної давності. Команда кандидата від демократів налагодила роботу з рядовими парафіянами Католицької Церкви. Крім цього Обама заручився підтримкою деяких політиків-католиків, наприклад Боба Кейсі-молодшого, сенатора від штату Пенсільванія. Згідно Центру П'ю, тільки 32% латинос вважали, що чорний колір шкіри допоможе демократу домогтися успіху серед іспаномовних виборців. На думку більшості представників латиноамериканського меншини (53%) расова приналежність Обама не вплине на виборчі переваги латинос. Найбільш сильним аргументом на користь Обама напередодні виборів була впевненість латинос в тому, що кандидат від Демократичної партії краще впорається з проблемами в економіці, освіті, охороні здоров'я та імміграційній системі, ніж республіканець Дж. Маккейн. Особливо ця тенденція простежувалась серед іспаномовних у віці від 18 до 29 років [57].

Таким чином, сформовані до листопада 2008 р. політичні, економічні і власне передвиборчі установки виборців латиноамериканського походження дозволяли прогнозувати успіх сенатора від Іллінойса демократа Б. Обама серед цієї меншини.

Темпи зростання латиноамериканського електорату, як і на попередніх двох виборах, значно перевершували аналогічні показники у інших етнічних груп. З 2004 по 2008 р. число латинос, які мають право голосу, збільшилася на 21,4% і склало 19,5 млн. чол. для порівняння: неіспаномовний електорат виріс за ці роки тільки на 4,6%. Таким чином, частка іспаномовних у виборчому корпусі країни склала 9,5%, що на 1,3% більше, ніж в 2004 р. Найбільше зростання іспаномовних виборців спостерігається в Нью-Мексико (на 9%), Колорадо (на 5%) і Неваді (5%), тобто в трьох штатах, які ставилися до «вагається» на минулих виборах. Саме цей фактор, а не чисельність іспаномовного електорату, зумовив підвищену увагу кандидатів в президенти до виборців латиноамериканського походження.

За даними Інституту Веласкеса, в період між президентськими виборами в якості виборців зареєструвалася рекордна кількість вихідців з Латинської Америки - 2,8 млн. осіб. Найбільше зростання спостерігалось в Каліфорнії (18%) і Техасі (19,7%). У 2008 році явка іспаномовних виборців була також дуже високою і склала 92%. в результаті 9,7 млн. вихідців з Латинської Америки прийшли на виборчі дільниці. При цьому кожен шостий виборець латиноамериканського походження брав участь у виборах вперше. Згідно з опитуванням суспільної думки, проведеного Ліво, найбільшу підтримку Обама отримав від другого покоління іммігрантів і латинос, що говорять іспанською мовою [80].

За даними дослідницького центру П'ю, 4 листопада 2008 р. кандидатуру сенатора-демократа Б. Обаму підтримали 67% іспаномовних жителів, Дж. Маккейн набрав 31% голосів. Зниження популярності Республіканської партії в період 2004-2008 рр. не була специфічною рисою для латинос, а відображало загальну тенденцію серед американського електорату [13].

Голоси представників всіх іспаномовних демографічних підгруп з істотним відривом відійшли Б. Обамі. Його підтримали 64% чол. і 68% жінок латиноамериканського походження. Іспаномовна молодь, як і інші молоді американці, висловили безпрецедентну довіру темношкірому кандидату, віддавши 76% голосів за Обаму і 19% за Маккейна. Сформовані переваги іспаномовних етнічних підгруп не зазнали істотних змін. Серед пуерторіканців Б. Обама випередив свого суперника на 50 пунктів, а серед мексикансько-американців - на 46 пунктів. Представники кубинської діаспори зберегли вірність республіканцям, які отримали перевагу в 40 пунктів

Республіканці програли боротьбу за голоси латинос в декількох ключових штатах. Нищівної поразки Дж. Маккейн зазнав в Неваді, набравши 22% голосів вихідців з Південної Америки - на 17% менше, ніж у Дж. Буша-мол. в 2004 р. Так як білий електорат республіканської партії за чотири роки знизився всього на 4%, можна стверджувати, що саме голоси іспаномовних громадян вирішили результат виборів в Неваді на користь Б. Обами. У Колорадо Республіканська

партія отримала 38% голосів латинос проти 61% у демократів. Важливо відзначити, що з моменту минулих виборів іспаномовний електорат збільшився як в Неваді, так і в Колорадо [89].

Іншим прикладом значущості латиноамериканського фактора на цих виборах є результати голосування в штаті Нью-Мексико. У 2004 р. Дж. Буш-мл. здобув тут нелегку перемогу з перевагою в 6000 голосів (1%). У 2008 р. за Дж. Маккейна проголосували 42% жителів штату, в той час як за Б. Обаму - 57%. Як і 4 роки тому, кандидат від партії Лінкольна отримали підтримку 56% білих, частка яких в електоральному корпусі штату становить 50%. Основна причина невдачі Маккейна в Нью-Мексико - зрушення, що відбуваються серед небілих виборців і, в більшій мірі, серед латинос. У період між виборами частка голосів осіб латиноамериканського походження збільшилася на 9% і склала 41%. Колосальна підтримка, яку надали латинос демократу (69%), безсумнівно, забезпечила впевнену перемогу Демократичної партії в Нью-Мексико.

Вперше в історії іспаномовні жителі Флориди - традиційна опора Республіканської партії - проголосували за кандидата від Демократичної партії, віддавши йому 57% голосів (у Маккейна- 42%). Якби Дж. Маккейну, як Дж. Бушу в 2004 р, вдалося набрати 56% латинос, то Б. Обама, незважаючи на значну підтримку з боку темношкірих виборців, не зміг би перемогти в Флориді. Завдяки підтримці іспаномовних американців в Колорадо, Неваді і Нью-Мексичі, а також голосам афроамериканців і латинос у Флориді, Б. Обама отримав 46 голосів виборців [89].

Вибори 2008 р. чітко і переконливо продемонстрували, що іспаномовні громадяни мають величезний електоральний потенціал. На минулих виборах вперше стало можливим спостерігати пробудження «сплячого гіганта» (численних іспаномовних виборців), яке протягом багатьох років марно передрікали американські аналітики. Латинос допомогли виграти Б. Обамі в штатах (Неваді, Колорадо, Нью-Мексико) і зміцнили базу демократів в Каліфорнії, Орезоні, Вашингтоні. Таким чином, вперше в політичній історії

США вихідці з Латинської Америки зробили вирішальний вплив на результат голосування в кількох штатах на федеральних виборах.

Звісно ж, що сукупність факторів і передумов обумовили особливу роль латинос як на минулих виборах, так і в майбутньому. У 2008 році латиноамериканське співтовариство отримало важливий мобілізаційний поштовх, який перш був відсутній. Консолідація іспаномовних виборців була викликана крайнім невдоволенням політичним курсом Дж. Буша, який привів до погіршення соціально-економічного становища латинос. Бажання змін спонукало багатьох американців латиноамериканського походження зареєструватися, прийти на виборчі дільниці і віддати свої голоси за демократа Б. Обаму. Представники молодого покоління латинос – найбільш швидкозростаюча частина електорату, більшою мірою відчули на собі наслідки економічної кризи, тому не дивно, що вони проявили високу активність в ході голосування і надали велику довіру кандидату від демократичної партії.

Результати виборів 2008 р. розкрили ще одну важливу тенденцію, яка свідчить на користь посилення латиноамериканського фактора на виборах, - значні демографічні зрушення в штатах Гірського Заходу. В останні роки тут відбувалося швидке зростання населення за рахунок імміграційних потоків (як внутрішніх, так і зовнішніх). Більше половини росту припадає на частку меншин, насамперед латиноамериканців. При цьому латинос селяться переважно в великих містах, населення яких традиційно проявляє велику політичну активність. У результаті зміни географічних кордонів ареалів проживання латинос. Розширення іспаномовного електорату за рахунок молоді, а також збільшення латиноамериканського населення в західних штатах, безумовно, посилюють позиції Демократичної партії, однак лише в тому випадку, якщо демократи будуть уважні до проблем, які хвилюють іспаномовних громадян - стан економіки, освіти, охорони здоров'я, імміграційна реформа, оскільки, як показує аналіз участі латинос у виборах за останні 10 років, ця частина американського електорату дуже серйозно відноситься до кризових явищ в американській соціально-економічній сфері.

Отже, в третьому розділі висвітлено роль латиноамериканців у внутрішній політиці Сполучених Штатів в певні періоди. А також було проаналізовано позицій провідних партій США, демократичної та республіканської по відношенню до іммігрантів з Латинської Америки.

Дуже великого значення в адаптації латиноамериканців має їх інтеграція в політичне життя США. Після прийняття закону про громадянські права (1964 р.), та закону про виборчі права (1965 и 1975 рр.) латиноамериканці поступово стали збільшувати свій вплив на політичній арені США. Ці законодавчі акти передбачали реєстрацію виборців на федеральному рівні, так як раніше вона відбувалась тільки на рівні штату чи на місцевому рівні або взагалі відмовляли в реєстрації, що значно обмежувало права латиноамериканців. В результаті число латиноамериканців, що займають виборчі посади значно збільшилось. Але все ще існуючі соціально-політичні бар'єри, що перешкоджають пропорціональному представництву латиноамериканців в органах влади. В цілому на сучасному етапі латиноамериканці поступово стають важливим фактором політичного життя США і за їх підтримку бореться політична еліта США.

Взаємодія латинос з політичною системою США в другій половині ХХ століття проходило поетапно. На першому етапі, в 1960-80-і рр., іспаномовні діаспори заявили про себе, перш за все, в якості виборців, що беруть участь у виборах місцевого рівня. Поступово зростаюча політична активність латинос зробила їх помітними учасниками електорального процесу федерального рівня в 1990-2000-і рр. (другий етап). У цей період голоси іспаномовних виборців набули значимості не лише на місцевому рівні, а й на президентських виборах.

На сьогоднішній день Республіканська і Демократична партії вибудовують свої виборчі компанії з урахуванням інтересів латиноамериканського електорату. Однією зі складових успіху Б. Обама на президентських виборах в 2008 р. стала солідна підтримка іспаномовного населення, президента підтримали 67% латиноамериканців. Політика республіканців та демократів в певні періоди мала різний характер, який міг

імпонувати виборцям латиноамериканського населення в США, а міг зазнавати критики з їх сторони.

ВИСНОВКИ

На сьогоднішній день іспаномовні громадяни, вихідці із Латинської Америки є найбільшою меншиною в Сполучених Штатах Америки. Вони населяють територію США вже більше 150 років, відношення і їх вплив на внутрішню політику постійно змінювався з плином часу. Імміграційна політика США у другій половині XX – на початку XXI ст. мала дуже різний курс направлення, від легалізації незаконних мігрантів та лібералізації режиму імміграції до повної її заборони. У числі найбільш суперечливих заходів – періодичні амністії нелегальних мігрантів. В указаний період імміграційна політика залежить від потреб країни, а іноді у випадках реагування на проблеми, що виникали. В кінці XX ст. пріоритетним напрямком стали: трудова міграція, перешкоджання нелегальній міграції, легалізація мігрантів. На початку XXI ст. політика спрямована на охорону кордонів і безпеку держави, а питання нелегальної імміграції залишається гострим і переходить від однієї адміністрації до іншої, в ключових напрямках депортації та легалізації мігрантів тільки за відповідних умов.

Найбільше в США латиноамериканців мексиканського походження, потім пуерторіканського, далі кубинського, сальвадорського і домініканського походження, інші ж мають центральноамериканське або американське походження. Велика кількість латиноамериканців з'явилась в США за часів великомасштабної імміграції з середини 60-х рр. і стрімко збільшувалась аж до початку XXI століття.

У період з 1965 р. по 2000 р. імміграція була основним фактором зростання латиноамериканського населення в США, оскільки населення латиноамериканських іммігрантів збільшилось з 4,2 млн. до 14,1 млн. чоловік. А вже з 2000 року джерелом цього зростання стала народжуваність латиноамериканського населення в США. У період з 2000–2010 рр. в США налічувалося 9,6 млн. народжених латиноамериканців, а число новоприбулих іммігрантів становило 6,5 млн. осіб. Загалом з 1960-х рр. до 2015 р. чисельність мігрантів з Латинської Америки збільшилася з 1,5 млн. до 57,5 млн.

Основними містами розміщення є південний захід і частково схід: Нью-Йорк і Лос-Анджелес, Сан-Франциско, далі слід відзначити Чикаго (Іллінойс), Майамі, Вашингтон, Х'юстон і Даллас (Техас), Сан-Дієго і Бостон (Массачусетс). Латиноамериканці розселяються тисними групами в певних районах вищезгаданих штатів. Вони спілкуються зі своїми співвітчизниками, на своїй рідній мові, святкують свої національні свята тим самим уповільнюють процеси інтеграції.

Якщо говорити про діаспори в США, то найбільш значну і активну групу іспаномовних в США складають мексикано-американці. На сьогоднішній день Мексикано-американці мають, принаймні, три ефективних організації національного масштабу – LULAC, MALDEF і NCLR, які впливають на функціонування законодавчої, виконавчої і судової гілок влади в США. Біля витоків створення цих організацій стояли вихідці з Мексики. Як і багато інших організацій із захисту прав латинос, вони сформували свою ідеологію в 60-70 рр. ХХ ст. на хвилі «етнічного відродження». Перераховані вище організації перетворилися в серйозну політичну силу. Проте, існує ряд факторів, які послаблюють потенціал іспаномовних лобістських структур. По-перше, латинос і мексикано-американці зокрема досі залишаються вельми гетерогенним співтовариством, в результаті чого вони не можуть сформувати єдиний порядок денний. По-друге, негативну роль відіграють конфлікти, а також конкуренція між окремими групами (наприклад, мексикано-американцями і пуерторіканцями) і лідерами. По-третє, фінансові скандали, пов'язані з деякими відомими учасниками. Але при цьому мексиканська діаспора через мережу своїх організацій і політичних діячів впливає не лише на внутрішню, але і зовнішню політику США, перш за все, коли мова йде про мексиканську політику США. Очевидно, що від стану відносин між двома країнами, залежить соціально-економічне становище багатьох американців мексиканського походження в США.

Кубинська діаспора є небагаточисленною, але саме кубинці володіють найбільшою економічною силою і політичним впливом. Така тенденція

складалася під впливом багатьох факторів, але визначальним виявилось те, що протягом сорока років після революції 1959 р. кубинці зберігають відчуття спільноти «політичних вигнанців», на відміну від мексиканців, пуерторіканців та інших, що влаштувалися в ніші економічних мігрантів. Вся історія кубинських спільнот в США в кінці XIX-XX ст. демонструє високий ступінь їх залученості в розвиток ситуації на батьківщині, на Кубі. Протягом півтора століття саме це стало основною ланкою життя кубинців.

Пуерторіканська діаспора має в основному селянське соціальне походження, але розмістилася вона на материку в найбільших мегаполісах і порвала з сільським господарством. Процес адаптації до міського середовища протікав болісно і породив багато соціопсихологічних проблем, посилив роз'єднаність людей і їх конформізм. З усіх іспаномовних громад США, Пуерторіканська громада є найменш забезпеченою в матеріальному відношенні, найбільш страждає від безробіття і невлаштованості життя і є найменш політично активною.

Також розкрито питання взаємодії політичної системи США і латиноамериканців. Дуже великого значення в адаптації латиноамериканців має їх інтеграція в політичне життя США. Виявлено, що на політичну активність латинос, так само як і на їх соціально-політичний статус, найбільшою мірою вплинула політика американської держави 60-70-х роках XX ст., що виразилася в зміні Законодавства. Після прийняття закону про громадянські права (1964 р.), та закону про виборчі права (1965 і 1975 рр.) латиноамериканці поступово стали збільшувати свій вплив на політичній арені США. Ці законодавчі акти передбачали реєстрацію виборців на федеральному рівні, так як раніше вона відбувалась тільки на рівні штату чи на місцевому рівні або взагалі не відбувалась через відмову в реєстрації, це значно обмежувало права латиноамериканців. В результаті число латиноамериканців, що займають виборчі посади значно збільшилось. Але все ще існуючі соціально-політичні бар'єри перешкоджають пропорціональному представництву латиноамериканців в органах влади. В цілому на сучасному етапі

латиноамериканці поступово стають важливим фактором політичного життя США і за їх підтримку бореться політична еліта США.

Взаємодія латинос з політичною системою США в другій половині ХХ століття проходило поетапно. На першому етапі, в 1960-80-і рр., іспаномовні діаспори заявили про себе, перш за все, в якості виборців, що беруть участь у виборах місцевого рівня. Поступово зростаюча політична активність латинос зробила їх помітними учасниками електорального процесу федерального рівня в 1990-2000-і рр. (другий етап). У цей період голоси іспаномовних виборців набули значимості не лише на місцевому рівні, а й на президентських виборах.

На сьогоднішній день Республіканська і Демократична партії вибудовують свої виборчі компанії з урахуванням інтересів латиноамериканського електорату. Однією зі складових успіху Б. Обама на президентських виборах в 2008 р. стала солідна підтримка іспаномовного населення. Президента підтримали 67% латиноамериканців. Політика республіканців та демократів в певні періоди мала різний характер, який міг імпонувати виборцям латиноамериканського населення в США, а міг зазнавати критики з їх сторони.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Джерела

1. An Act to amend the Immigration and Nationality Act, and for other purposes
Text of Public Law 89–236. October 3, 1965. URL:
<http://library.uwb.edu/Static/USimmigration/79%20stat%20911.pdf> (дата
звернення: 26.10.19).
2. A bill to amend the Immigration and Nationality Act. H.R.12338 – 94th Congress
(1975-1976). URL: <https://www.congress.gov/bill/94th-congress/house-bill/12338/titles> (дата звернення: 26.10.19).
3. A bill to amend the Immigration and Nationality Act, and for other purposes.
H.R.5087 – 96th Congress (1979-1980). URL:
<https://www.congress.gov/bill/96th-congress/house-bill/5087/titles> (дата
звернення: 26.10.19).
4. A bill to amend the Immigration and Nationality Act to change the level, and
preference system for admission, of immigrants to the United States, and to
provide for administrative naturalization, and for other purposes. S.358–101st
Congress (1989-1990). URL: <https://www.congress.gov/bill/101st-congress/senate-bill/358/titles> (дата звернення: 21.09.19).
5. A bill to amend the Immigration and Nationality Act to update references in the
classification of children for purposes of United States immigration laws. S.45 –
104th Congress (1995-1996). URL: <https://www.congress.gov/bill/104th-congress/senate-bill/457/titles> (дата звернення: 16.08.19).
6. A New Course for US-Cuba Policy: Advancing People-Driven Change. CANF,
April 2009. URL: <http://168.143.4.202/canf7issues/a-new-course-for-u.s.-cuba-policy/> (дата звернення: 12.10.2019).
7. Barack Obama: "Remarks on Signing an Executive Order Renewing the White
House Initiative on Educational Excellence for Hispanics," October 19, 2010.
URL: <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=88615> (дата звернення:
16.09.19).

8. Barack Obama: "Remarks to the Congressional Hispanic Caucus Institute Gala in Washington, DC," September 10, 2008. URL: <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=78613&st=Hispanic&st1=> (дата звернення: 08.09.19).
9. Bush's speech on immigration transcript, May 15, 2006 The New York Times. URL: http://www.nytimes.com/2006/05/15/washington/15textbush.html?pagewanted=all&_r=0 5. (дата звернення: 06.09.19).
10. Cubans in the USA. Fact Sheet, Washington, DC: Pew Hispanic Center. URL: <http://pewhispanic.org/files/factsheets/23.pdf>. (дата звернення: 22.10.2019).
11. Executive Order 13171 – Hispanic Employment in the Federal Government October 12, 2000. URL: <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=61688&st=Hispanic&st1=> (дата звернення: 08.08.19).
12. George W. Bush: "Executive Order 13230 – Presidents Advisory Commission on Educational Excellence for Hispanic Americans," October 12, 2001. *The American Presidency Project*. URL: <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=61511> (дата звернення: 22.08.19).
13. Gimpel, G. *Losing Ground or Staying Even: Republicans and the Politics of the Latino Vote* Washington, DC: Center for Immigration Studies, 2004. URL: <http://www.cis.org/Republicans-LatinoVote> (дата звернення: 12.10.2019).
14. How the U.S. Hispanic population is changing september 18, 2017. URL: <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2017/09/18/how-the-u-s-hispanic-population-is-changing/> (дата звернення: 15.11.19).
15. Homeland Security Act of 2002 H.R.5005 – 107th Congress (2001-2002). URL: <https://www.congress.gov/bill/107th-congress/house-bill/5005/titles> (дата звернення: 16.08.19).
16. H.R.1582 Immigrant Children's Educational Advancement and Dropout Prevention Act of 2001 107th Congress (2001-2002). URL: <https://www.congress.gov/bill/107th-congress/house-bill/1582> (дата звернення 16.08.19).

17. Immigration Reform and Control Act of 1986. S.1200 – 99th Congress (1985-1986). URL: <https://www.congress.gov/bill/99th-congress/senate-bill/1200/titles> (дата звернення: 16.08.19).
18. League of United Latin American Citizens, About Us, Mission. URL: <http://lulac.org/about/mission/> (дата звернення: 03.09.2019).
19. Library of Congress. URL: <https://www.congress.gov/bill/101stcongress/senate-bill/358/committees> (дата звернення: 16.09.19).
20. Mexican American Legal Defense and Education Fund, About. URL: <http://www.maldef.org/about/index.html> (дата звернення: 03.10.2019).
21. Migration Information Source. URL: <http://www.migrationpolicy.org/article/immigrants-united-states-and-current-economic-crisis/> (дата звернення: 14.11.19).
22. National Association of Latino Elected Officials, History of NALEO. URL: <http://www.naleo.org/history.html> (дата звернення: 03.10.2019).
23. National Council of La Raza, History. URL: http://www.nclr.org/index.php/about_us/history/ (дата звернення: 03.10.2019).
24. National Latino Organizations Express Extreme Disappointment with White House Support of Sensenbrenner Legislation. – NCLR, 2005. URL: <http://www.nclr.org/content/resources/detail/35766> (Дата звернення: 23.09.2019).
25. Pre-Election Survey of Latino Registered Voters. Tomas Rivera Policy Institute, 2000. URL: http://faculty.washington.edu/mbarreto/data/trpi2000_pre.pdf (дата звернення: 19.09.2019).
26. Republican Party Platform of 1976. URL: <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php> (дата звернення: 14.11.19)
27. Secure Fence Act of 2006. H.R.6061–109th Congress (2005-2006). URL: <https://www.congress.gov/bill/109th-congress/house-bill/6061/titles> (дата звернення: 16.08.19).
28. Sensenbrenner Bill. H.R. 4437. NCLR, 2005. URL: <http://www.nclr.org/content/policy/detail/35618> (дата звернення: 23.09.2019).

29. Suro R. A Developing Identity. Hispanics in the United States / R. Suro. - Washington, DC: Pew Hispanic Center, 2006. URL: <http://pewhispanic.org/files/other/ADevelopingIdentity.pdf> (дата звернення: 03.09.2019).
30. Survey of Latino Attitudes on a Possible War with Iraq. - Washington, D.C: Pew Hispanic Center, 2008. URL: <http://pewhispanic.org/files/reports/16.pdf> (дата звернення: 12.10.2019).
31. Statistic Portrait of Hispanics in the USA, 2006, Table 1: Population by Race and Ethnicity: 2000 and 2006. Washington, DC: Pew Hispanic Center, 2008. URL: <http://pewhispanic.org/files/factsheets/hispanics2006/Table-1.pdf> (дата звернення: 12.09.2019).
32. S.358 - Immigration Act of 1990 101st Congress (1989–1990). URL: <https://www.congress.gov/bill/101stcongress/senate-bill/358/committees> (дата звернення: 16.08.19).
33. The Hispanic Population: 2010 Census Briefs. URL: <https://www.census.gov/content/dam/Census/library/publications/2011/dec/c2010br-04.pdf> (дата звернення: 08.08.19).
34. The Hispanic Population in the United States: 2014. URL: <https://www.census.gov/data/tables/2014/demo/hispanic-origin/2014-cps.html> (дата звернення: 17.10.19).
35. The Hispanic Voters in 2008 Presidential Election: Post-Election Survey of Latino Voters. NALEO Educational Fund, 2008. URL: [http://www.lbfcgj.org/downloads/Post-Election%20 Survey.pdf](http://www.lbfcgj.org/downloads/Post-Election%20Survey.pdf) (дата звернення: 19.09.2019).
36. The Latino Population and the Latino Electorate October 1, 2002. URL: <http://www.pewhispanic.org/2002/10/01/the-latino-population-and-the-latino-electorate/> (дата звернення: 15.11.19).
37. U. S. Department of Homeland Security. Yearbook of Immigration Statistics: 2012. URL: <http://www.dhs.gov/yearbook-immigration-statistics> (дата звернення: 15.11.19).

Монографії та наукові статті

38. Анисимов Л.Н. Про Закон о гражданских правах 1964 г. и положение негров в США. URL: <http://law.edu.ru/doc/document.asp?docID=1130867> (дата звернення: 11.04.19).
39. Базанова, Е. Н. Особенности статуса испаноязычных американцев в конце XX века. *Новый век: история глазами молодых*. 2005. №2. С. 135–150.
40. Базанова Е. Н. Этнические меньшинства и правительственная политика США в конце XX века (на материале индейцев и латинос): Дис. ... канд. іст. наук. Саратов, 2005. 295 с.
41. Бурейко Н.М. Імміграція з Латинської Америки до США: дилеми сучасного світоустрою Як “Нація іммігрантів” бореться з викликами національній ідентичності? *Українська призма. Рада зовнішньої політики*. 2016. URL: <http://prismua.org/immigration-latin-america-united-states-dilemma-modern-world/> (дата звернення: 17.11.19).
42. Бородаев, В.А. Куба в современном мире. Пути развития международных связей. *Латинская Америка*. 2001. № 1. С. 12–26
43. Ворона Д.М. Правовий аналіз міграційної системи. Право та державне управління: зб. наук. праць / голов. ред. А.О. Монаєнко. Запоріжжя, 2012. №1 С. 28–34.
44. Гармаш М.В. Испаноязычный мир в США: нынешнее состояние и перспективы. *Социология власти*. 2010. № 8. С. 97-103.
45. Гарусова Л.Н., Пигинешева А.П. Испаноязычные американцы как фактор политической жизни США (1960 – 2000-е гг.). *Россия и АТР*. 2008. №3. С. 127-134.
46. Данилова М.В. Образование детей иммигрантов в США. *Педагогика*. 2009. № 1. С. 108–114.
47. Докторов, Б. 3. К президентским выборам в США — 2008. *Социальная реальность*. 2008. № 6. URL: <http://socreal.fom.ru/?link=ARTICLE&aid=530> (дата звернення: 12.10.2019).

48. Жеребятъева П.В. Миграция латиноамериканцев и формирование стереотипов их восприятия в общественном сознании США (первая половина XX - начало XXI вв.). *Дневник АШПИ*. 2014. № 30. С. 169-175.
49. Земскова, Т. В. Обзор изменений иммиграционной политики США на рубеже веков (на уровне федерального правительства и правительства штата Калифорния) *Мировая политика и международные отношения: региональный аспект. Владивосток: ВГУЭС*. С. 23-51.
50. Иванов О.А. Испаноязычные (латиноамериканцы) в США как этническая группа. США и Канада: экономика, политика, культура. 2009. № 4. С. 93-100.
51. Иванов, О. А. Реорганизация американской иммиграционной системы (2002-2004 гг.). *США и Канада: ЭПК*. 2004. №11. С. 120– 127
52. Иноземцев В.Л. Иммиграция: новая проблема нового столетия. Методологические аспекты. *Социологические исследования*. 2003. №4. С. 61-79.
53. Иноземцев В.Л. Иммиграция: новая проблема нового столетия. Методологические аспекты. Социологические исследования. 2003. №4. С.61–79.
54. Исторический указ президента Обамы. URL: <http://www.kontinent.org/istoricheskij-ukaz-prezidenta-obamy/> (дата звернения: 15.11.19).
55. Кубышкин А.И. Изучения проблем «латинос» и «чиканос» в университетах и колледжах США. *Латинская Америка*. 2012. №10. С. 98–104.
56. Кудеярова Н. Ю. Кубинская менпора в США. *Латинская Америка*. 2003. №5. С. 91–101
57. Коваль Б.И. Латиноамериканские диаспоры в США. *Москва: Наука*. 2003. 280 с.
58. Когда США станут латиноамериканской. URL: http://slon.ru/world/kogda_ssha_stanetatino_amerikanskoj_stranoy-790077.html (дата звернения: 18.11.19).

- 59.Латиноамериканцы США. URL: <https://ru.wikipedia.org/> (дата звернення: 18.11.19).
- 60.Латиноамериканці у внутрішній політиці. URL: <http://liudyna.com/latinoamerikantsi-i-vnutrishnya-politika-ssha-pitannyachko/> (дата звернення 15.11.19).
- 61.Лебедева Л.Ф. США: государство и социальная политика. *Москва: Наука.* 2007. 269 с.
- 62.Лебедева Л.Ф. Иммиграционная политика США: основополагающие цели и принципы. *Вестник Российского экономического университета им. Г.В. Плеханова.* 2013. № 11 (65). С. 94–101.
- 63.Луцкая Е.Е. Иммиграция в США: ее роль в экономике и иммиграционная политика американского правительства. *Экономические и социальные проблемы России.* 2011. № 2. С. 87–104.
- 64.Мелконян В. А. Международная миграция рабочей силы как глобальная проблема XXI в. *Вестник Российского экономического университета имени Г. В. Плеханова. Вступление. Путь в науку.* 2014. № 3– 4. С. 37–45.
- 65.Никольская Г. К. Государственная иммиграционная политика США: монография. Москва: *ИМЭМО РАН,* 2015. 115 с.
- 66.Никольская Г.К. Иммиграционная политика США в начале XXI века. *Мировая экономика и международные отношения.* 2012. № 5. С. 93–102.
- 67.Потокова Н. В. Захват Техаса и война с Мексикой. *Американский экспансионизм: новое время. М.: Наука.* 1985. С. 90-120.
- 68.Рожновская А.С. Мигрантофобия в США: отношение к латиноамериканцам. *Фундаментальные и прикладные исследования в современном мире.* 2017. № 17. С. 97–99.
- 69.Сидорова Е.П. Этническое многообразие США и его динамика как факторы социально – экономических изменений. *Полифония и полихромия в мировой истории и культуре сборник материалов всероссийской конференции.* 2016. № 3. С. 130–134.

70. Сфера действия Закона об избирательных правах: Наконец то свободны! Движение за гражданские права в США. Январь 2009. URL: <http://www.america.gov/st/hrrussian/2009/January/20090219172950jmnamdeirf0.4532129.html>. (дата звернення 04.09.19)
71. Стереотип як явище культурного простору. URL: <http://um.co.ua/6/6-9/6-94317.html> (дата звернення 06.09.19)
72. Травкина, Н. М. Выборы в США XXI века (демографический и расово; этнический факторы) США и Канада. 2009. №2. С. 22–37.
73. Филиппенко А.А. Политическая борьба вокруг реформы иммиграционного законодательства в период президентства Дж. У. Буша. *Вестник МГИМО*. 2014. № 3 (36). С. 135–141.
74. Циватий В.Г. Імміграційні процеси та імміграція з Латинської Америки до США: інституційно– політичні дилеми сучасного світоустрою. *UA Foreign Affairs: Journal*. 2015. С. 66–74. URL: <http://uaforeignaffairs.com/en/expert-opinion/view/article/immigraciini-procesi-ta-immigracija-z-latinskoji-ameri/> (дата звернення: 16.01.19).
75. Кувалдина А.В. Этнические и расовые меньшинства США: идеологическая ориентация, политические предпочтения, электоральная активность. *Журнал Полис*. Политические исследования №6. 2012. С. 165–174.
76. Тишков В.А. Этнополитология: политические функции этничности: Учебник для вузов. Москва: Изд–во Московского университета, 2011. 376 с.
77. Червонная С.А. Подъем социально– политической активности чиканос. *Массовые движения социального протеста в США*. 1978. 151 с.
78. Чертина, З. С. Плавающий котел Парадигмы этнического развития США. М.: ИВИ РАН/ 2000. 163 с.
79. Юрин, А. Выборы в США: игры «патриотов», или новый имидж администрации Буша. *Международная жизнь*. 2004. № 11–12.
80. America Votes! A Modern Guide to Election Law and Voting Rights / ed. by B. Griffith. Chicago: American Bar Association. 2008. 250 p.

81. Batalova, J., Shymonyak A., Mittelstad M. Immigration data matters. Washington, DC: Migration Policy Institute and Population Reference Bureau. 2018. URL: <https://www.migrationpolicy.org/research/immigration-data-matters> (дата звернення: 15.10.19).
82. Boswell, T. A. Demographic Profile of Cuban Americans. Miami: CANF. 1995. С. 52 р.
83. Brown A. Statistical Portrait of Hispanics in the United States. URL: <http://www.pewhispanic.org/2014/04/29/statistical-portrait-of-hispanics-in-the-united-states-2012/> (дата звернення: 19.08.19).
84. Bucknor C. Hispanic Workers in the United States. Center for economic and policy research. 2016. 33 р. URL: <http://cepr.net/images/stories/reports/hispanic-workers-2016-11.pdf> (дата звернення: 12.08.19).
85. Bump P. Trump's candidacy and presidency have been laced with racist rhetoric. *The Washington Post*. URL: <https://www.washingtonpost.com>. (дата звернення: 05.08.19).
86. Dsiarra D. Predictive factors in postsecondary educational attainment among Latinos. URL: <http://www.biomedsearch.com/article/Predictive-factors-in-postsecondary-educational/164719192.html/> (дата звернення: 05.08.19).
87. Edwards, J. Two Sides of the Same Coin. The Connection between Legal and Illegal Immigration, Washington, DC: Center for Immigration Studies Backgrounder, 2006. URL: <http://www.cis.org/articles/2006/back106.html> (дата звернення: 23.09.2019).
88. Fortunately, Trump gives young, undocumented DREAMers a reprieve – for now. URL: <http://www.miamiherald.com/opinion/editorials/article128334459.html> (дата звернення: 13.08.19).
89. Beyond the Barrio: Latinos in the 2004 Elections (Latino Perspectives) / ed. by R. de la Garza, L. DeSipio. — Norte Dame, IN: University of Notre Dame Press, 2010.-366 р.

90. Hispanics and Latinos in industries and occupations. United States Department of Labor 2015. URL: <http://www.bls.gov/opub/ted/2015/hispanics-and-latinos-in-industries-and-occupations.htm> (дата звернення: 05.08.19).
91. Immigration lawsuit revives DREAM Act debate. URL: <https://edition.cnn.com/2012/08/24/us/immigration-lawsuit/index.html> (дата звернення: 07.08.19).
92. Immigration Policy in the United States February 2006. A Series on Immigration 2499. *CBO Immigration Policy in the United States*. 36 p.
93. Kaplowitz, C. LULAC, maldican Americans, and National Policy. College Station, TX: *TAMU Press*. 2005. 254 p.
94. Kohler A., Lazarin M. Hispanic Education in the United States. *NCLR Statistical Brief NO.8*. 2007. 16 p. URL: http://publications.unidosus.org/bitstream/handle/123456789/1393/hispaniceducation_statbrief.pdf (дата звернення: 28.09.19).
95. Latino Stereotypes. URL: <http://www.huffingtonpost.com/news/latino-stereotypes/> (дата звернення: 16.09.19).
96. Latino unemployment continues to decline, health care jobs lead growth 2016. URL: <http://blog.nclr.org/2016/03/04/latino-unemployment-continues-decline-health-care-jobs-lead-growth/> (дата звернення: 05.08.19).
97. Laney, G. The Voting Rights Act of 1965: Historical Background and Current Issues. NY: *Novinka Book*. 2003. 80 p.
98. Lopez M.H. 2008. The Hispanic Vote in the 2008. Washington. URL: <http://www.pewhispanic.org/2008/11/05/the-hispanic-vote-in-the-2008-election> (дата звернення: 05.02.19).
99. Lopez, M. Latinos Overwhelmingly Support Obama and Democrats in 2008 Washington, DC: Pew Hispanic Center. 2008. URL: <http://pewresearch.org/pubs/908/obama-latino-voters> (дата звернення: 19.09.2019).
100. Martinez, D. Who Speaks for Hispanics? Hispanic Interest Groups in Washington. N.Y.: State University of New York Press, 2009. 176 p.

101. Obama administration to stop deporting some young illegal immigrants. URL: <https://edition.cnn.com/2012/06/15/politics/immigration/index.html> (дата звернення: 21.08.19).
102. Meyer M. Evaluation of a Reconstruction of the Adjusted 1990 Census for Florida // *Journal of Official Statistics*. 1997. Vol. 13, № 2. P. 110.
103. Most Latinos Favor Gore for President, Favor Democrats for Congress. - Tomas Rivera Policy Institute, 2000. URL: www.tpri.org/press/110100.html (дата звернення: 24.08.19).
104. Roberto Ramirez, Merarys Rios, Fabian Romero Race Reporting Among Hispanics 2010. *Population Division U.S.* URL: <https://www.census.gov/content/dam/Census/library/workingpapers/2014/demo/shedding-light-on-race-reporting-among-hispanics/POP-twps0102.pdf> (дата звернення: 24.08.19).
105. Iñons I. Latinos in the United States: What Everyone Needs to Know. New York: Oxford University Press. 2018. 192 p. URL: <https://www.amazon.com/Latinos-United-States-Everyone-Needs/dp/0190670185> (дата звернення: 11.09.19).
106. The Latino Electorate: An Analysis of the 2006 Election. URL: <http://pewhispanic.org/files/factsheets/34.pdf>. (дата звернення: 08.08.19).
107. Thousands of 'Dreamers' line up to apply for deferral program. URL: http://photoblog.nbcnews.com/_news/2012/08/15/13300047-thousands-of-dreamers-line-up-to-apply-for-deferral-program (дата звернення: 08.08.19).
108. U.S. Latino Population Growth and Dispersion Has Slowed Since Onset of the Great Recession 2016. URL: <http://www.pewhispanic.org/2016/09/08/latino-population-growth-and-dispersion-has-slowed-since-the-onset-of-the-great-recession/> (дата звернення: 15.11.19).
109. Wilkinson S. US Cuba Policy after Bush: Succession or Transition? *International Journal of Cuban Studies*. 2008. Vol. 1, Issue 1. URL:

<http://www.cubastudiesjournal.org/issue-1/articles/us-cuba-policy-after-bush-succession-or-transition.cim> (дата звернення: 22.09.2019).

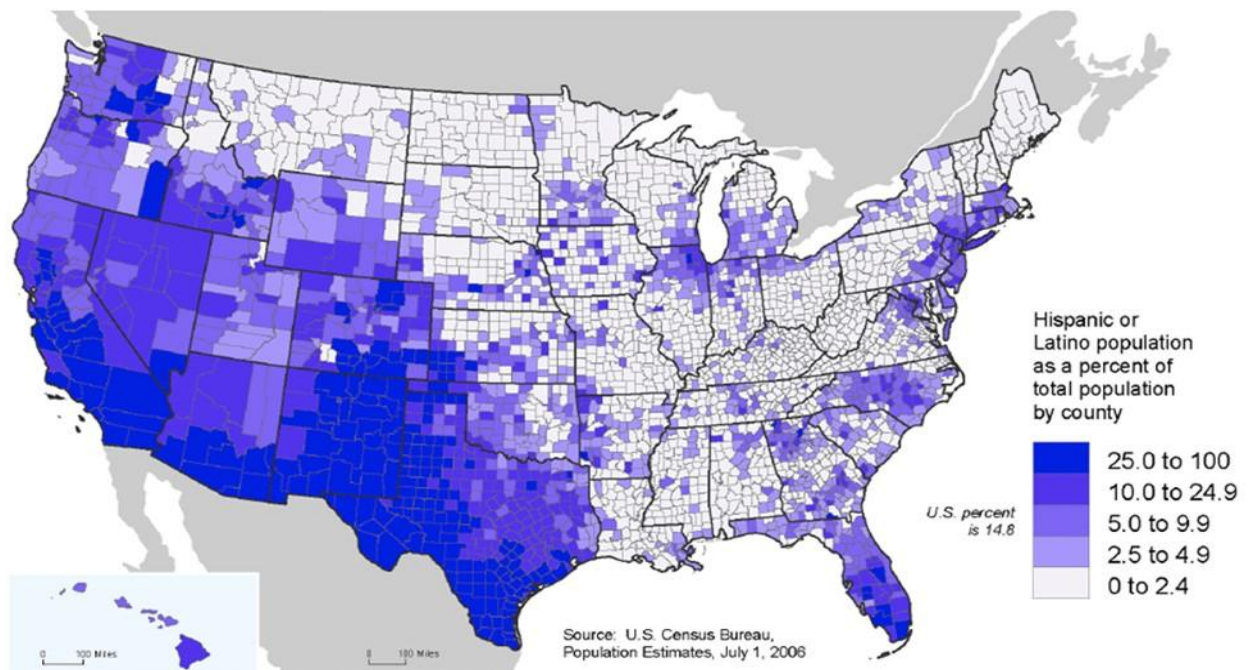
110. X–ten stereotypes of Latinas According to Media. URL: <http://hubpages.com/politics/10–Stereotypes–of–Latinas>. (дата звернення: 23.08.19).

ДОДАТКИ

Додаток А

Розселення латиноамериканців по штатам.

(Найбільша частка латиносів в США по штатам, 2016 рік: Нью-Мексико - 48,5%; Техас - 39,1%; Каліфорнія - 38,9%; Арізона - 30,5%; Невада - 28,5%; Флорида - 24,9%; Колорадо - 21,3%; Нью-Джерсі - 20%; Нью-Йорк - 19%; Іллінойс - 17%.)

Джерело: The Hispanic Population: 2010 Census Briefs. URL: <https://www.census.gov/content/dam/Census/library/publications/2011/dec/c2010br-04.pdf>

Додаток Б

Кількість штатів де білі складають меншість.

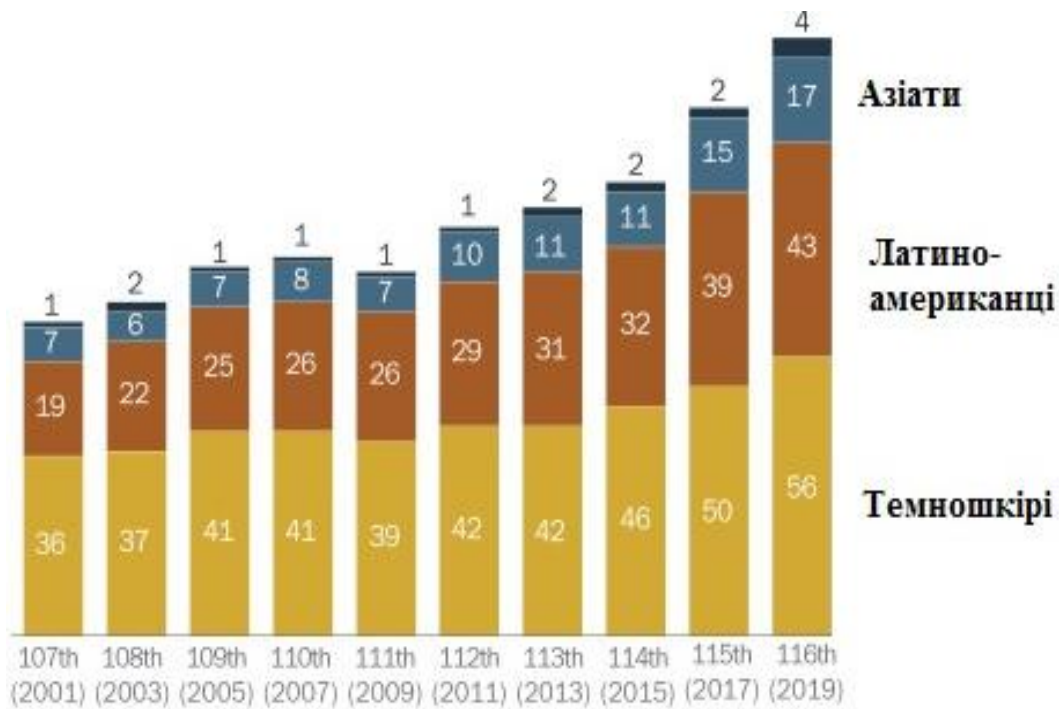
(Збільшилася до 5: це Гавайи, Каліфорнія, Нью-Мексико, Техас і приєдналася Невада. В Окрузі Колумбія (Вашингтон) білі так само становлять меншість.)

States	Percent of Total- 2016					
	White*	Black*	American Indian/Alaska Native*	Asian*	2+ Races*	Hispanic
Hawaii	22,1	2,0	0,2	46,0	19,3	10,4
District of Columbia	36,4	46,1	0,2	4,1	2,2	10,9
California	37,7	5,7	0,4	14,6	2,7	38,9
New Mexico	38,1	1,8	8,6	1,5	1,5	48,5
Texas	42,6	11,8	0,3	4,8	1,4	39,1
Nevada	49,9	8,6	0,9	8,8	3,3	28,5

Джерело: Number of states where whites are a minority. URL: <https://aftershock.news/?q=node%2F538537&full>

Додаток В

Зростання расової та етнічної різноманітності в Конгресі.

Джерело: 114th Congress is most diverse ever. Growing racial and ethnic diversity in Congress. URL: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2015/01/12/114th-congress-is-most-diverse-ever/>

INFLUENCE OF THE SPANISH-SPEAKING DIASPORA ON THE U.S. DOMESTIC POLICY IN THE SECOND HALF OF THE 20th – EARLY 21st CENTURY

Keywords: immigration, diaspora, Hispanics, U.S. society, adaptation, immigration policy, migrants, U.S. politics, electorate, Latin America

The relevance of the study is determined by the impact of the ethnic factor on the development of the U.S. history, since the formation and development of the American state was influenced by immigrants from different countries and continents. One of the ethnic groups that played an important role in the history of the country is Hispanic immigrants. The scale and intensity of the current migration flows attaches great importance to studying the formation of diaspora, which is a stable ethnic community separated from the native land with the increased influence on the society that hosts it.

A rapid growth of Latin population and the formation of the Hispanic diaspora in the United States have significantly changed the country's demographics, and in recent years this has led to the changes in the domestic policy. By the early 1960s, the Hispanic component had been present in the political life of the U.S. but had had no significant impact on it; however, at the beginning of the 21st century, Hispanic Americans have a significant influence on the socio-economic and foreign policy formation of the country. They also directly affect the political base transformation of the Republican and Democratic parties of the U.S. and other political institutions of the American society.

Today, Latin Americans are becoming the most important factor in the U.S. political history, with the political elite fighting for the influence over this community. According to scientists, the formation of the Hispanic diaspora in the United States creates both problems and opportunities for the future. For this reason, much of the debate and controversy regarding the Hispanic diaspora has focused on their successful integration into the U.S. domestic policy.

The research paper relevance is also determined mainly by practical factors. In the process of its formation, the Hispanic diaspora overcame many integration problems and gradually contributed to every area of the U.S. life. The U.S. policy had to constantly react to this and is now responding to the new challenges from minorities standing for their rights in the American society. The study of the diaspora influence on the U.S. domestic policy makes it possible to highlight the effective and ineffective changes in the American legislation toward minorities living in the United States, as well as to assess the influence of the Hispanic diaspora on the U.S. policy.

The object of the research is the socio-political development of the United States in the second half of the 20th century and at the beginning of the 21st century.

The research subject is the influence of the Hispanic diaspora on the U.S. domestic policy.

The aim of the research paper is to analyze the processes of the Hispanic diaspora influence on the U.S. domestic politics, in particular, on the participation of Hispanics in the U.S. political life.

The tasks of the thesis are as follows:

1. To investigate the state of scientific development of the problem.
2. To analyze the research sources and methods.
3. To consider the prerequisites for Hispanic population emigration.
4. To conduct an analysis of the U.S. immigration policy.
5. To consider the situation of the Hispanic diaspora in the United States and its role in the U.S. policy.
6. To analyze the integration of the diaspora into the U.S. domestic politics.
7. To explore the changes in the U.S. domestic policy toward the Hispanic population.
8. To analyze the increasing influence of Hispanic electorate on the U.S. policy.

The chronological framework of the study covers the period from the second half of the 20th century, when there were the first attempts of the Hispanic population to defend their own rights, formation of their ethnic identity and creation of Hispanic-

rights organizations, till the current stage in the development of the Hispanic diaspora and its recognition as an influential political force at the turn of the 20th – 21st centuries. This period enables us to trace the dynamics of the Hispanic communities' development from the moment of their formation to the present time, as well as the increase in their influence on the U.S. political system in certain periods.

The geographical scope of the study is the United States of America.

The practical significance of the research work lies in the fact that the present paper has both theoretical and applied aspects. The theoretical significance consists in the identification of the problems of Latin Americans influence in the American political society and study of the conditions and characteristics of the Hispanic population residence in the United States. The obtained data of the U.S. experience will be of use for many countries, as the information gathered during the work shows the effectiveness of the ways of solving the problematic aspects of the Hispanic diaspora's influence on the domestic policy of the United States.

The practical significance of the work is that its main statements and results can be used in the preparation of lectures, seminars, conferences, individual and coursework, as well as for further study of the Hispanic diaspora's influence on the domestic policy of the United States and other countries. Also, this information can be applied in the process of analyzing the migration processes in both Latin America and the USA as well as in studying the trends and developing the solutions to the problem of ethnic diaspora in modern society, understanding the nature of the problems associated with these issues.

The materials and conclusions of the work can be used in the legislative process in the field of national relations, in the work of public authorities dealing with national and federal relations, as well as in the activities of various analytical centers. The research materials can be used in the educational process of the continuing education system for employees of government bodies involved in the regulation of national relations, education and culture workers, and media representatives. Certain results can be used in the development and teaching of courses and special courses in

higher educational institutions. The materials contained in the work can serve as the basis for further scientific research.

The novelty of the chosen topic is that today the issues that are put on the agenda for discussion do not include such an important aspect as the study of the influence of minorities and their integration into domestic politics. Based on the research of the sources and literature, this study shows the stages of formation and the current state of the Hispanic diaspora, which currently occupies the first position in terms of quantity in the ethnic composition of the American society. The combination of historical, legal and sociological approaches allows us to more fully present the modern diaspora as an organic element of the modern stage of globalization and civilizational process as a whole. Most of the information obtained on the basis of the analysis of diaspora's influence on politics is suppressed, as, first of all, it indicates the gaps in the legislation in any sphere of regulation of social relations. Therefore, an important point of this work is to highlight the prerequisites for penetration of Latin Americans into the U.S. domestic politics, problems associated with the influence of the diaspora, possibly positive or negative, and some possible ways of integrating the Hispanic diaspora into the U.S. politics. Based on the data obtained, one can make a possible positive or negative forecast for the influence of the Latin American diaspora in U.S. domestic politics.

Conclusions. Today, Hispanic citizens from Latin America are the largest minority in the United States. They have inhabited the U.S. for more than 150 years, but the relations and their influence on domestic policy have constantly changed over time. The U.S. immigration policy in the second half of the 20th and the beginning of the 21st century had a very different course, from the legalization of illegal migrants and liberalization of the immigration regime to its complete ban. Among the most controversial measures were periodic amnesties of illegal migrants. During this period, immigration policy depended on the needs of the country. At the end of the 20th century, the priority areas were: labor migration, preventing illegal migration, legalization of migrants. At the beginning of the 21st century, the policy is aimed at border protection and state security, and the issue of illegal immigration remains

acute and passes from one administration to another, in the key areas of deportation and legalization of migrants only under appropriate conditions.

In the USA, Latin Americans are mostly of the Mexican origin, also of the Puerto Rican, Cuban, Salvadoran and Dominican origin; however, some of them are of the Central American or American origin. A large number of Hispanic people arrived in the U.S. during the large-scale immigration, which started from the mid-60s and rapidly increased until the beginning of the 21st century.

Between 1965 and 2000, immigration was a major factor in the growth of the Hispanic population in the United States, as the quantity of the immigrants increased from 4.2 million up to 14.1 million people. Since 2000, the birthrate of the Hispanic population in the USA has become the source of growth. Between 2000 and 2010, there were 9.6 million Hispanic-born people in the U.S., and 6.5 million of the newly arrived immigrants. In total, from the 1960s to 2015, the number of migrants from Latin America increased from 1.5 million to 57.5 million.

The main cities of accommodation are Southwest and partially East, namely: New York, Los Angeles, San Francisco, Chicago (Illinois), Miami, Washington, Houston and Dallas (Texas), San Diego and Boston (Massachusetts). Hispanics are settled in close groups in certain areas of the abovementioned states. They communicate with their compatriots in their native language, celebrate their national holidays, thereby slowing down the integration process.

The most significant and active group of Hispanics in the United States are Mexican-Americans. Currently, Mexican-Americans have at least three effective organizations of a national scale, which are LULAC, MALDEF and NCLR that influence the legislative, executive and judicial branches of power in the U.S. The origins of these organizations were natives of Mexico. Like many other organizations for the Hispanics' rights protection, they formed their ideology in the 60-70s of the 20th century in the wave of "ethnic revival". The organizations listed above have become a serious political force. However, there are a number of factors that weaken the potential of the Hispanic lobbying structures. Firstly, Hispanics and Mexican-Americans in particular still remain a very heterogeneous community, as a result of

which they cannot form a common agenda. Secondly, conflicts as well as competition between the individual groups (for example, Mexican-Americans and Puerto Ricans) and the leaders play a negative role. Thirdly, the financial scandals associated with some well-known participants. But at the same time, the Mexican diaspora, through a network of its organizations and political figures, influences not only the U.S. domestic but also foreign policy, especially when it comes to Mexican politics in the U.S. Obviously, the relations of the two countries influence the socio-economic situation of many Mexican Americans in the United States.

The Cuban diaspora is not numerous, but it is the Cubans who have the greatest economic strength and political influence. This tendency was influenced by many factors, but it turned out to be decisive that for forty years after the 1959 revolution, Cubans retained a sense of “political exiles”, unlike Mexicans, Puerto Ricans, and others, which settled in the niche of economic migrants. The whole history of Cuban communities in the USA at the end of the 19th and in the 20th century demonstrates a high degree of their involvement in the situation development in Cuba. For a century and half, this became the main link in the life of Cubans.

The Puerto Rican diaspora is mainly of the peasant social origin, but it settled on the mainland in major cities and quitted agriculture. The process of adaptation to the urban environment was troublesome and gave rise to many socio-psychological problems, increased the disunity of people and their conformism. Of all the Hispanic communities in the United States, the Puerto Rican diaspora is the least financially secure and most affected by unemployment and disruption of life; It is also the least politically active.

The issue of interaction between the U.S. political system and Latin Americans is also revealed. The integration of Latin Americans into the political life of the United States is of great importance in their adaptation. It is discovered that the political activity of Latinos, as well as their socio-political status, was most influenced by the policy of the American state in the 60-70s of the 20th century, which was reflected in the change of the legislation. After the adoption of the Civil Rights Act (1964), and the Electoral Rights Act (1965 and 1975), Hispanics gradually

began to increase their influence on the U.S. political scene. These laws provided for voter registration at the federal level, as previously it was held only at the state or local level or did not occur at all due to the denial of registration, this significantly limited the rights of Latin Americans. As a result, the number of Latin Americans holding electoral positions has increased significantly. However, the existing socio-political barriers prevent proportional representation of Latin Americans in the government. In general, at the present stage, Hispanics are gradually becoming an important factor in the U.S. political life, and political elite is fighting for their support.

The interaction of Hispanics with the U.S. political system in the second half of the 20th century took place in stages. At the first stage, in the 1960s and 80s, the Hispanic diaspora declared themselves, first of all, as voters participating in local elections. The gradually increasing political activity of the Latinos made them prominent participants in the electoral process at the federal level in the 1990-2000s (second stage). During this period, the voices of Hispanic voters gained significance not only at the local level, but also in the presidential election.

Today, the Republican and Democratic parties are making their election campaigns with the interests of the Hispanic electorate in mind. One of the components of B. Obama's success in the 2008 presidential election was a great support of the Hispanic population. The President was supported by 67% of the Hispanics. In certain periods, the policies of Republicans and Democrats were of a different character, which could appeal to the voters of the Hispanic population in the United States and could be criticized by them.

Checked by _____

RESUMEN

LA INFLUENCIA DE LAS DIÁSPORAS HISPANAS EN LA POLÍTICA INTERNA DE ESTADOS UNIDOS DE LA SEGUNDA MITAD DEL SIGLO XX – A PRINCIPIOS DEL SIGLO XXI.

Palabras clave: inmigración, diáspora, latinoamericanos, sociedad de los Estados Unidos, electorado, política de inmigración, migrantes, política interior de los Estados Unidos, estereotipos.

La importancia y lo actual de este tema están determinados por el hecho de que el factor étnico influyó en gran medida al desarrollo de la historia de los Estados Unidos, ya que fue el desarrollo estadounidense el que tuvo lugar bajo la influencia de inmigrantes de diferentes países y continentes. Uno de los grupos étnicos que juega un papel importante en la historia del país son los inmigrantes hispanos. La magnitud e intensidad de los flujos migratorios modernos otorga una importancia extrema al estudio del proceso de educación de las diásporas, que son comunidades étnicas sostenibles, separadas de su territorio natal, que fortalecen su influencia en la sociedad.

El rápido crecimiento de la población hispana y la educación de las diásporas hispanas en los Estados Unidos han cambiado significativamente el estado demográfico de los Estados Unidos de América, y en los últimos años ha generado cambios en la política interna de los Estados Unidos. El componente hispano ya estaba presente en la vida política de los Estados Unidos a principios del siglo XXI, pero no tenía una influencia significativa, ya. Los hispanos estadounidenses tienen una influencia significativa en la formación de la política socioeconómica y exterior de los Estados Unidos, y también influyen directamente en la transformación de la base política de los partidos republicano y demócrata de los Estados Unidos y otras instituciones políticas de la sociedad estadounidense.

Los latinos se están convirtiendo hoy en el factor más importante en la historia política de los Estados Unidos, por cuya influencia lucha la élite política. Según los científicos, la formación de la diáspora hispana en los Estados Unidos genera desafíos y oportunidades para el futuro. Por esta razón, gran parte del debate y la controversia sobre las diásporas hispanas se centra en su integración exitosa en la política interna de los Estados Unidos.

Además, la relevancia está determinada principalmente por factores prácticos. En el proceso de conformación de las diásporas hispanas en los Estados Unidos, han superado muchos problemas relacionados con la integración y han contribuido gradualmente a todos los ámbitos de la vida de los Estados Unidos, sin obviar esto y la política de los Estados Unidos, que ha tenido que responder constantemente y ahora está respondiendo a los nuevos desafíos de las minorías que defienden sus derechos en la sociedad estadounidense. El estudio de la influencia de las diásporas en la política interna de los Estados Unidos ofrece la oportunidad de resaltar los cambios efectivos y no efectivos en la legislación estadounidense hacia las minorías que viven en los Estados Unidos y evaluar la influencia de las diásporas de habla hispana en la política de los Estados Unidos.

El objeto del estudio es el desarrollo sociopolítico de los Estados Unidos en la segunda mitad del siglo XX y principios del siglo XXI.

El sujeto es el impacto de las diásporas hispanas en la política interna de los Estados Unidos.

El objetivo del estudio consiste en analizar los procesos de influencia de las diásporas hispanas en la política interna de los Estados Unidos, en particular la participación de los hispanos en la vida política de los Estados Unidos.

Las tareas de la tesis son:

- investigar el estado del desarrollo científico del problema;
- analizar la base de manantiales del estudio y los métodos de investigación;
- considerar los antecedentes de emigración de la población hispana;
- realizar un análisis de la política de inmigración de los Estados Unidos;

- considerar la posición de las diásporas de habla hispana en los Estados Unidos por su papel en la política de los Estados Unidos;
- analizar la integración de las diásporas en la política interna de los Estados Unidos;
- analizar el aumento de la influencia del electorado hispano en la política estadounidense.

Los alcances cronológicos abarcan la segunda mitad del siglo XX, cuando comenzaron los primeros intentos de la población hispana de defender sus propios derechos, formar una identidad étnica y establecer organizaciones para proteger los derechos de la población hispana. La etapa actual en el desarrollo de varias diásporas hispanas y su reconocimiento como una fuerza política influyente en el siglo XXI permite rastrear la dinámica del desarrollo de las comunidades hispanas desde su creación hasta el presente y apreciar su influencia en el sistema político de los Estados Unidos en ciertos períodos.

Los marcos geográficos del estudio son los Estados Unidos de América.

Significado práctico del trabajo: este estudio es de naturaleza teórica y aplicada. La importancia teórica radica en la identificación de los problemas de influencia de los hispanos en la sociedad política estadounidense y el estudio de las condiciones y características de la población hispana en los Estados Unidos. Los datos de la experiencia de los Estados Unidos servirán para utilizarlos en la práctica de los países del mundo, ya que la información obtenida durante el trabajo muestra cuán efectivas han sido las formas de abordar los aspectos problemáticos de la influencia de las diásporas hispanas en la política interna de los Estados Unidos.

La importancia práctica del trabajo radica en el hecho de que sus principales posiciones y resultados se pueden utilizar en la preparación de conferencias, seminarios, trabajos individuales y de curso, también para investigar más a fondo la influencia de las diásporas hispanas en la política interna de los Estados Unidos y otros países del mundo. Esta información también se puede utilizarla en el análisis de los procesos migratorios tanto en América Latina como en los Estados Unidos, así como en el estudio de las tendencias y la formulación de soluciones sobre el

problema de las diásporas étnicas en la sociedad moderna y la comprensión de la naturaleza de los problemas relacionados con estos problemas.

Los materiales y las conclusiones de la labor se pueden utilizar en el proceso legislativo en el campo de las relaciones nacionales, en el trabajo de las autoridades estatales que se ocupan de las cuestiones de las relaciones nacionales y federales, en las actividades de varios grupos de expertos. Los materiales del estudio pueden utilizarse en el proceso de formación del sistema de perfeccionamiento de los funcionarios de las autoridades públicas que trabajan en la esfera de la regulación de las relaciones nacionales, los trabajadores de la educación y la cultura y los representantes de los medios de comunicación. Las disposiciones individuales pueden ser utilizados en el diseño y la enseñanza de cursos y cursos especiales en las instituciones de educación superior. Los materiales contenidos en el trabajo pueden servir de base para futuras investigaciones científicas.

Así, la novedad científica del tema elegido es que, hasta la fecha, los temas que se presentan en la agenda de debate no incluyen un aspecto tan importante como el estudio de la influencia de las minorías y su integración en la política interna. Sobre la base del estudio de una amplia gama de fuentes y literatura, este estudio muestra las etapas de formación y el estado actual de las diásporas hispanas, que actualmente se encuentran en las primeras posiciones de la composición étnica de la sociedad estadounidense. La combinación de enfoques históricos, jurídicos y sociológicos permite una visión más completa de la Diáspora moderna como un elemento orgánico de la etapa moderna de la globalización y del proceso de civilización en su conjunto. La mayoría de la información obtenida sobre la base del análisis de la influencia de las diásporas en la política se ignora, porque, en primer lugar, indica brechas en la legislación en cualquier área de regulación de las relaciones públicas. Por lo tanto, un punto importante de este trabajo es la cobertura de las premisas de la penetración de los hispanos en la política interna de los Estados Unidos, los problemas relacionados con la influencia de las diásporas, posiblemente positiva o negativa, en la política interna de los Estados Unidos y algunas formas posibles de integrar a las diásporas de habla hispana en la política de los Estados

Unidos. Sobre la base de los datos obtenidos, es posible hacer una posible perspectiva positiva o negativa en el campo de la influencia de las diásporas latinoamericanas en la política interna de los Estados Unidos.

Conclusiones hasta la fecha, los ciudadanos hispanos nativos de América Latina son la mayor minoría en los Estados Unidos de América. Han habitado el territorio de los Estados Unidos durante más de 150 años, las relaciones y su influencia en la política interna han cambiado constantemente con el tiempo. La política de inmigración de los Estados Unidos en la segunda mitad del siglo XX-a principios del siglo XXI tenía un curso muy diferente de la dirección, desde la legalización de los migrantes ilegales y la liberalización del régimen de inmigración hasta su prohibición completa. Entre las medidas más controvertidas se encuentran las amnistías periódicas de los migrantes ilegales. Durante este período, la política de inmigración depende de las necesidades del país y, a veces, de la respuesta a los problemas. Al final del siglo XX. la dirección prioritaria fue: migración laboral, obstrucción de la migración ilegal, legalización de los migrantes. La política está dirigida a la protección de las fronteras y la seguridad del estado, y la cuestión de la inmigración ilegal sigue siendo aguda y pasa de una administración a otra, en las direcciones clave de la deportación y legalización de los migrantes solo en las condiciones adecuadas.

La mayoría de los estadounidenses son hispanos de origen mexicano, luego puertorriqueños, luego cubanos, salvadoreños y dominicanos, mientras que otros son de origen centroamericano o estadounidense. Un gran número de hispanos aparecieron en los Estados Unidos durante la inmigración a gran escala desde mediados de los 60 y aumentó rápidamente hasta principios del siglo XXI.

Entre 1965 y 2000, la inmigración fue un factor importante en el crecimiento de la población hispana en los Estados Unidos, ya que la población de inmigrantes hispanos aumentó de 4,2 millones a 14,1 millones. Y ya desde el año 2000, la fuente de este crecimiento fue la fertilidad de la población hispana en los Estados Unidos. Entre 2000 y 2010, había 9,6 millones de hispanos nacidos en los Estados Unidos y 6,5 millones de inmigrantes recién llegados. En total, desde la década de 1960 hasta

2015, el número de migrantes latinoamericanos aumentó de 1,5 millones a 57,5 millones.

Las principales ciudades de alojamiento son al suroeste y en parte al este: nueva York y los Ángeles, San Francisco, a continuación se encuentran Chicago (Illinois), Miami, Washington, Houston y Dallas (Texas), San Diego y Boston (Massachusetts). Los hispanos se instalan en grupos cercanos en ciertas áreas de los Estados mencionados anteriormente. Se comunican con sus compatriotas en su lengua materna, celebran sus fiestas nacionales ralentizando así los procesos de integración.

Si hablamos de las diásporas en los Estados Unidos, el grupo más importante y activo de hispanos en los Estados Unidos es mexicano-estadounidense. Hasta la fecha, los mexicanos-estadounidenses tienen al menos tres organizaciones efectivas a nivel nacional: LULAC, MALDEF y NCLR, que influyen en el funcionamiento de los poderes legislativo, ejecutivo y judicial en los Estados Unidos. En los orígenes de la creación de estas organizaciones se encontraban los originarios de México. Al igual que muchas otras organizaciones de defensa de los derechos de los latinos, formaron su ideología en los años 60-70 del siglo XX en la ola del "renacimiento étnico". Las organizaciones mencionadas anteriormente se han convertido en una fuerza política seria. Sin embargo, hay una serie de factores que debilitan el potencial de las estructuras de cabildeo de habla hispana. En primer lugar, los hispanos y los mexicoamericanos en particular siguen siendo una comunidad altamente heterogénea, por lo que no pueden formar una sola orden del día. En segundo lugar, los conflictos juegan un papel negativo, así como la competencia entre grupos individuales (por ejemplo, mexicanos-estadounidenses y puertorriqueños) y los líderes. En tercer lugar, los escándalos financieros que involucran a algunos actores conocidos. Pero al mismo tiempo, la diáspora mexicana, a través de una red de sus organizaciones y figuras políticas, influye no solo en la política interna, sino también en la política exterior de los Estados Unidos, sobre todo cuando se trata de la política mexicana de los Estados Unidos. Obviamente, la situación socioeconómica de muchos estadounidenses de

origen mexicano en los Estados Unidos depende del estado de las relaciones entre los dos países.

La diáspora cubana es escasa, pero son los cubanos los que tienen mayor poder económico e influencia política. Esta tendencia fue influenciada por muchos factores, pero fue determinante que durante los cuarenta años posteriores a la revolución de 1959, los cubanos mantuvieron un sentido de comunidad de "exiliados políticos", a diferencia de los mexicanos, los puertorriqueños y otros, que se establecieron en el nicho de los migrantes económicos. Toda la historia de las comunidades cubanas en los Estados Unidos a fines del siglo XIX y XX, demuestra un alto grado de su participación en el desarrollo de la situación en su país de origen, Cuba. Durante un siglo y medio, este fue el eslabón principal de la vida de los cubanos.

La diáspora puertorriqueña tiene un origen social principalmente campesino, pero se ubicó en el continente en las áreas Metropolitanas más grandes y rompió con la agricultura. El proceso de adaptación al entorno urbano fue doloroso y generó muchos problemas sociopsicológicos, aumentó la desunión de las personas y su conformismo. De todas las comunidades hispanas de Estados Unidos, la comunidad puertorriqueña es la menos acomodada económicamente, la más afectada por el desempleo y la precariedad de la vida y la menos activa políticamente.

También se reveló el tema de la interacción del sistema político de Estados Unidos y los hispanos. De gran importancia en la adaptación de los hispanos es su integración en la vida política de los Estados Unidos. Se reveló que la actividad política de los latinos, así como su estatus sociopolítico, se vio más afectada por la política del estado estadounidense de los años 60 y 70 del siglo XX, que se expresó en un cambio en la Legislación. Después de la aprobación de la ley de derechos civiles (1964) y la ley de derechos electorales (1965 y 1975), los hispanos comenzaron a aumentar gradualmente su influencia en la arena política de los Estados Unidos. Estas leyes estipulaban el registro de votantes a nivel Federal, ya que anteriormente solo se realizaba a nivel estatal o local, o no se producía en absoluto debido a la denegación de inscripción, esto limitaba significativamente los derechos de los hispanos. Como resultado, el número de hispanos que ocupan cargos

electorales ha aumentado significativamente. Pero las barreras sociopolíticas aún existentes impiden la representación proporcional de los hispanos en las autoridades. En general, en la etapa actual, los hispanos se están convirtiendo gradualmente en un factor importante en la vida política de los Estados Unidos y la élite política de los Estados Unidos lucha por su apoyo.

La interacción de los hispanos con el sistema político de los Estados Unidos en la segunda mitad del siglo XX se llevó a cabo en etapas. En la primera etapa, en los años 1960-80, las diásporas hispanas se declararon, sobre todo, como votantes que participaban en las elecciones locales. La creciente actividad política de los latinos los ha convertido en participantes notables en el proceso electoral a nivel Federal en los años 1990-2000 (segunda etapa). Durante este período, los votos de los votantes hispanos adquirieron importancia no solo a nivel local, sino también en las elecciones presidenciales.

Hasta la fecha, los partidos republicano y demócrata han alineado sus compañías electorales teniendo en cuenta los intereses del electorado latinoamericano. Obama ganó en las elecciones presidenciales de 2008 un sólido apoyo a la población hispana. El presidente fue apoyado por el 67% de los hispanos. Las políticas de republicanos y Demócratas en ciertos períodos tenían un carácter diferente que podía impresionar a los votantes hispanos en los Estados Unidos, y podría ser criticado por ellos.

Н.О. Стрюкова

**Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ**

Я, Алексєєнкова Анастасія Євгеніївна, студентка 2 курсу, денної форми навчання, історичного факультету, спеціальності: 291 міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, освітньої програми: країнознавство, адреса електронної пошти alekseenkova6969@gmail.com,

– підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему **«Вплив іспаномовних діаспор на внутрішню політику США у другій половині ХХ на початку ХХІ ст.»** відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомлена;

– заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

– згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____ Підпис _____ А.Є. Алексєєнкова

Дата _____ Підпис _____ С.І. Андрух